

SEMPOZYUM

ÖZET KİTAPÇIĞI

SEMPOZYUM

ÖZET KİTAPÇIĞI

SEMPOZYUM ONUR KURULU

Doç. Dr. Mustafa AYDIN (İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı)

Prof. Dr. Yedigâr İZMİRLİ (İstanbul Aydın Üniversitesi Rektörü)

Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN (Türk Dil Kurumu Başkanı)

Prof. Dr. İbrahim Hakkı AYDIN (İstanbul Aydın Üniversitesi Rektör Yardımcısı)

Prof. Dr. Zafer ASLAN (İstanbul Aydın Üniversitesi Rektör Yardımcısı)

Prof. Dr. Elif Yeşim ÜSTÜN (İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)

SEMPOZYUM DÜZENLEME KURULU

Dr. Emrah BOYLU

Dr. Selim EMİROĞLU

Öğr. Gör. Ezgi İNAL

Öğr. Gör. Tansu UĞUR

Öğr. Gör. Kevser Esmâ ÖZYALÇIN

SEMPOZYUM SEKRETERYASI

Öğr. Gör. Ali DURMUŞCAN

Öğr. Gör. Aysu GÜZEL

Öğr. Gör. Banu KOLCUOĞLU

Öğr. Gör. Cansu BAYRAKTAROĞLU

Öğr. Gör. Cihad DEMİR

Öğr. Gör. Dilek KAPLANKIRAN

Öğr. Gör. Dilek KESKİNCİ

Öğr. Gör. Eda ÇAKAR POLAT

Öğr. Gör. Ercan SERTDEMİR

Öğr. Gör. Ezgi SÖNMEZ

Öğr. Gör. Fatih ARSLANBAŞ

Öğr. Gör. Filiz ATASOY

Öğr. Gör. Funda GÜNER

Öğr. Gör. Gülcan KALDIRIM

Öğr. Gör. Gülşah ARICI

Öğr. Gör. Gülümser BOZKURT

Öğr. Gör. Hatice Kübra AYGÜN

Öğr. Gör. Hasan Seyda ATAİZİ

Öğr. Gör. Hayrünnisa TOPRAK

Öğr. Gör. İbrahim KAPLANKIRAN

Öğr. Gör. İrem TEMUR ÖZEN

Öğr. Gör. Kardelen ŞENDOĞDU

Öğr. Gör. Kübra BAŞKAYA

Öğr. Gör. Merve SATILMIŞ

Öğr. Gör. Onur KARAKAYA

Öğr. Gör. Özge TAN

Öğr. Gör. Pelin TELÇEKER SERTOĞLU

Öğr. Gör. Sabriye ÖZDENİZ

Öğr. Gör. Selin ODACI

Öğr. Gör. Selma ARSLAN

SEMPOZYUM BİLİM KURULU

Prof. Dr. Ali Fuat Arıncı (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Prof. Dr. Ali Göçer (Erciyes Üniversitesi)

Prof. Dr. Ali Yakıncı (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Alparslan Okur (Sakarya Üniversitesi)

Prof. Dr. Asuman Akay Ahmed (Marmara Üniversitesi)

Prof. Dr. Belkıs Gürsoy (İstanbul Aydın Üniversitesi)

Prof. Dr. Bilginer Onan (Mustafa Kemal Üniversitesi)

Prof. Dr. Celal Demir (Afyon Kocatepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Cengiz Alyılmaz (Uludağ Üniversitesi)

Prof. Dr. Derya Yaylı (Pamukkale Üniversitesi)

Prof. Dr. Dinçay Köksal (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)

Prof. Dr. Eva Csaki (Budapeşte Pazmany Peter Üniversitesi)

Prof. Dr. Fahri Temizyürek (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Fatma Açık (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Fulya Topçuoğlu Ünal (Dumlupınar Üniversitesi)

Prof. Dr. Gıyasettin Aytaş (Gazi Üniversitesi)

- Prof. Dr. Grażyna Zajac (Jagiellon Üniversitesi)
- Prof. Dr. Hakan Ülper (Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi)
- Prof. Dr. Halit Karatay (Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi)
- Prof. Dr. Hasan Bağcı (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi)
- Prof. Dr. İlhan Erdem (İnönü Üniversitesi)
- Prof. Dr. Mehmet Ali Akıncı (Rouen Üniversitesi)
- Prof. Dr. Muammer Nurlu (Gazi Üniversitesi)
- Prof. Dr. Muhammet Yelten (İstanbul AREL Üniversitesi)
- Prof. Dr. Muhsine Börekçi (Erzurum Atatürk Üniversitesi)
- Prof. Dr. Murat Özbay (Kırıkkale Üniversitesi)
- Prof. Dr. Mustafa Cemiloğlu (Uludağ Üniversitesi)
- Prof. Dr. Mustafa Durmuş (Hacettepe Üniversitesi)
- Prof. Dr. Nermin Yazıcı (Hacettepe Üniversitesi)
- Prof. Dr. Nezir Temur (Gazi Üniversitesi)
- Prof. Dr. Nurettin Demir (Hacettepe Üniversitesi)
- Prof. Dr. Öztürk Emiroğlu (Varşova Üniversitesi)
- Prof. Dr. Selahattin Dilidüzgün (İstanbul Üniversitesi)
- Prof. Dr. Shen Zhixing Zisu (Zhejiang Uluslararası Çalışmalar Üniversitesi)
- Prof. Dr. Suat Urgan (Karadeniz Teknik Üniversitesi)
- Prof. Dr. Tazegül Demir Atalay (Kafkas Üniversitesi)
- Doç. Dr. Abdullah Şahin (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)

- Doç. Dr. Ahmet Akkaya (Adıyaman Üniversitesi)
- Doç. Dr. Ahmet Benzer (Marmara Üniversitesi)
- Doç. Dr. Ahmet Koçak (Medeniyet Üniversitesi)
- Doç. Dr. Başak Uysal (Gazi Üniversitesi)
- Doç. Dr. Bayram Baş (Yıldız Teknik Üniversitesi)
- Doç. Dr. Bekir İnce (Medeniyet Üniversitesi)
- Doç. Dr. Bilge Ayrancı (Aydın Adnan Menderes Üniversitesi)
- Doç. Dr. Celile Eren Ökten (Yıldız Teknik Üniversitesi)
- Doç. Dr. Cihan Özdemir (Yunus Emre Enstitüsü)
- Doç. Dr. Deniz Melanlıoğlu (Kırıkkale Üniversitesi)
- Doç. Dr. Esin Yağmur Şahin (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)
- Doç. Dr. Fatma Bölükbaş Kaya (Cerrahpaşa Üniversitesi)
- Doç. Dr. Ferhat Ensar (Bursa Uludağ Üniversitesi)
- Doç. Dr. Filiz Mete (Hacettepe Üniversitesi)
- Doç. Dr. Gülden Tüm (Çukurova Üniversitesi)
- Doç. Dr. Hatice Altunkaya (Adnan Menderes Üniversitesi)
- Doç. Dr. Hülya Pilancı (Anadolu Üniversitesi)
- Doç. Dr. İbrahim Gültekin (Kırıkkale Üniversitesi)
- Doç. Dr. Kadir Kaan Büyükkiz (Gaziantep Üniversitesi)
- Doç. Dr. Kemalettin Deniz (Gazi Üniversitesi)
- Doç. Dr. Latif Beyreli (Marmara Üniversitesi)

Doç. Dr. Marzanna Pomorska (Jagiellon Üniversitesi)

Doç. Dr. Mehmet Kara (Gazi Üniversitesi)

Doç. Dr. Mehtap Özden (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)

Doç. Dr. Mesut Gün (Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi)

Doç. Dr. Muhammed Eyyüb Sallabaş (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Doç. Dr. Muhammet Sani Adıgüzel (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

Doç. Dr. Murat Şengül (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Doç. Dr. Mustafa Altun (Sakarya Üniversitesi)

Doç. Dr. Neslihan Karakuş (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Doç. Dr. Salim Pilav (Kırıkkale Üniversitesi)

Doç. Dr. Selma Gülsevin (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Doç. Dr. Şükran Dilidüzgün (İstanbul Üniversitesi)

Doç. Dr. Talat Aytan (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Doç. Dr. Ülker Şen (Gazi Üniversitesi)

Doç. Dr. Yusuf Doğan (Gazi Üniversitesi)

Doç. Dr. Yusuf Uyar (Gazi Üniversitesi)

Doç. Dr. Yusuf Avcı (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Ahmet Başkan (Dicle Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Ahmet Saçkesen (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Ali Taştekin (İstanbul AREL Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Ali Türkel (Dokuz Eylül Üniversitesi)

- Dr. Öğretim Üyesi Arif Çerçi (Gaziantep Üniversitesi)
- Dr. Öğretim Üyesi Aslı Fişekçioğlu (Marmara Üniversitesi)
- Dr. Öğretim Üyesi Arzu Çevik (Bartın Üniversitesi)
- Dr. Öğretim Üyesi Bekir Kayabaşı (Adıyaman Üniversitesi)
- Dr. Öğretim Üyesi Betül Bülbül Oğuz (Manisa Celal Bayar Üniversitesi)
- Dr. Öğretim Üyesi Burak Tüfekçioğlu (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)
- Dr. Öğretim Üyesi Cihat Burak Korkmaz (Yıldız Teknik Üniversitesi)
- Dr. Öğretim Üyesi Demet Kardaş (Zagreb Üniversitesi)
- Dr. Öğretim Üyesi Fatih Kana (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)
- Dr. Öğretim Üyesi Funda Uzdu Yıldız (Dokuz Eylül Üniversitesi)
- Dr. Öğretim Üyesi Gökçen Göçen (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
- Dr. Öğretim Üyesi Gülşah Durmuş (İstanbul Aydın Üniversitesi)
- Dr. Öğretim Üyesi Gürkan Moralı (Erciyes Üniversitesi)
- Dr. Öğretim Üyesi Hasan Mesut Meral (Yıldız Teknik Üniversitesi)
- Dr. Öğretim Üyesi Hayrettin Payrakyıldız (Kıbrıs İlim Üniversitesi)
- Dr. Öğretim Üyesi Kübra Şengül (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)
- Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Ali Bahar (Erciyes Üniversitesi)
- Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Emre Çelik (Mostar Cemal Biyediç Üniversitesi)
- Dr. Öğretim Üyesi Murat Lüleci (İstanbul Aydın Üniversitesi)
- Dr. Öğretim Üyesi Necmettin Özmen (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)
- Dr. Öğretim Üyesi Nuray Kayadibi (Kırıkkale Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Özlem Bayrak Cömert (Gazi Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Serpil Ersöz (Manisa Celal Bayar Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Zeki Gürel (Gazi Üniversitesi)

Dr. Efecan Karagöl (Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi)

Dr. Erol Barın (Emekli Öğretim Üyesi)

Dr. Haluk Güngör (Gazi Üniversitesi)

Dr. Gözde Demirel (İstanbul Üniversitesi)

Dr. Latif İltar (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)

Dr. Salih Uçak (Milli Eğitim Bakanlığı)

Dr. Umut Başar (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi)

Dr. Yusuf Mete Elkıran (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Dilbilgisi Öğrenmede Strateji Tercihleri

Doktora Öğrencisi Azize Özdemir

Özet

Bu çalışma yabancı uyruklu dil öğrencileri tarafından dilbilgisi öğreniminde kullanılan stratejileri incelemektedir. Bu amaç doğrultusunda, Hacettepe Üniversitesi'nde farklı bölümlerde öğrenim gören yabancı öğrencilere Dilbilgisi Öğrenimi Strateji Anketi uygulanmıştır. Öğrenciler tarafından kullanılan dilbilgisi stratejilerine ait veriler 38 ifadenin yer aldığı (bkz. Ek) sormaca tekniği ile toplanmıştır. Çalışmada alanda uzmanlaşmış araştırmacılar tarafından geliştirilmiş sormaca tekniği kullanılmıştır. Öğrencilerin kendi dillerinde olmayan Türkçe dilbilgisi yapılarını kullanmaktan kaçındıkları gözlemlenmiştir. Ancak, şuna itiraz olunmaz ki çoğu araştırmacı bu gözleme katılır, öğrenciler kendi dillerindeki dilbilgisi ile öğrenmekte oldukları dili karşılaştırmaktadırlar. Sonuç olarak sormaca uygulanan öğrencilerin çoğu derste kullandıkları stratejilerin farkında değildir. Ancak öğrencilerin dilbilgisini daha iyi öğrenmek için sosyo-duyuşsal stratejilere ihtiyaç duyduğu çok açıktır. Bu çalışma, dilbilgisi öğrenimindeki öğrenci stratejileri ile ilgili bazı görüşlerin ortaya konulmasına katkı sağlayacak ve çalışmanın bulguları sayesinde, dil öğretmenlerinin dilbilgisi öğretiminde yeni taktikleri benimseyip geliştireceklerine inanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dil bilgisi stratejileri, yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi, bilişsel, üst bilişsel, sosyoduyuşsal stratejiler

Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri

Doç. Dr. Ahmet Benzer

Arş. Gör. Sibel Ekşi,

Türkçe Öğretmeni, Nuhşan Kır

Özet

Bu çalışmada Türkçe öğretmenlerinin ve öğrencilerinin dil bilgisine, dil bilgisi materyallerine, öğretim yöntemlerine ve uygulamalarına yönelik tutumlarını, görüşlerini, tercihlerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırma tarama modeliyle tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu MEB'e bağlı devlet okullarında çalışan 28 öğretmen ve MEB'e bağlı bir devlet okulundaki 27 sekizinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan "Dil Bilgisi Öğrenimine İlişkin Öğretmen Görüşleri" anketi öğretmenlere internet üzerinden gönderilen bir bağlantı yoluyla ulaştırılarak, "Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Öğrenci Görüşleri" anketi ise öğrencilere dağıtılarak uygulanmıştır. Anketin sonuçlarına göre hem öğretmenler hem de öğrenciler dil bilgisi öğretiminin gerekli olduğunu; ders kitaplarının ise dil bilgisi öğretimi için yetersiz olduğunu savunmuştur.

Anahtar Sözcükler: Dil bilgisi, ders kitapları, öğretim programı, öğretim ve öğrenci görüşleri

Dil Öğretiminde Dil Bilgisinin Yeri ve Sunumu Üzerine

Prof. Dr. Mustafa Durmuş

Öğr. Gör. İsa Koyuncu

Özet

Dil bilgisinin dil öğretimindeki yeri ve sunumu dil öğretiminin temel problematiklerindedir. İnsanın dil öğretimi deneyimine bakıldığında ilk uygulamaların, büyük ölçüde geleneksel ve retorik referanslı dil öğretimi üzerinden şekillendiği görülmektedir. Özellikle Lâince, Arapça gibi klâsik dillerin öğretiminde; dinî metinleri anlama, etkin diplomasi ve hukuk dilini oluşturabilme, edebiyatı estetik ve retorik özellikleriyle ifade edebilme gibi filolojik anlamda dil çalışmaları etkili ve belirleyici olmuştur. Bir başka ifadeyle dilbilgisinin doğrudan ve sadece amacı dil yapılarını ve kullanımlarını anlamaya çalışmak olmamış; dilbilgisi başka alanlardaki beklentileri karşılamaya yönelik araç işlevi görmüştür. Bu anlayışla gelişen dilbilgisi çalışmaları 18. yüzyılda yazılmaya başlanan millî dillerin dilbilgisi kitaplarına da kaynaklık etmiştir. Uluslararası dolaşımın artması ile birlikte diplomasi, ticaret ve eğitim gibi pek çok alanda sözel iletişim ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Sözel iletişim ihtiyacını karşılamaya yönelik dil öğretimi yaklaşımları ve yöntemlerinin uygulamaları dilbilgisine yönelik belirli olumsuzlamaları da ortaya çıkarmıştır. Dilbilgisinin dil öğretimindeki yerini sınırlı olarak, bir başka ifadeyle derinlikli ve çok yönlü olmayan yaklaşımlarla ele almak yerine geniş bir perspektifle ele almanın doğru olacağı düşünülmektedir. Bildiride, yöntem olarak alanyazın taraması yapılacak ve elde edilen veriler yorumlanacaktır.

Bu bağlamda bildirinin ilk bölümünde, tarihsel süreçte dil öğretimi yaklaşımları ve yöntemlerinin dilbilgisine yönelik görüşleri ve tercihleri ortaya konulacaktır.

Bildirinin ikinci bölümünde, tarihsel süreçte ortaya çıkan olumsuzlamalar karşısında dil öğretimi derslerinde dilbilgisinin önemli bir yer taşıması hatta kimi zaman planlanmadığı hâlde derslerin dilbilgisi derslerine dönmesinin nedenleri üzerinde durulacaktır. Bunun nedenleri de öğrenci beklentileri ve talepleri ile öğretici tutumları çerçevesinde ele alınacaktır.

Bildirinin üçüncü bölümünde, dil öğretiminde dilbilgisini, yerini sorgulamadan ya da doğrudan reddetmeden, varlığını kabul ederek dilbilgisinin nasıl sunulacağı konusu parça-bütün ilişkisi, biçim-anlam karşıtlığı gibi temel problematiklerle birlikte ele alınacaktır.

Anahtar Sözcükler: Türkçe Öğretimi, engelli öğrenci, öğretim, yabancı dil

“İstanbul Yabancılar İçin Türkçe” Setinin A1 ve A2 Seviye Ders Kitaplarının Kültürel Öğeler Açısından İncelenmesi

Doç. Dr. Ahmet Akçay

Yüksek Lisans Öğrencisi Gamze Esen

Özet

Bir dilin öğretimi sadece o dile ait dil bilgisi kuralları, yazım kuralları veya yazı dilinin öğretimi ile sınırlı değildir. Dilin, kültürel öğeleri gelecek nesillere taşıyan araç olduğu göz önüne alındığında, dil öğretiminin eş zamanlı olarak kültür aktarımı olduğu da ifade edilebilir. Kültür aktarımı, bir milletin sahip olduğu tüm kültürel varlığın gelecek nesillere taşınmasının yanı sıra diğer toplumlara tanıtılmasıdır. Son yıllarda Türkçeye olan ilgi ticaret, turizm veya sinema gibi sektörlerin etkisi ile giderek artmaktadır. Bu ilgi beraberinde “Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi” alanının genişlemesine etki etmektedir. Buna bağlı olarak yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanının Türk kültürünün tanıtımında ve diğer toplumlara aktarımında önemli rol oynadığını söylemek mümkündür. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında diğer öğretim alanlarında olduğu gibi ön plana çıkan araçlar ders kitaplarıdır. Dil öğretimine ilişkin ders kitapları dile ait öğeleri tanıtırken bir yandan da dilin taşıyıcısı olduğu kültürel unsurları aktarmaya çalışmalıdır. Bu bağlamda araştırmada İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi okutmanları tarafından hazırlanan ve Türkçe öğretim merkezlerinde sıklıkla kullanılan “İstanbul Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı” setine ait A-1 ve A-2 seviye kitapları kültürel öğeler bakımından incelenmiştir. Doküman incelemesinin yapıldığı araştırmada A-1 ve A-2 seviye ders kitapları edebiyat, sanat (el sanatları), tarih, coğrafya, sinema, müzik, mimari, folklor ve geleneksel oyunlar, geleneksel yemekler, gelenek-görenekler, yaşam tarzı, değerler ve özel günler bakımından ele alınmış ve ders kitabında yer alan kültürel öğelerin ortaya konması amaçlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Yabancı dil olarak Türkçe, kültür, kültür aktarımı

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen A1 Seviyesindeki Somalili Öğrencilerin Dil Bilgisi Öğrenme Sürecindeki Sorunları

Türkçe Öğretmeni, İpek Ercanaslan

Türkçe Öğretmeni, Nilüfer Özen

Türkçe Öğretmeni, Nazlıcan Eser

Türkçe Öğretmeni, Kerem Avcı

Özet

Bu çalışma, A1 temel seviyesinde öğrenim gören Somalili öğrencilerin dil bilgisi öğrenme sürecindeki sorunlarının belirlenmesini amaçlayan nitel bir çalışmadır. Amaca ulaşmak için Bursa Uludağ Üniversitesi ULUTÖMER’de öğrenim görmüş Somalili dört öğrencinin Yediiklim A1 setinden faydalanarak hazırladıkları dil bilgisi kitabı incelenmiştir. Bu kitap, hedef kelime olarak belirlenen 1000 kelimeyi ve Yediiklim setinin A1 seviyesinde yer alan dil bilgisi konularını içermektedir. Söz konusu kitabın belirlenen amaca uygun olarak incelenmesinin ardından, kitabı hazırlayan Somalili dört öğrenciyle görüşme yapılmıştır. Görüşmede, kitaptan elde edilen verilerden yola çıkılarak hazırlanan 11 soru sorulmuştur. Görüşme sonucunda öğrencilerin dil bilgisi kitabı hazırlama sebeplerine ulaşılmış ve Somalili öğrencilerin dil bilgisi öğrenme sürecinde yaşadıkları sorunlar tespit edilmiştir. Ayrıca, kitabı A1 seviyesinde yardımcı kaynak olarak kullanan öğrencilere de 7 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmış olup bunun sonucunda kitabın Somalili öğrencilerin dil bilgisi öğrenme sürecine etkisi belirlenmiştir. Soruların hazırlanmasında akademisyen görüşlerinden faydalanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, A1 seviyesinde öğrenim gören Somalili öğrencilerin dil bilgisi öğrenme sürecindeki sorunları tespit edilmiştir. Elde edilen veriler sonucunda Türkçe öğreticilerine ve yabancılara Türkçe öğretimi yapılan kurumlara öneriler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: A1 seviyesi, dil bilgisi öğretimi, Somalili öğrenciler, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi

Avrasya Üniversiteler Birliği: Avrasya Bölgesinde Uluslararasılaşma ve Türkiyat Çalışmalarına Katkısı

EURAS Genel Koordinatörü Pınar Elbasan

Özet

2008'de kurulan EURAS-Avrasya Üniversiteler Birliği, dünyanın dört bir yanından 120'den fazla üye üniversite ve ortak kurum arasında işbirliğini teşvik eden ve Avrasya bölgesindeki eğitim standartlarının küresel olarak ilerlemesi için çalışan, kar amacı gütmeyen bir uluslararası eğitim birliğidir.

EURAS, 2008 yılından bu yana Avrupa ve Asya üzerinden yükseköğrenim ağını büyütme ve bölgesel üniversiteler için uluslararası bir eğitim platformu oluşturarak, üyelerine dünya çapındaki en iyi eğitim hizmetlerine ulaşmak için köprü olarak hizmet etmektedir.

En hızlı büyüyen yükseköğretim birliklerinden biri olarak EURAS, üniversiteleri ve farklı jeopolitik ve kültürel geçmişlere ait tüm yükseköğretim kurumlarını birbirine bağlar ve diyaloglarını ve en iyi uygulamaların değişimini geliştirmenin yollarını arar.

Bu kapsamda üyeler arasında ve uluslararası eğitim sektör paydaşları ile ortak projeler ve işbirlikleri geliştiren EURAS, başta Türkiye olmak üzere Avrasya yükseköğretim markasının tüm dünyada tanıtılması için çalışmalarını ve akademik faaliyetlerini sürdürerek bölgedeki kurumların uluslararasılaşmalarına destek olmaktadır. Ayrıca üye üniversiteler ile ortak sempozyumlar düzenleyerek akademik çalışmalara destek vermekte, üye üniversitelere okutman ve içerik destekleri sağlayarak Türkçe dilinin ve Türkiyat çalışmalarının yaygınlaştırılması için özel çalışmaları yürütmektedir.

Anahtar Sözcükler: Uluslararasılaşma, uluslararası eğitim, yabancılara Türkçe öğretimi, Türkiyat çalışmaları

Kazak Türkçesindeki Yalancı Eşdeğerlerin Türkçe Öğretiminde Yaşattığı Zorluklar

Öğretim Üyesi Dr. Gülzada Temenova

Özet

Günümüzde memleketler arası kurulan kültürel, siyasi, ekonomik ve uluslararası ilişkiler, ister istemez yabancı dil öğrenimine ihtiyaç duyulmasına neden olmaktadır ve dolayısıyla yabancı dil öğretimi ve öğretim metodları da dil öğreticileri arasında önem kazanmış konulardan biri haline gelmiştir. Türk lehçeleri arasındaki ses, şekil, cümle ve anlam yapısında görülen benzerlikler, iletişim sırasında bazen kolaylıklar sağlarken bazen de dil öğrenimini zorlaştırdığı görülmektedir. Örneğin, Türkçe öğrenmekte olan bir Kazak öğrenci ile Kazakça bilmeyen bir öğrencinin dili öğrenme ve anlama hızı farklı olabilmektedir. Ayrıca, bir Kazak öğrenci çeşitli cümleler, metinler, anlamıyla ilgili yapılan çalışmalar ve metin aktarımı sırasında iki akraba dil arasındaki benzerlikten dolayı türlü yanlışlarla kapılabilmektedir. Oysa Türk lehçelerinden birine hakim olmayan bir öğrenci kelime ve cümle anlamlarında böyle bir yanılgıdan uzak kalmaktadır. Bu tür yanlışlara sebep olan ve iletişimle birlikte dil öğrenimini zorlaştıran unsurlardan biri de her iki lehçedeki yalancı eş değer kelimeler olabilmektedir. Yalancı eş değerler özellikle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ve çeviride karşımıza birçok zorluklar çıkartırlar. Bilindiği üzere yalancı eş değerler, farklı dillerde imlâ veya telaffuz açısından aynı olan ya da birbirine çok benzeyen, ancak anlamları tamamen veya kısmen farklı olan, anlam kayması yaşamış kelimelerdir. Kazak Türkçesi ve Türkiye Türkçesinde de anlam kaymasına uğramış bu tür kelimeler mevcuttur ve bu kelimeler lehçeler arası iletişimi zorlaştıran kelimelerdir. Kazak ve Türkiye Türkçesi aynı kökten olmasına rağmen, aralarında ses, şekil ve anlam bakımından farklılıklar ve her lehçenin kendilerine has özellikleri bulunmaktadır. Bu özellikler dikkate alınarak Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sırasında Kazakça bilen öğrencilere yalancı eş değer sözcüklerin tanıtılmasına ve öğretilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bunun için yardımcı materyal olarak öncelikle yalancı eş değer sözcükler içeren bir sözlüğün hazırlanması, Kazak öğrencilerin Türkçe öğreniminde büyük kolaylık sağlayacaktır. Ayrıca, Türkçe öğretimi sırasında yalancı eşdeğer kelimelerin sınıfların Türkçe öğrenim düzeylerine (temel, orta ve ileri) göre de sunulması ve öğretilmesi de yarar sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler : Türkçe öğretimi, Kazak Türkçesi, Türkiye Türkçesi, yalancı eş değerler, yabancı dil öğretimi.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Web 2.0 Uygulamaları ve Voki Uygulaması Örneği

Öğr. Gör. Gülşah Babacan

Özet

Hızla gelişen teknoloji her alanda olduğu gibi eğitim alanında da hayatımızın vazgeçilmezi haline gelmiştir. Günümüzde eğitim alanında teknoloji aktif olarak kullanılmakta ve eğitimde teknoloji kullanımının avantajlarını, sağladığı kolaylıkları ve öğrenmeye olan katkılarını gösteren çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Bu alanda çeşitli şekillerde kullanılan teknolojik uygulamalardan web 2.0 uygulamaları eğitimde teknoloji kullanımını fonksiyonel hale getirme noktasında en önemli yardımcılardandır. İnternet kullanımının yaygınlaşmasıyla web 2.0 uygulamaları çeşitlilik göstermeye başlamıştır. Bilgiye ulaşmayı kolaylaştırmasının yanı sıra iletişim kurmayı da kolaylaştıran ve evrensel etkileşimi arttıran web 2.0 uygulamaları sayesinde özellikle dört temel dil becerisinin önemsendiği dil öğretiminde bu uygulamalardan yararlanılması; iletişimsel yetiyi geliştirme, farklı kültürleri tanıma, dil öğrenmeyi somutlaştırma, birden çok duyuya hitap etme gibi açılardan önemli katkılar sağlamaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de temel dayanak noktası olarak kabul ettiğimiz Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi 2018 yılında yapılan güncellemelerle yeniden yayınlanmış ve bu yeniliklerin çağın gereksinimleri dikkate alınarak web 2.0 uygulamalarını kapsayacak şekilde olduğu görülmüştür. Ancak yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde web 2.0 uygulamalarının kullanımı henüz yaygınlaşmamıştır. Bu çalışmada da yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde web 2.0 uygulamalarının yaygınlaştırılmasına örnek olmak amacıyla web 2.0 uygulamalarından olan voki uygulamasından yararlanılarak dinleme becerisinin geliştirilmesine yönelik örnek etkinlik sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, Web 2.0 uygulamaları, dil öğretiminde teknoloji kullanımı, Voki, dinleme becerisi

The Use of Structured Podcasts in Teaching Turkish as a Foreign Language

Doktora Öğrencisi Ali Erdönmez

Doç. Dr. Celal Varışoğlu

Özet

Recently, distance learning, digital learning and mobile assisted language learning have become widespread. The flexible structure of Mobile assisted language learning which is independent of time and space, supports learning. Although Mobile assisted language teaching is a common language teaching application, new generation podcasts are known to be more effective in foreign language teaching. Podcasts are considered as an innovative technology in terms of providing portable and flexible language teaching materials in second language teaching / learning. It is a known fact that learners of Turkish as a foreign language face difficulties in language skills, especially listening skills. Therefore, innovative technological tools such as podcasts need to be moved to foreign language teaching / learning environments. The ultimate goal in teaching Turkish to foreigners is to develop four basic language skills. In the teaching of Turkish as a foreign language, the first skill to be developed among learners is listening. Because listening skill; forms the basis for speaking, reading and writing skills. Listening skill is a key aspect that affects other learning skills. Without comprehensive listening, one can not communicate effectively. It is a fact that listening skill is neglected by both researchers and practitioners in the field of language teaching, although the importance of second / foreign language learning is known. In teaching Turkish as a foreign language, it is necessary to benefit from the possibilities of Internet and computer technology that affect all areas of life. In this context, one of the technological materials to be used in teaching Turkish to foreigners is podcasts. Podcasts are audio recordings that can be easily distributed to mobile devices and used in teaching. Podcasts are a material that can be used under the guidance of teachers in the classroom, and can also be used remotely outside the classroom. With the introduction of technological possibilities into educational environments and the establishment of educational understanding anytime, anywhere allowed diversification of listening materials, More effective and faster results can be obtained by using podcasts in language teaching. In this study, by developing podcasts to improve listening skills in teaching Turkish as a foreign language, it is aimed to create sample materials based on the B1 Listening objectives in the Central European Languages Common Framework Reference (CEFR). Podcasts and related activities prepared in accordance with CEFR are expected to improve students' listening skills. The podcasts will be 6 selected themes that are chosen from the CEFR B1 objectives. These sub-themes are; "Job applications, Education, Film festivals, News, Sports, Lifestyles".

Anahtar Sözcükler: Listening skill, mobile learning, podcast, foreign language teaching.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Video Yoluyla Kelime Öğretimi

Dr. Sibel Barcın

Özet

Türkçe öğretiminde kelime öğretimi önemli bir yere sahiptir. Öğrenci, öğrenme ortamında ön bilgilerine yeni kelimeler dâhil ederse öğretim daha nitelikli olur. Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde temel düzeyde (A1) ders dışı etkinlik olarak hazırlanan video kayıtlarının öğrencinin kelime öğrenme düzeyine etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Veriler gözlem yoluyla toplanmıştır. Çalışma sonucunda öğrencinin genel olarak ilgi düzeyinin arttığı, hedef dili daha çok merak ettiği gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe öğretimi, kelime öğretimi, dil öğretimi, A1 seviyesi.

Âşıkların Dilinden Yabancılara Türkçe Öğretimi ve Kültür Diyalektiği

Bilim Uzmanı, Fadime Boztoprak

Özet

Türkçe; bir âşığın bağlamasında yaşadığı aşktır, işlediği tarihtir, sözlerindeki medeniyettir, edebiyattır, kültürdür. Yabancı dil öğrenimi, öğrenilen dilin kültürüyle tanışma ve kaynaşma dönemidir. Âşıkların dilindeki bu güzelliğin ve tadın Türkçedeki yeri yadsınamayacak ölçüdedir. Dil ve kültürü birbirinden ayırmak mümkün olmadığı için âşıklık geleneğinden ve bu geleneğin ürünlerinden dil öğretiminde materyal olarak kullanmak yerinde olacaktır. Türkçenin en güzel sözlerini, kültür kodlarını bu âşıkların dilinde görmemek, onlardan duymamak mümkün değildir. Ozan, bahşi geleneğinden günümüze kadar süren âşıklık geleneği Türkçenin söz varlığını taşımaları ve kültür taşıyıcısı konumunda olmaları bakımından çok önemlidir. 2018 Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve Metnindeki değişiklikleri incelendiğinde dil öğretiminde kültür aktarımı üzerinde özellikle durulduğu görülmüştür. Bu bağlamda Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde âşıklardan bahsetmek, âşıkların şiirlerine yer vermek kültür aktarımı bakımından oldukça önemlidir. Bu çalışmada 16. yüzyıldan Köroğlu'na, 17. yüzyıldan Karacaoğlan'a, 18. yüzyıldan Gevheri'ye, 19. yüzyıldan Dadaloğlu'na ve Erzurumlu Emrah'a, 20. yüzyıldan Âşık Veysel'e değinilecek ve bu âşıkların şiirlerine yer verilecektir. Bu âşıklarla ve onların şiirleriyle Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine katkısı ve kültür aktarımı bakımından öneminden bahsedilecektir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan Yedi İklim, İstanbul ve Hitit kitapları bağlamında âşıklık geleneğinin Türkçe öğretimine katkısı sunulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, kültür, âşıklık geleneği

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Halk Edebiyatına Ait Manzum ve Mensur Verimlerin İşlevsel Kullanımı: Gaziantep Örneği

Öğr. Gör. Eda Çakar Polat

Özet

Milli kültürümüzü oluşturan en önemli yapıtaşlarından birisi geçmişten geleceğe aktarılan Halk Edebiyatı ürünleridir. Bu ürünler vasıtasıyla milli birlik ruhu, örf ve aneler devam eder. Sevinçler, üzüntüler, keder ve ağıtlar bu ürünlerle ifade edilir. Bu sözlü ürünler vasıtasıyla bir dilin ve kültürün varlığı devam eder, nesilden nesle aktarılır. Halkın söylediği şiir, hikâye, fıkra, destan, masal, türkü ve şarkılar bizleri geçmişten günümüze bağlar. Bu ve benzeri nitelikler yalnızca anadil konuşuru kişilerce değil aynı zamanda dilimizi ve dolayısıyla da kültürümüzü öğrenen uluslararası öğrenciler için de önem arz etmektedir. Bugün özellikle Suriyeli göçmenlerin yoğun bir nüfusa sahip olduğu güneydoğu Anadolu bölgesindeki illerin söyleyiş özelliklerinden giyime, halkın kullanmış olduğu özel sözcüklerden düğün ritüellerine oldukça zengin bir profil söz konusudur. Bu çalışmada Gaziantep iline ait Halk Edebiyatına ait manzum ve mensur verimler yöre halkından derlenmiş, uluslararası öğrencilere bu verimlerin nasıl hangi dil seviyesinde ve hangi yöntemler çerçevesinde sunulacağı ile ilgili önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: halk edebiyatı, kültür, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, Gaziantep

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültür Motiflerinin İşlevi: Yunus Emre Enstitüsü Tarafından Yayınlanan “Anadolu Hikâyeleri” A1-A2 Seviye Dizisi İncelemesi

Yüksek Lisans Öğrencisi Sait Karakuş

Doç. Dr. Mustafa Başaran

Özet

İnsanların toplumda yaşamalarıyla birlikte edindikleri kültür; bilgiyi, inancı, sanatı, ahlakı, hukuku, örf ve âdeti tanımlayan, insan tarafından oluşturulurken, aynı zamanda insanı da etkileyen bir oluşumu ifade etmektedir. Kültürün en önemli özelliği olan kuşaktan kuşağa aktarım münasebetiyle bu kavram durağan değil, dinamik ve değişebilir bir yapıdadır. Sosyal miras olarak geleceğe aktarılan kültür, aynı zamanda ait olduğu toplum yapısına ait genetik bir kod taşır ve dolayısıyla diğer kültürler tarafından tanınmasında ve öğrenilmesindeki en önemli husus bu teşkilatlı yapısında ortaya çıkar. Bu nedenle yabancı dil öğretiminde de sık sık kültür üzerinden öğretim metotlarına başvurulur. Bu çalışmada; Yunus Emre Enstitüsü'nün Haziran 2019 senesinde yayınlamış olduğu Yabancılara Türkçe öğretimi A1-A2 seviye hikâye dizisi olan Anadolu Hikâyeleri kültür motifleri yönünden ele alınarak incelenmiş, yabancılara Türkçe öğretiminde anlatılarda yer alan kültür motiflerinin işlevini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaçla; Anadolu Hikâyeleri adlı hikâye dizisini oluşturan Yılkı, Bayramlık, Bir Bardak Çay, Kırmızı Ayakkabılar ve Laleye Sor başlıklı beş hikâyede kültür motifleri tespit edilmiş, bu motiflerin hikâye içerisinde anlatılan olay/durumdaki rolleri tespit edilmiştir. Bu tespit çalışmasıyla gelenek ve folklor başta olmak üzere, coğrafya, sanat ve daha birçok alanda kültür motiflerinin hikâyelerin diline işlediği ortaya çıkarılmıştır. Çalışmada veriler doküman incelemesi yöntemi ile toplanmış, içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda incelenen beş hikâyeden yola çıkılarak ana motiflerin ve yardımcı motiflerin kullanıldığı tespit edilmiştir. Ana motifler hikâyelere başlık olarak kazandırılırken, yardımcı motifler ana motiflerin anlamını güçlendirme adına mekân unsuru, dini gelenekler, sözlü gelenek-kültür, maddi kültürel unsurlar işleviyle kullanılmış; bilhassa Türkiye'deki kültürel mekanların, gelenek, örf ve adetlerin, günlük yaşantının ve dilde sıkça yer alan kültür tabirlerinin de içinde olduğu metinler haline getirilmişlerdir. Bu çalışma hem yabancılara Türkçe öğretimindeki yayınların, bilhassa temel düzeyden itibaren kültür ve kültüre bakış açısını, aktarımını ortaya koymasından hem de kültürel motiflerin temel düzeydeki hikaye kitaplarında kullanımına dair bilgi vermesi açısından literatüre katkı sağlayacaktır.

Anahtar Sözcükler: Anadolu hikâyeleri, kültür, kültürel motif, motif, yabancılara Türkçe öğretimi

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Kültür Boyutuyla İlgili Yapılan Çalışmalarda Benimsenen Kültürel Ölçütler

Dr. Bahadır Gülden

Özet

Dil öğretiminde hedef kültürün rolüyle ilgili yabancı dil olarak Türkçenin öğretilmesi süreçlerinde de kültürel çalışmalar yürütülmektedir. Başta yabancılara Türkçe öğretimine yönelik ders kitapları olmak üzere kültürel niteliği ve niceliği irdeleyen çalışmalar kültürün dil öğretimindeki rolünü daha etkin hâle getirmek adına kıymetlidir. Bu tür çalışmaların yürütülmesindeki zorluklardan biri ise “kültür” kavramından ileri gelmektedir. “Kültür” teriminin hem çok geniş bir anlam yelpazesine sahip olması hem de kültüre yüklenen anlamların görecelilik arz etmesi bu tür çalışmalarda belirli ölçütlerin benimsenerek yürütülmesi zorunluluğunu ortaya çıkarır. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi’nde dil öğretim kültürel yönüne ve önemi değinilmiş ve belirli bir tasnife de “Sosyal ve Kültürel Bilgiler” başlığı altında yer verilerek kültürün sınıfları belirli yönleriyle çizilmiştir. Buna karşın bir çalışmada hangi ölçütlerin belirlendiği, bu ölçütlerin kapsam geçerliğinin oranı, doğrudan araştırmacının “kültür”e atfettiği anlamla ilişkilidir ve araştırmacının ulaşacağı sonuçları da doğrudan etkileyebilir. Doküman incelemesi, içerik analizi ya da başka bir yöntemle saptanan bir bulgunun kültüre ait bir unsur olup olmadığı araştırmacıdan araştırmacıya değişebilecek bir durumdur. Bu çalışmada alanyazında yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminin kültüre yönelik boyutuyla ilgili yürütülen makale ya da bildiri türündeki 55 adet çalışmaya ulaşılmıştır. Bu çalışmalardan 29’unun, belirlediği araştırma amaçlarından hareketle kültürel bir ölçütü benimsediği ya da benimsemesi gerektiği saptanmıştır. Söz konusu çalışmalarda belirli bir kültürel ölçütün benimsenip benimsenmediği, benimsenmişse hangi ölçütün neye göre tercih edildiği verilerle ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Böylelikle mevcut çalışmaların durumlarından hareketle kültüre yönelik veriler elde etmeyi hedefleyen araştırmalara kültürel ölçüt çerçevesinde öneri ve fikirler sunulması amaçlanmıştır. Aynı zamanda yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde kültüre yönelik üzerinde uzlaşılmış bir ölçütün oluşturulmasının gerekliliği ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, kültür, kültürel ölçüt.

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarındaki Konuşma Etkinliklerinin İncelenmesi

Yüksek Lisans Öğrencisi Esra Kahya

Dr. Arzu Çevik

Özet

Bu çalışmada, yabancılar için Türkçe öğretimi alanında kullanılan ders kitaplarında bulunan konuşma etkinliklerini analiz etmek amaçlanmaktadır. Çalışmanın amacına bağlı olarak seçilen yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki her metnin altında bulunan konuşma etkinlikleri tespit edilerek konuşma becerisinin gelişimine uygun olması beklenen ve alanyazında belirlenmiş özellikler doğrultusunda incelenmiştir. İncelenen konuşma etkinliklerinin “açıklık, uygunluk, hazırlık, bütünlük beceri, süreç odaklılık” kriterlerini taşıyıp taşımadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden “doküman incelemesi”nden yararlanılmıştır. Araştırmanın inceleme nesnelerini İstanbul Yabancılar İçin Türkçe adlı ders kitaplarının B1 ve B2 seviyeleri oluşturmaktadır. Çalışmanın bulgularına bakıldığında konuşma etkinliklerinin sınırlı kaldığı, öğrenciyi öğretmen etkisi olmadan yönlendiremediği araştırmanın genel sonucunu oluşturmaktadır. Ayrıca “açıklık” kriteri incelendiğinde ifadelerin bu düzey için açık anlaşılır olduğu tespit edilmiştir. Konuşma etkinlikleri “uygunluk” kriteri açısından değerlendirildiğinde üniteye/amaca/seviyeye uygun olduğu belirlenmiştir. “Bütünlük beceri” açısından dil becerilerinin birbirinden bağımsız gelişmeyeceği kanaati doğrultusunda bağımsız olarak ele alındığı yani bu kriteri barındırmadığı görülmektedir. “Süreç odaklı olma” günümüz dil becerileri geliştirme süreci için oldukça önem taşımaktadır. Bir dil becerisinin gelişiminin aşamalı ve sürece yayılmış olması beklenir. Ancak etkinliklerde bu özelliğe yer verilmemiştir. Konuşma etkinlikleri ders kitabı bağlamında değerlendirildiğinde genel anlamda yetersiz olduğu bu araştırmanın sonucudur.

Anahtar Sözcükler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, konuşma becerisi, konuşma etkinlikleri, ders kitabı.

Yedi İklim Yabancılara Türkçe Öğretim A1 Serisi Ve New Headway 5. Baskı A1 Ders Kitaplarının İletişimsel Yeterlilik Gelişimi Üzerine Bir İnceleme

Doktora Öğrencisi Ali Erdönmez

Doç. Dr. Behice Varışoğlu

Özet

İletişimin doğası ve önemine dair çalışmaların küreselleşmenin de etkisiyle son yıllarda arttığı gözlemlenmektedir. İçinde bulunduğumuz çağda iletişim gelişen teknolojiler ile birlikte daha kolay hale gelmiştir. İletişimin kazandığı bu önem ile birlikte dil öğretim yaklaşım ve metotları da bu durumdan etkilenmişlerdir. Bu bağlamda tasarlanan eğitim programları ve öğretim materyalleri de daha çok iletişim temelli yaklaşımları benimsemişlerdir. Ders kitapları, dil öğretimi ve öğrenimi alanında çok önemli bir role sahiptir ve yabancı dil öğrenimi için vazgeçilmez bir araç olarak görülmektedirler. Alan yazın incelendiğinde İngilizcenin yabancı dil olarak öğretim ders kitaplarının birçok çalışmaya konu olduğu görülmektedir. Bu çalışma, Yedi İklim Türkçe Öğretim serisi A1 ders kitabı ile New Headway A1(beginner) ders kitabını iletişimsel yeterlilik gelişimi açısından karşılaştırarak aradaki benzerlik ve farklılıkları saptamak amacıyla yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İletişimsel yeterlilik, yabancı dil öğretimi, ders kitapları

Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin Kur Geçiş Sınav Metinlerinde Gönderim Unsurlarının Kullanımı

Öğr. Gör. Elif Gözdem Karagöz

Özet

Bu çalışmada, Türkçeyi yabancı dil olarak iki üniversite Türkçe Öğretim Merkezi (TÖMER) ve bir özel dil öğretim merkezinde öğrenen 30 öğrencinin gönderim unsurlarını her bir kur seviyesinde (A1-A2, B1-B2, C1) nasıl ürettikleri ve bu unsurların kurlar arasında nasıl gelişim gösterdiklerini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışmada yer alan veriler “Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin Kur Geçiş Sınav Metinlerinde Bağdaşıklık Unsurlarının Kullanımı” isimli tezden elde edilmiştir. Sınav metinleri incelenen öğrencilerin yaş, cinsiyet, milliyet ve öğrenim durumları çalışmada bir değişken olarak yer almamaktadır. Yazma sınavında üretilen metinlerde bulunan gönderim unsurlarının belirlenmesinde Coşkun’un (2005) geliştirmiş olduğu Bağdaşıklık Düzeyi Değerlendirme Formu kullanılmıştır. Bu araştırma nitel araştırma desenlerinden durum çalışması ile desenlenmiştir. Çalışmada; Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin kur geçiş sınavlarında üretmiş oldukları metinlerde yer alan gönderim unsurlarının kullanım sırası, öğrencilerin gönderim unsurlarını kullanmada hangi problemleri yaşadığı, gönderim unsurlarının kullanımının seviyeler arası geçişlerde nasıl bir görünüm sergilediği, hedef dile ilişkin farklılıklar gösterip göstermediği ve gönderim unsurlarının kullanımıyla ilgili en yaygın yapılan hataların neler olduğunun belirlenebilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi, yazma becerisi, bağdaşıklık, gönderim.

Suriyeli Öğrencilere Türkçe Öğretimi Bağlamında Türkçe Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Arş. Gör. Nil Ucuzsatar

Özet

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmî okullara devam eden Suriyeli öğrenciler, ana dili Türkçe olan diğer öğrenciler gibi Türk eğitim sistemi müfredatına göre eğitim almaktadır. Bu müfredatta dil eğitimi verilen başat dersler, Türkçe dersleridir. Türkçe derslerinin esaslarını, hedeflerini, içeriğini ve kullanılacak yöntem ve teknikleri kapsayan temel kaynak, Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunca hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programı'dır. Programın uygulayıcısı olan öğretmenlerin program ile ilgili görüşleri, programın amacına ulaşması açısından önemlidir. Bu sebeple Türkçe derslerini Türkçe Dersi Öğretim Programı'na göre yürüten öğretmenlerin, programı Suriyeli öğrencilere Türkçe öğretimi açısından nasıl değerlendirdiğini ortaya koymak da önem arz etmektedir. Bu çalışmanın amacı, sınıfında Suriyeli öğrenci bulunan ortaokul Türkçe öğretmenlerinin, Suriyeli öğrencilere Türkçe öğretimi bağlamında 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'na ilişkin görüşlerini belirlemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması ile gerçekleştirilen araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Sultangazi ilçesinde, 3 farklı ortaokulda görev yapan, Türkçe derslerine giren ve rehber öğretmenliğini yürüttüğü sınıflarda Suriyeli öğrenciler bulunan 10 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak çevrim içi ortamda Google Forms üzerinde geliştirilen ve alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda yapılandırılan 17 maddelik bir anket formu kullanılmıştır. Uygulanan anketlerden elde edilen veriler içerik analizi sonucunda 4 temel dil becerisinden hareketle 4 farklı tema altında listelenerek katılımcıların Türkçe Dersi Öğretim Programı'na ilişkin düşünceleri ortaya konulmuştur. Araştırmanın sonucunda, katılımcıların Türkçe Dersi Öğretim Programı'nı Suriyeli öğrencilere Türkçe öğretimi açısından yetersiz buldukları, programın bu öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik olarak düzenlenmesi gerektiğini düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, Suriyelilere Türkçe öğretimi, Türkçe Dersi Öğretim Programı, öğretmen görüşleri.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dört Temel Dil Becerisini Geliştirmeye Yönelik Etkinlik Önerileri

Public Relations And Communication

Coordinator & Academic Advisor Merve Kuvaç

Kıbrıs İlim Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı

Selman Arslanbaş

Özet

Son yıllarda yaşanan siyasal, sosyal ve ekonomik gelişmeler Türkçenin yabancı dil olarak öğrenimine duyulan ihtiyacı her geçen gün arttırmaktadır. Artan bu ihtiyaç ve talep doğrultusunda, yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi Türkiye'deki eğitim araştırmalarının önemli bir odak noktası haline gelmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi Türk kültürünün aktarımı ve Türkiye'nin tanıtımında önemli bir role sahiptir. Öyle ki, etkili bir dil eğitimi ile Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler Türkiye'nin birer kültür elçisi olabilmektedir. Bu çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin dört temel dil becerisi olan okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler tasarlamaktır. Etkinlik geliştirme sürecinde öncelikle literatür taraması yapılmıştır. Etkinlik geliştirme çalışmaları, ders kitapları ve Türkçe öğretim merkezlerinde kullanılan kaynak kitaplar detaylı bir şekilde irdelenmiştir. Literatür taraması sonucunda, yabancılara Türkçe öğretiminde diğer seviyelere oranla (A1- A2- B1- B2) C1 seviyesine yönelik yeterli kaynak bulunmadığı belirlenmiştir. Saptanan bu ihtiyaç doğrultusunda, C1 seviyesine yönelik Türk kültürünü tanıtıcı, ilgi çekici etkinlikler tasarlanmaya çalışılmıştır. Çalışma sonucunda; "Saygı" teması altında insana saygı, hayvana saygı ve doğaya saygı konularına yönelik olarak üç okuma, üç dinleme, dört konuşma ve dört yazma olmak üzere toplam 14 etkinlik tasarlanmıştır. Tasarlanan etkinliklerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerini geliştirmelerinin yanı sıra Türk kültürünü tanımalarına katkı sağlaması öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil öğrenimi, yabancı dil olarak Türkçe, temel dil becerileri, etkinlik geliştirme

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Görsel ve İşitsel Araçların Kullanımı

Öğr. Gör. Esra Öztürk

Özet

Yabancılara Türkçe öğretiminde birçok farklı duyuya hitap eden görsel ve işitsel araçların kullanımı öğrenimi kolaylaştırmakta ve çoklu öğrenme ortamı sağlamaktadır. Dersi daha dikkat çekici hale getirerek kalıcı iz sağlamaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde görsel araçlar; ders kitapları, resimler, kartlar, posterler ve yazı tahtaları olarak sıralanabilir. Ders kitaplarındaki resimler konunun daha iyi anlaşılmasına yardımcı olmakla birlikte görsel açıdan bir zenginlik de sunar. İşitsel araçlar ise radyo, ses bantları, dinleme CD'leri, işitsel özelliği olan diğer teknolojik araçlar (cep telefonları, MP3 çalar, ipod...gibi) olarak sıralanabilir. İşitsel araçlar kullanılarak dinleme etkinliklerinde öğrencilere doğru telaffuzla birlikte konuşma becerisi de kazandırılır. Görsel ve işitsel araçlar televizyon, video filmi, bilgisayar, DVD-VCD oynatıcı vb. olarak sıralanabilir. Derslerde kullanılan video filmler öğretimi sürekli, kalıcı ve pratik hale getirmektedir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesine yönelik görsel ve işitsel araçlar öğrencilerin aktifleştirilmesinde ve konuların daha kolay kavratılmasında büyük öneme sahiptir. Bu çalışmada görsel ve işitsel araçların neler olduğu açıklanmaya çalışılmış, bu araçlar Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi açısından değerlendirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yabancılara Türkçe öğretimi, görsel ve işitsel araçlar.

Türkçenin İkinci Dil Olarak Öğretilmesinde Konuşma Becerisini Geliştirmeye Yönelik Oyunlar

Prof. Dr. Muhammed Eyyüp Sallabaş

Yüksek Lisans Öğrencisi Büşra Çökelez

Özet

Türkiye'nin son zamanlarda diğer ülkelerle iletişimini arttırmaya yönelik hamleler yapması ve yabancı öğrencilerin ülkemizde eğitim görme olanaklarının artırılması yabancılarla Türkçe öğretimine olan talebi de arttırmaktadır. Türkçe öğretiminde kullanılacak materyallerin nitelik ve nicelik açısından bu talebi karşılayamaması ise alanın başlıca sorunlarından. Oyunlar öğrencinin kaygı seviyesini en aza indirdiği, derse eğlence unsuru kattığı ve öğrencilere öğrendiklerini tekrar etme şansı verdiği için öğretmenlerin yabancı dil derslerinde sık sık başvurdukları etkinliklerdir. Oyunlar belli kurallar çerçevesinde, belirli bir amaca ulaşmak için bireylerin birbirlerine karşı yarıştıkları veya birbirleriyle iş birliği yaptıkları etkinliklerdir. Bugüne kadar yabancı dil öğretiminde oyunların kullanımıyla ilgili sayısız eser verilmiştir. Ancak, bunların birçoğu İngilizce dilinde ve yabancı dil olarak İngilizce öğretilen sınıflar göz önüne alınarak yazılmıştır. Bu alanda en çok başvurulan kitaplar Jill Hadfield'ın "Elementary Communication Games" (1984), "Advanced Communication Games" (1987) ve "Simple Speaking Activities" (1999) adlı eserleridir. Bu kitaplar günümüzde de tüm dünyadaki İngilizce öğretmenleri tarafından hemen hemen tüm seviyelerde kolaylıkla kullanılabilen, uygulanabilirliği yüksek, maliyeti düşük oyunlardan oluşmaktadır. Bu araştırmanın ise amacı ise tıpkı İngilizce öğretiminde olduğu gibi yabancılarla Türkçe öğretiminde de kullanılacak başlangıç seviyesinde iletişim oyunlarının niteliklerini ve niceliklerini arttırmaktır. Bu amaçla, "İstanbul Yabancılar İçin Türkçe" ders kitabının A1 seviyesi kazanımlarıyla uyumlu 20 adet iletişim oyunu tasarlanmış ve bu oyunlar 8 hafta boyunca yabancı dil olarak Türkçe öğrenen 12 öğrenciden oluşan bir grup üzerinde uygulanmıştır. Uygulama sonunda öğrencilerle yapılan odak grup görüşmesinde derste oynanan oyunlar değerlendirilmiş, öğrencilerden bu oyunların olumlu ve olumsuz yönleriyle ilgili görüşler alınmıştır. Bu görüşmenin sonucunda iletişim oyunlarının yabancılarla Türkçe öğretiminde etkili bir araç olduğu, öğrendiklerinin kalıcılığını arttırdığı, yeni kelimeler öğrenmelerini sağladığı, öğrenciler arasındaki etkileşimi ve dayanışmayı arttırdığı, Türkçe konuşma kaygılarını azalttığı ve derslerin tekdüzeliğini azalttığı vb. sonuçlara varılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Yabancılarla Türkçe öğretimi, iletişim oyunları, konuşma becerisi

Üniversite İçin Veya Sonraki Dönem İçin Türkiye'ye Gelen Yurt Dışındaki Türk Çocuklarının Yazılı Anlatım Becerilerinin Değerlendirilmesi

Yüksek Lisans Öğrencisi Sümeyye Yılmaz

Yüksek Lisans Öğrencisi Hilal Karlım

Özet

1960'lı yıllar itibariyle Türkiye'den Avrupa'ya işçi göçü hareketi başlamıştır. Göçün ilk yıllarında bu durumun birkaç yıl ile sınırlı kalacağı düşünülse de göç hareketi 1970'li yıllarda, işçilerin ailelerini yanlarına almaları ve gittikleri ülkelerde aile kurmalarıyla kalıcı hâle gelmiştir. Kalıcı hâle gelen işçi göçü, işçilerin çocuklarının iki dilli olmalarına sebep olmuştur. Yurt dışında gittikleri okullarda ikinci dille eğitim alan çocuklar ana dillerini unutma noktasına gelmektedirler. Bu durumun sonucunda üniversite eğitimi için Türkiye'ye dönen Türk çocukları Türkçeyi hiç bilmedikleri bir yabancı dil gibi yeni baştan öğrenerek eğitim hayatlarına başlamaktadırlar. İki dilli Türk çocuklarının Türkiye ile bağlarını sürdürmek adına Avrupa ülkelerinden üniversite eğitimi ve sonrası için Türkiye'ye gelmeleri Türkçe öğretimi için büyük önem arz etmektedir. İki dilli çocukların benlik gelişimleri ve Türk toplumunda kendilerini başarılı bir şekilde ifade edebilmeleri için gerekli olan ana dili eğitiminin yeterli düzeyde ve şartlarda verilmesi bu alan için en büyük esastır. Bununla beraber yıllardan beri süregelen iki dilli Türk çocuklarının Türkiye'ye ve Türkçeye yabancılaştığı sorunlarını ortadan kaldırmak üniversite veya sonraki dönemde Türkiye'de bulunan iki dilli bireylere verilecek doğru eğitimle mümkün olabilecektir. Eğitimin ihtiyaca yönelik olması sorunların doğru tespit edilmesi ile mümkün olacağından bireylerin Türk dilini kullanım durumlarını tespit etmek önceliği oluşturmaktadır. Çalışma grubumuz üniversite dönemi veya sonrası için Türkiye'ye gelen bireylerden oluşmaktadır. Çalışma grubu 24-40 arası yaş grubunu kapsadığından kendini ifade etmede en önemli beceri olan yazma becerisinin ölçülmesi ve buna yönelik iyileştirmelerin yapılmasının daha yararlı olacağı düşünülmüştür. Bu amaç doğrultusunda araştırma için gruba dikte çalışması yaptırılarak dinlediklerini özetlemeleri istenmiştir. Değerlendirmede yazım, noktalama ve anlatım becerisini ölçmek temel alınmıştır.

Anahtar Sözcükler: Anahtar Kelimeler: Ana dili, iki dillilik, yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğretimi, yetişkin, yazma becerisi.

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Uzaktan Eğitim Sorunları

Öğr. Gör. Rabia Nur Ateş

Doç. Dr. Bayram Baş

Özet

2019-2020 öğretim yılı içerisinde tüm dünya ülkelerinde hızlıca yayılan ve insanları hayati tehlikeyle karşı karşıya getiren Covid-19, diğer sektörler gibi eğitimi de etkilemiştir ve eğitim ihtiyacının hangi kanaldan karşılanacağı gündeme gelmiştir. Bu gündem maddesi içinde bulunduğumuz dijital yolların kullanılabilirliğini düşündürmüştür. Bu fikir ışığında yüz yüze eğitime benzer nitelikte sanal sınıf ortamları oluşturulmak istenmiştir. Uzaktan eğitim verilerek etkisi ne kadar devam edeceği bilinmeyen meçhul duruma karşı eğitimdeki aksaklıklar en aza indirgenmeye çalışılmıştır. Bu eğitime adapte olmak ve sisteme öğrenciyi dahil edebilmek konusundaki en büyük görev öğretmenlerimize düşmektedir. Genel olarak eğitimde dile getirdiğimiz aksaklıklar dil öğretimi alanında da söz konusudur. Türk Dili'ni yeni öğrenen ya da Türk Dili'yle ilk kez karşılaşan yabancı öğrencilere dilimizi öğreten öğretim elemanlarımız bu süreçte bazı sorunlarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu çalışmanın amacı 2019-2020 öğretim yılı sürecinde tüm dünyada etkisini gösteren ve dolayısıyla eğitimi de etkileyen Covid-19 sebebiyle uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin yaşadıkları zorlukları belirtmektir. Bu çalışmada temel nitel desen kullanılmıştır. Çalışma grubunu Yabancılara Türkçe Öğretiminde uzaktan eğitim modelini kullanan 10 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Araştırmadaki veriler görüşme yoluyla toplanmıştır. Görüşme türlerinden yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin analizi, içerik analizi ile yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin bilgi aktarımı sırasında sistem kaynaklı problemler ve öğrencilerin adaptasyonunda sıkıntılar yaşadıkları tespit edilmiştir. Yüz yüze eğitimdeki enerji dönütünün yokluğu ve uzun süre öğrenciyi derste tutabilmenin zorlukları belirtilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yabancılara Türkçe öğretimi, uzaktan öğretim süreci, Covid-19 salgını

Uzaktan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi: Neden Ve Nasıl?

Doç. Dr. Kadir Kaan Büyükkiz

Yüksek Lisans Öğrencisi Ezgi Şimşek

Özet

Bu araştırmanın amacı; “Uzaktan yabancı dil olarak Türkçe öğretimi dersleri veren öğretim görevlilerinin sürece ilişkin görüşleri nelerdir?” sorusuna cevap aramaktır. Bu çalışma, uzaktan yabancı dil olarak Türkçe öğretimi dersleri veren öğretim görevlilerinin sürece ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlayan nitel bir araştırmadır. Araştırmanın verileri, üç farklı üniversitenin TÖMER’lerinde görev yapan on iki öğretim görevlisinden gönüllülük esasına göre toplanmıştır. Verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilen veriler betimsel analiz ile incelenerek araştırmanın 15 alt amacına yönelik bulgular elde edilmiştir.

Araştırmada elde edilen bulgularda; öğretim görevlilerinin derslerinde en az yazma, en çok okuma becerisine yer verdiği; işlenmesi en zor beceri olarak yazma becerisini gördüğü; en zor temel seviyede ders işlendiği, en rahat ise orta ve ileri seviyelerde ders işlendiği ve katılımcıların çoğunun (%75) ders sürelerini yeterli bulmadığı, katılımcıların tamamının derslerinde seçmeci yöntemi kullandığı; sosyokültürel ve kültürlerarası yeterliliklere uzaktan eğitim sürecinde yeterince ulaşamadığı; derslerde beden dilinin ve etkileşimin ön planda olduğu tekniklerin yeterince kullanılmadığı ve verilen ödevlerin kontrol sürecinde sorunlar yaşandığı, öğretim görevlilerinin büyük çoğunluğunun (%83) öğrencilerin sosyal öğrenmelerini desteklemek için çalışmalar yaptığı; sürecin gizil öğrenmeleri ve grup çalışmalarını azalttığı; bunun yanı sıra materyal çeşitliliğini arttırdığı ve ölçme değerlendirme işleminin genellikle çevrim içi sınavlarla yapıldığı ama bunun da güvenlik problemi oluşturduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda Türkçeyi yabancı dil olarak öğretenlere, bu alanda çalışan kurum ve kuruluşlara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, uzaktan eğitim, öğretici görüşleri.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Konu Seçiminin Yazma Becerisine Etkisi

Öğr. Gör. Aşlı Koçak

Özet

Yabancı dil öğretiminde temel dil becerileri, anlama becerileri(okuma, dinleme) ve anlatım becerileri(konuşma, yazma) olarak ayrılmaktadır. Öğrendiği dilde duygu ve düşüncelerini anlatım becerilerini kullanarak (sözlü veya yazılı olarak) yeterli ve düzgün ifade edebilen birey o dili öğrenmiş kabul edilmektedir. Yapılan çalışmalar dil öğretiminde temel dil becerilerinin geliştirilmesinde en zorlanılan alanın yazma becerisi olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde de aynıdır ve yazma becerisinin geliştirilmesi zorlanılan süreçler olarak gösterilmektedir. Yazma becerisinin geliştirilmesi için planlanan yazma etkinliklerinde konular kullanılan dil öğrenim setlerinden alınarak veya öğretmen tarafından seçilerek belirlenmektedir. Yazma etkinlikleri seçilirken ders süresinin sınırlılığı, setlerde ve programlarda dil öğretiminde dilbilgisi, konuşma ve okuma etkinliklerine daha fazla yer verilmesi yazma etkinliklerinin niteliğini ve konusunu etkilemektedir. Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe derslerinde yazma etkinliklerinde seçilen konuların öğrencilerin yazma becerisine etkilerini belirlemek amaçlanmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazmanın önemi ve yazma eğitiminin gelişimi için nelerin yapılabileceği konusunda önerilerde bulunulmuştur. Öğrencilerin dil seviyelerine ve ilgi alanlarına uygun olarak hazırlanan iyi planlanmış yazma etkinliklerinin öğrencilerin yazma becerileri üzerindeki olumlu etkileri anlatılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, dil öğretimi, Türkçe, yazma, yazma becerisi

Yabancılara Türkçe Eğitiminde Okuma Becerisine Yönelik Kitapların Hazırlanması Üzerine Değerlendirmeler

Öğretim Üyesi Dr. Şamil Çan

Yüksek Lisans Öğrencisi Merve Demir

Özet

Günümüzde gelişen teknoloji, uluslararası etkileşim ve iletişim anadilin dışında ikincil bir dil edinmeyi zorunlu hale getirmiştir. Türkçe, eski dönemlerden itibaren dünyanın dört bir yanında Avrupa'dan Asya'ya birçok yerde varlığını sürdürmüştür. Ayrıca Türkiye'nin stratejik bir konumda olmasından dolayı yabancı bir dil olarak Türkçe'nin öğretimi önem kazanmıştır. Ülkemize yabancı birçok öğrencinin çeşitli üniversite programları ile gelmesi bunu daha da zorunlu hale getirmiştir. Yabancılara Türkçe öğretimi, ülkemizde üniversitelerin Eğitim Fakülteleri, özel eğitim kurumları gibi çeşitli kurumlarca yapılmaktadır. Yabancı dil ediniminde 4 temel beceriye sahip olmak amaçlanmaktadır. Bunlar; dinleme, konuşma, okuma ve yazma şeklindedir. Bu bildiride amaçlanan; okuma becerisinin geliştirilmesine yönelik yardımcı okuma kitaplarının çeşit ve sayıca yetersiz olması sebebi ile, nicelik ve nitelik yönünden yardımcı okuma kitaplarının İngilizce öğretiminde olduğu gibi okuyucunun yaşına, seviyesine, ilgi alanına, amaç ve ihtiyaçlarına cevap verecek aynı zamanda ülkemizin dil ve kültür tanıtımına katkı sağlayacak şekilde sadece belirli bir türde değil birçok farklı türde hazırlanmasına yönelik bir yol haritası çizilmesidir. Sonuç olarak bu yol haritası ile ortaya konan unsurların örnek bir eser üzerinde belirtilmesi hedeflenmektedir.

Anahtar Sözcükler: Yabancılara Türkçe öğretimi, okuma metni, kitap oluşturma, okuma becerisi

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Şarkı Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşleri: Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi TÖMER Örneği

Bilim Uzmanı Merve Nur Maden

Özet

Küreselleşen dünya, beraberinde birçok yeniliği de getirmektedir. Bu yeniliklerin yabancı dil öğretiminde de karşımıza çıkması kaçınılmaz hâle gelmektedir. Yabancı dil öğretiminin yalnızca geleneksel dil öğretim yöntemleriyle sürdürülmeye çalışılması ders içi motivasyonu azalttığı gibi, dil öğrenim sürecini de monotonlaştırabilmektedir. Fakat Türkçe şarkılar, Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesine katkı sağlayabilmekte, özellikle sözcüklerin telaffuzunun daha kolay öğrenilmesine yardımcı olabilmektedir (Gürel, 2019). Dolayısıyla şarkıların Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine modern ve farklı bir boyut kazandıracığı düşünülmektedir. Türk dilinin biçim ve anlam zenginliği bunun yanı sıra Türk müziğinin sahip olduğu zengin repertuar, dil öğreticilerine Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi bakımından çok sayıda kaynak oluşturmaktadır. Çalışma grubunu Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi TÖMER A2 düzeyindeki yabancı uyruklu öğrencilerin oluşturduğu bu çalışmanın amacı, yabancı öğrencilere Türk müziğinden nitelikli örnekler sunarak Türk müziğini tanıtmak ve bu sayede Türk kültürünü de yakından tanıma fırsatını sunmaktır. Araştırmacı tarafından belirlenen iki şarkı ve bu şarkılara ilişkin hazırlanan etkinlikler, deney grubunu oluşturan yabancı öğrencilere uygulanmış ve etkinliklerin bitiminde uygulama hakkındaki görüşleri sorulmuştur. Öğrencilerin görüşleri genel olarak incelendiğinde ise; Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde şarkı kullanılarak işlenen dersin, öğrencilerin ilgi ve motivasyon düzeyini oldukça yükselttiği, yeni kelimelerin daha eğlenceli ve daha hızlı bir şekilde öğrenildiği tespit edilmiştir. Şarkı kullanımının ders içi motivasyonu artırması, sözcük öğrenme sürecini hızlandırması, eğlence ortamı oluşturması gibi temel olumlu etkilerinin yanı sıra öğrencilerin Türk Müziğine olan ilgisinin de arttığı görülmüştür. Böylece Türk kültürünü daha yakından tanıma fırsatı buldukları düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, dil öğretiminde şarkılar, Türkçe Eğitimi ve müzik

Türkçe Öğretmen Adaylarının Çoktan Seçmeli Soru Yazma Becerileri Üzerine Bir Değerlendirme

Dr. Emrah BOYLU

Özet

Bu çalışmanın amacı Türkçe öğretmen adaylarının çoktan seçmeli soru yazma becerilerini tespit etmektir. Bu bağlamda araştırmanın çalışma grubunu eğitimde ölçme ve değerlendirme dersini alan İstanbul Aydın Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği 4. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından uzman görüşüne başvurularak hazırlanan 2 okuma metni aracılığı ile toplanmıştır. Araştırmada, öğretmen adaylarından kendilerine verilen okuma metinlerine yönelik çoktan seçmeli soru hazırlamaları istenmiştir. Hazırlanan sorular doküman analizi yapılarak incelenmiştir. Araştırmada Türkçe öğretmen adaylarının hazırladıkları sorular çoktan seçmeli soru yazımı ilkelerine uygunluk, çoktan seçmeli soru türlerine göre dağılım ve Yenilenmiş Bloom Taksonomisine görelilik olmak üzere 3 ölçüt bağlamında incelenmiştir. Elde edilen bulgulardan hareketle Türkçe öğretmen adaylarının çoktan seçmeli soru yazımında birçok ilkeye dikkat etmedikleri, hazırlanan soruların çoktan seçmeli soru türlerinden sadece kökü soru kipinde olan madde türüne ait olduğu ve hazırlanan soruların genel olarak Yenilenmiş Bloom Taksonomisinin hatırlama ve anlama basamağına yönelik olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgulardan hareketle Türkçe öğretmenliği lisans programında ölçme ve değerlendirme dersinin Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme bağlamında bu alandaki uzmanlar tarafından verilmesi gerektiği söylenebilir. Ayrıca öğretmen adaylarına bu ders kapsamında özellikle test geliştirmenin en önemli aşaması olan çoktan seçmeli soru yazma ve soru yazımında Yenilenmiş Bloom Taksonomisinin tüm basamaklarını dikkate alma becerilerinin artırılmasına yönelik eğitimler verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Ölçme ve değerlendirme, çoktan seçmeli test, Türkçe öğretimi, öğretmen adayları.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Yaşayan Azınlıkların Türkçeye Yönelik Algıları

Doç. Dr. Mustafa Yeniasır

Özet

Çalışmanın amacı; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yaklaşık 40 yıldır ikamet eden azınlıkların Türkçeye yönelik algılarını ortaya koymaktır. Araştırma Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Kormacit, Karpaşa ve Karpaz bölgelerinde yaşayan 40 katılımcı üzerinde gerçekleştirilecektir. Nitel bir araştırma olarak tasarlanan çalışmada veri toplamak için katılımcılardan iki farklı bölümden oluşan soruları cevaplamaları istenecektir. Anketin birinci bölümü çalışmada kullanılacak olan kişisel bilgilerine ulaşmak için tasarlanacaktır. İkinci bölüm ise açık uçlu toplam 5 sorudan oluşacaktır. Çalışmanın ikinci bölümünde yer alan sorular azınlıkların Türkçeye ilişkin algılarını ölçmeye yönelik hazırlanacak ve uzman görüşü alındıktan sonra tekrar düzenlenerek son hali verilecektir. Anket soruları İngilizce ve Yunanca olarak tasarlanacaktır. Ankette kişisel bilgilerden elde edilen veriler SPSS (Statistic Program for Social Sciences) programıyla analiz edilecektir. Alt amaçlara ilişkin tüm değişkenler SPSS ortamında frekans ve yüzdeler hesaplanarak ortaya konacaktır. Çalışma sonucunda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yaşayan azınlıkların Türkçe öğrenmeye ne kadar eğilimli oldukları ve Türkçeye dair görüşleri ortaya konacaktır.

Bildiri Anahtar: Türkçe, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, azınlıklar, algı.

Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin Yazılı Anlatım Metinlerinin Sesli Harflerin Yazımı Açısından Değerlendirilmesi

Öğretim Üyesi Dr. Fatih Kana

Yüksek Lisans Öğrencisi Aysu Güzel

Özet

Yabancı dil eğitimi, bireylerin ana dili kullanma becerileri ile doğru orantılıdır. Çünkü bireyler ana dili edinmeleri sırasında kullandıkları dil öğrenme stratejilerini yeni dil öğrenme süreçlerine de taşımaktadırlar. Bu noktada da yabancı dil olarak Türkçe öğretimi programlarının değerlendirilebilmesi ve geliştirilebilmesi için nitelikli sorun analizlerinin yapılması gerekmektedir. Bu çalışmada Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi sürecinde öğrencilerin yazılı anlatım derslerinde yaptıkları sesli harf hatalarının tespiti amaçlanmıştır. Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Bu çalışmaya Türkiye'nin batısında bulunan bir üniversitenin Türkçe Öğretim Merkezi'ndeki A2 grubundan seçilen 4 kız 6 erkek toplam 10 öğrenci katılmıştır. Bu çalışmanın veri kaynağını Türkçe dersini alan öğrencilerin yazma derslerinde ürettikleri metinler oluşturmaktadır. Araştırma sırasında Türkçe dersi alan öğrencilerin yazdıkları metinler sesli harflerin yazımı açısından değerlendirilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin genel olarak bazı sesli harflerin yazımında zorlandıkları tespit edilmiştir. Yapılan çalışmayla Türkçe öğrenen öğrencilerin metinlerindeki sesli harf hatalarının temel kaynağı tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmanın sonuçlarının yazma eğitimi programlarının planlanmasında eğitimcilere yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yazılı anlatım, sesli harfler

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde/Öğreniminde Edimbilim Uygulamaları Üzerine Bir Değerlendirme

Arş. Gör. Meltem Merve Konu

Özet

İletişim, vericinin-alıcının belirli bir zaman ve uzamda duygu-düşüncelerini ifade etmek için karşılıklı olarak bilgi alışverişinde bulunması ile gerçekleşen bir süreçtir. Enformasyon ise geri bildirim alınamayan, vericinin tek taraflı iletimi ile oluşan bir bilgilendirme eylemidir. Her iki edimde de verici emir verme, söz verme, tehdit etme, soru sorma, teşekkür etme, özür dileme vb. belirli bir edimbilimsel amacı yerine getirmek için oluşturduğu sözcelerini alıcıya iletir. İletişimin ve enformasyonun amaca uygun olarak gerçekleşebilmesi için sözcelerin edimsöz değerlerine uygun olarak üretilmesi ve yorumlanması gerekmektedir. Dil öğretiminde ilk hedefi oluşturan bireyin kendini eksiksiz ifade ederek hedef dili amacına uygun biçimde kullanabilmesi iletişimi başarılı bir biçimde gerçekleştirmesi için oldukça önemlidir. Bu durum ana dili öğretiminde/öğreniminde olduğu kadar yabancı dil öğretiminde/öğretiminde de önemlidir. Ana dilinde bilinçsiz bir şekilde edinilen bu yeti yabancı dilde çok daha fazla çaba sarf edilerek öğrenilmektedir. Alıcı konumundaki bireyin karşılaştığı sözceleri/göstergeleri üretiliş amacına uygun olarak yorumlaması ve verici aşamasına geçebilmek için karşılaştığı iletişim bağlamlarında amacına uygun sözcükler seçerek sözcelerini oluşturması ve bu doğrultuda iletişim eylemini başarılı biçimde gerçekleştirebilmesi beklenmektedir. Bu noktada, dil öğretiminde/öğreniminde edimbilim ve uygulamaları yadsınamayacak öneme sahiptir. Başarılı bir dil öğretiminde, öğreticinin amaç etkiyi hedef kitle üzerinde gerçekleştirebilmesi için bu hususları bilerek dile bu açıdan yaklaşması erek dilde yetkinliği karşılıklı olarak sağlayabilmek adına önemlidir. Bu çalışmanın amacı da edimbilim uygulamalarının/etkinliklerinin yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki yeri ve önemine dikkat çekerek bu alanda çalışan öğretici ve araştırmacılara farklı bir bakış açısı sunmaktır. Bu amaçla, “Yedi İklim Türkçe” ders ve çalışma kitaplarında yer alan edimbilim uygulamaları amaç ve geçiş sıklığına göre her seviyede karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiş ve edimbilim çalışmalarının dil öğretiminde önemli bir yere sahip olduğu ve ihmal edilen bu alanda Türkçe öğretimi/öğrenimi için daha çok çalışma yapılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Edimbilim, edimsöz, sözcce, sözclem, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi/öğrenimi.

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Türkçe Öğretmenlerine Yönelik Geliştirdiği Metaforların Dil Bilimsel Tahlili

Öğretim Üyesi Dr. Gülşah Parlak Kalkan

Öğr. Gör. Ali Kırabiş

Özet

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin Türkçe öğretmenleri ile ilgili algılarının ifadesi olan metaforları tespit etmek ve aynı zamanda bu metaforları Türkçenin söz varlığı bakımından değerlendirmektir. Konuyla ilgili bugüne kadar yapılan çalışmaların büyük çoğunluğu ülkemizdeki yabancıların Türkçe, Türkiye ya da Türkçe öğretmenleri hakkında algılarını, metaforlar aracılığıyla belirlemeye yönelik tematik çalışmalar şeklindedir. Dolayısıyla ülkemizde yabancılara öğretilen Türkçenin niteliğini belirlemeye yönelik köken, yapı, kavram alanı gibi mevzuların değerlendirildiği herhangi bir araştırmanın neredeyse hiç olmaması söz konusu çalışmanın yapılması gerekliliğini doğurmuştur. Bu maksatla araştırma verilerini oluşturmak üzere Ahi Evran Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1, B2 ve C1 düzeyinde 60’ı erkek, 40’ı kadın toplam 100 öğrenciden “Türkçe öğretmeni gibidir, çünkü” cümlesini benzetmeler ve sebepleri aracılığı ile tamamlaması istenmiştir. Elde edilen metaforlar dikkatlice incelenmiş ve geçerli olmayanların çıkarılmasıyla toplam 114 adet metafor değerlendirilmiştir. Olgü bilim modeline uygun bir çalışma için doküman incelemesi ile ulaşılan veriler, içerik analiziyle deşifre edilmiştir. Öncelikle belirlenen metaforlar, kavram alanına göre tasniflenmiş ve 7 farklı tema oluşturulmuştur. Böylelikle Türkiye’deki yabancıların Türkçe söz varlığını oluşturan kelimelerin anlam alanları tespit edilmiştir. Diğer taraftan bu kelimeler, kökenleri ve yapıları açısından da sınıflandırılmış ve neticede kelimelerin %68’inin Türkçe, %32’sinin yabancı kökenli olduğu; yapı bakımından ise %72’sinin basit, %9’unun türemiş ve %2’sinin de birleşik olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Metafor, Türkçe öğretmeni, Türkçe, dil bilim, yabancılara Türkçe öğretimi.

İsviçre'de Yaşayan Türk Çocuklarının Türkçe Ve Türk Kültürü Dersi'ne İlişkin Algıları: Fenomenolojik Bir Araştırma

Dr. Gökhan Kayır

Özet

Almanya, Fransa, İsviçre, Belçika ve İngiltere’de Türk çocuklarına yönelik olarak ikili anlaşmalar çerçevesinde Türkiye Cumhuriyeti tarafından Türkçe ve Türk Kültürü Dersi verilmektedir. Bu ders uygulaması ülkeden ülkeye değişmekle beraber, genellikle ders dışı etkinlik olarak gönüllülük esasına dayalı olarak uygulanmaktadır. Araştırmanın yapıldığı İsviçre’de diğer dillerle birlikte Türkçe ve Türk Kültürü Dersi, Anadili ve Kültür Dersi olarak verilmektedir. Dersler haftada 2-4 saat olarak, birleştirilmiş sınıf uygulaması şeklinde İsviçre okullarında gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmanın amacı İsviçre’de verilmekte olan ve bölgede “Türk Okulu” olarak adlandırılan Türkçe ve Türk Kültürü Dersi’ne ilişkin öğrencilerin görüşlerini ve algılarını öğrenmektir. Araştırma kapsamında 2018-2019 öğretim yılında bu derse devam etmekte olan değişik yaş gruplarından 50 öğrenciye Türk okulunun onlar için ne ifade ettiği ve bu ifadelerinin açıklamalarını yapmaları istenmiştir. Veriler Sander’s (2008) tarafından önerilen fenomenolojik araştırma veri analizi çerçevesinde incelenmiştir. Bulgulara göre öğrenciler Türkçe ve Türk Kültürü dersini kendilerini rahat ve mutlu hissettikleri bir ortam olarak görmektedir. Sınıf seviyesi ilerledikçe öğrencilerin bu dersi bir sosyalleşme ortamı olarak gördükleri görülmektedir. Ayrıca öğrenciler Türkiye tarih ve kültürünü öğrendikleri için kendileri gibi olan kişilerle anadillerinde iletişim kurabildikleri için bu derslere devam etmek istemektedirler.

Anahtar Sözcükler: Türkçe ve Türk kültürü, yurtdışındaki Türk çocuklar

Almanya’da Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi: “Ne Haber?” Öğretim Seti Örneği

Dr. Bayram Özbal

Özet

Türkçe öğretiminin hedef kitlelerinden birisi de yurt dışında yaşayan Türk çocuklarıdır. Almanya’da yaşayan Türk nüfusu ve Türkçenin Almancadan sonra en çok kullanılan dil olduğu düşünüldüğünde bu ülkede yaşayan Türk çocukları için Türkçe öğretimine yönelik hazırlanan öğretim setlerinin önemi daha da artmaktadır. Bu nedenle de söz konusu hedef kitle için hazırlanmış öğretim setlerinin tanıtılıp incelenmesi önem taşımaktadır. Bu çalışmada Duisburg-Essen Üniversitesi-Türkiye Avrupa İlişkileri Enstitüsü iş birliğinde hazırlanan ve 2020 yılı Haziran ayında Klett yayınevi tarafından Almanya’da yayımlanan “Ne Haber?” isimli öğretim setinin tanıtılarak incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yaklaşımının benimsendiği bu çalışmada veriler doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Öğretim seti; hedef kitle, içerik, ünite tasarımı ve hedef dil kullanımı başlıkları altında incelenmiştir. Araştırma sonuçları öğretim setinin hedef kitlesinin anadili Türkçe veya Almanca olan çocuklar için ortaöğretim düzeyinde tüm okul türlerinde zorunlu ve seçmeli ikinci yabancı dil derslerinde kullanılmak üzere hazırlandığını ortaya koymaktadır. Öğretim setinde; beceri odaklı yaklaşımın benimsendiği, farklı öğrenme stillerine uygun çeşitli alıştırmalar türlerine ve görev odaklı etkinliklere yer verildiği, ikili ve grup çalışmalarından sıklıkla yararlandığı görülmektedir. Öğretim seti, söz konusu hedef kitle için sınırlı sayıda olan yayın boşluğu doldurmak adına Türkçe öğretimi için olumlu bir çalışma olarak değerlendirilebilir. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda öğretim seti farklı açılardan ele alınarak incelenebilir.

Anahtar Sözcükler: Almanya’da çocuklara Türkçe öğretimi, ders kitabı, Ne haber? Kitabı

Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretiminde Ders Kitaplarının Rolü: İngiltere Örneği

Öğretmen Mehmet Toyran

Öğretmen Esra Birsen Güler

Özet

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Avrupa ülkelerinin göçmen politikaları nedeniyle ülkemizden çok sayıda aile Avrupa'ya göç etmiştir. Almanya, İngiltere, Fransa, Belçika gibi ülkelerde yoğunlaşan Türk vatandaşları özellikle ikinci nesilden sonra eğitim meselesine önem vermeye başlamışlardır. Çocuklarının ana dilini unutmaması için dernekleşen, okullanan Türkler ana dili öğretimini önce kendi imkânlarıyla yapmaya başlamışlar, Milli Eğitim Bakanlığının meseleyi sahiplenmesiyle de birçok Avrupa ülkesinde Türkçe dersleri, uzman eğitimler eşliğinde yapılmaya başlanmıştır. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe ve Türk kültürü öğretimi çalışmaları artarak devam etmektedir. Köklü bir eğitim geleneğine sahip olan İngiltere'de de Türk çocuklarına Türkçe öğretimi Türkiye Cumhuriyeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Eğitim Bakanlıklarının görevlendirdiği 50 civarında Türkçe ve Türk Kültürü öğretmeni ile 100 civarındaki Türk dernek okulu ve İngiliz okulunda yapılmaktadır. Yaklaşık 3000 öğrencinin eğitim gördüğü bu okullarda Türkçe ve Türk kültürü derslerinde daha çok öğretmen marifetiyle hazırlanmış çeşitli eğitim materyalleri kullanılmaktaydı. Ülkemizin ders kitaplarına verdiği önemin bir sonucu olarak yurt dışında yaşayan Türk çocukları için sekiz seviyede Türkçe ve Türk Kültürü ders kitapları basılmış ve 2019-2020 eğitim-öğretim yılında İngiltere'deki Türk okullarında kullanılmıştır. Kitap kullanımının zorunlu olmadığı ve giderek azaldığı İngiltere'de Türk okullarında ders kitabı kullanımı birçok açıdan değerlendirilmeye muhtaçtır. Çalışmamızda eğitimde teknolojinin, zengin görsel materyallerin ve eğitim içeriği sağlayan sitelerin yaygın kullanıldığı İngiltere'de Türkçe ve Türk Kültürü Ders Kitabı kullanımının eğitime etkisi ele alınacaktır.

Anahtar Sözcükler: Yurt dışındaki Türk çocukları, ders kitapları, İngiltere, eğitim

İngiltere’de Yükseköğretimde Türkçe Öğretiminin Görünümü

Öğretim Üyesi Dr. Burcu Öztürk

Özet

Türkiye-İngiltere ikili ilişkileri, tarihten gelen güçlü bağların da etkisiyle, çok boyutlu bir yapıya sahiptir. NATO müttefikimiz de olan İngiltere, Türkiye’nin Avrupa’da önde gelen ortakları arasında yer almaktadır. 2007 yılında yürürlüğe giren "Türkiye - Birleşik Krallık Stratejik Ortaklık Belgesi" ne göre ortaklığın geliştirileceği alanlar; "İkili İlişkiler, İkili Ticaret ve Yatırımlar, Türkiye'nin AB Üyeliği, Bölgesel İstikrar ve Barış, Kıbrıs, Savunma, Küresel Güvenlik, Küçük ve Hafif Silahların Yasadışı Ticareti, Yasadışı Göçle Mücadele, Enerji Güvenliği ve Düşük Karbonlu Yakıt Geleceği, Kültürlerarası Diyalog ile Eğitim ve Kültür" başlıkları altında sıralanmıştır. Türkiye ve İngiltere’nin siyasî, ekonomik, askerî, eğitim ve bilimsel alanlarda ilişkileri olan iki ülke olması İngiltere’de Türkçe öğretiminin de önemini arttırmaktadır. İngiliz Kültür Merkezi tarafından (British Council, 2014) yapılan araştırmada, Türkçenin İngiltere için en önemli on dil arasında yer aldığı ifade edilmiştir. Türkçe, bugün dünyanın pek çok ülkesinde olduğu gibi İngiltere’de de üniversitelerde, akademilerde, Türk kültür merkezlerinde, enstitülerde, vakıflarda ve internet sitelerinde yabancılara öğretilmektedir. Türkçenin İngiltere’de öğretimi konusunda Türkiye Devleti de büyük rol üstlenmektedir. Uluslararası ilişkiler çerçevesinde Milli Eğitim Bakanlığı ve Dış İşleri Bakanlığının iş birliğinde Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonu tarafından diğer ülkelerde olduğu gibi İngiltere’de de Türk kültürünün yurt dışında tanıtılması, yayılması ve korunması ve Türk dilinin öğretilmesi amacıyla Türkçe dersleri verecek öğretim elemanları görevlendirilmektedir. Bu çalışmada, ikili anlaşmalar çerçevesinde Türkiye’den öğretim elemanı gönderilen iki üniversite olan Soas ve Exeter Üniversitelerinde Türkçe öğretimi yönetmelik, program, kaynak kitaplar, öğretim elemanı, ölçme ve değerlendirme gibi çeşitli değişkenler açısından derinlemesine incelenecek ve değerlendirilecektir. Bu bağlamda, yürütülen Türkçe derslerinin mevcut durumu ele alınarak İngiltere’de yüksek öğretimde Türkçenin varlığının uzun soluklu olması için Türkçe derslerinin geleceğine yönelik bazı öneriler sunulacaktır.

Anahtar Sözcükler: Türkçe eğitimi, yabancılara Türkçe öğretimi, İngiltere

Yabancı Dil Olarak Türkçe Dersini Alan Lisans Öğrencilerinin Bakış Açısıyla Türk Kültürü

Öğretim Üyesi Dr. Elif Kır Cullen

Özet

İstanbul Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Dilbilim Lisans Programında verilen "Yabancı Dil Olarak Türkçe" kuramsal dersini alan lisans öğrencilerinin Türk kültürü ile ilgili görüşleri ve Türk kültürünün hangi özelliklerinin yabancı dil olarak Türkçe öğretimine aktarılacağı açık uçlu sorular yolu ile derlenmiş ve nitel veri analizi ile gruplanmıştır. Bu çalışmada, lisans öğrencilerinin bakış açısı ile kültürümüz ve kültür öğretimi ile ilgili öneriler getirilecektir.

Anahtar Sözcükler: Yabancı dil olarak Türkçe, kültür

Türkçe Öğretmen Adaylarının Okuma Alışkanlıklarına Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi

Yüksek Lisans Öğrencisi Büşra Pehlivanlı

Doktora Öğrencisi İrem Nur Demir

Özet

Okuma harfleri, simgeleri anlamlandırma ve yorumlama ile gerçekleşen zihinsel ve fiziksel bir süreçtir. Okuma öğretimi yapılırken aynı zamanda okuma zevki ve alışkanlığı kazandırılması hedeflenmektedir. Alışkanlık bir işin düzenli olarak yapılması anlamına gelir. Okuma alışkanlığı edinen bireyler okumayı bir ihtiyaç olarak algılar, devamlı, düzenli şekilde gerçekleştirirler. Okuma alışkanlığının küçük yaşta kazanılması için aileyle birlikte okul döneminde öğretmenlere özellikle de Türkçe öğretmenlerine büyük görev düşmektedir. Bu çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının okuma alışkanlıklarına yönelik tutumlarını belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada konuya ilişkin görüşleri tespit etmek için nitel veri toplama teknikleri kullanılmıştır. Araştırmanın veri analizinde fenomenografi kullanılmıştır. Bu tip araştırmalarda veri analizi, yaşantıları ve anlamları ortaya çıkarmaya yöneliktir. Bu amaçla yapılan içerik analizinde verinin kavramsallaştırılması ve olguyu tanımlayabilecek temaların ortaya çıkarılabilmesi çabası vardır. Çalışma Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü dördüncü sınıf öğrencilerinden yedi kişi ile yürütülmüştür. Veriler, araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formu ile yüz yüze toplanmıştır. Çalışmanın sonucunda öğretmen adaylarının bir kısmının okuma alışkanlığının olmadığı, bir kısmının az olduğu görülmüştür. Düzenli okuma alışkanlığı olan adayların lisede ve üniversitede edindikleri anlaşılmıştır. Okuma alışkanlıklarına karşı tutumlarında ilgi, istek faktörünün önemli olduğu görülmüştür. Okuma süreci zorunlu tutulduğunda okumaya karşı olumsuz tutum geliştirdiklerini, ilgiye ve isteğe bağlı seçimlerin okuma alışkanlığı kazanılmasında etkili olduğu tespit edilmiştir. Türkçe öğretmenlerinin öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırılmasında örnek olmaları önemlidir. Bundan dolayı aday öğretmenlere kitap okuma alışkanlığı kazandırılması için çeşitli etkinlik ve faaliyetler yaptırılmalıdır bilinçlendirilmeleri gerekli olduğu görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Okuma becerisi, okuma alışkanlığı, tutum, Türkçe öğretmen adayları

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Kitap Tanıtımları Üzerine Bir İnceleme

Arş. Gör. Osman Turhan

Öğr. Gör. Fatma Karaca Turhan

Özet

2019 Türkçe öğretim programında çocukların okuma sevgisi ve okuma alışkanlığı kazanması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda Türkçe öğretmenlerinin okumaya yönlendirme (tavsiye etme ve tanıtım yapma) uygulamaları yürütmesi beklenmektedir. Ayrıca öğretmenler, çocuklar için etkili bir okur modelidir. Bu nedenle çocuklar öğretmenlerinin kitap tavsiyelerini dikkate almaktadır. Bu bilgilere dayanarak araştırma kapsamında Türkçe öğretmeni adaylarının hangi kitapları tavsiye ettiği ve bu kitapları nasıl tanıttığı incelenmiştir. Durum çalışması niteliğindeki bu çalışmada, ölçüt örneklem doğrultusunda çocuk edebiyatı ve okuma eğitimi derslerini almış otuz dokuz Türkçe öğretmeni adayı seçilmiştir. Araştırmaya dahil edilen öğretmen adaylarından istedikleri bir çocuk kitabını seçmeleri ve bu kitap hakkında tanıtım yazısı hazırlamaları istenmiştir. Sonraki süreçte söz konusu tanıtımlar, nitel ve nicel içerik analiziyle incelenmiştir. Ulaşılan bulgulara göre bazı öğretmen adaylarının tanıtım yerine özetleme veya inceleme yaptığı görülmektedir. Tanıtım niteliğindeki yazılarda hikâye ve roman gibi kurgusal metinler daha çok tavsiye edilmektedir. Bu metinler tanıtılırken karakterlere ve olay örgüsüne odaklanılmaktadır. Ayrıca tema ve üslup bilgisine de yer verilmektedir. Tanıtımlarda kitapların eğitsel ve/veya edebi değeri betimlenmektedir. Son olarak tanıtım sürecinde “samimi bir dil kullanma, çocuğa soru sorma, çocuğa seslenme, çocuğun hayatıyla ilişki kurma, gizem yaratma, merak uyandırma, coşku dolu ifadelerle başvurma, okuma gerekçesi sunma” gibi bazı tekniklere başvurulmaktadır. Kitap tanıtımlarında bazı eksiklikler ve sınırlılıklar olmasına rağmen, öğretmen adayları çocukları merkeze almakta ve okuma ilgisi uyandırmaya çalışmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Çocuk kitabı, kitap tanıtımı, Türkçe öğretmeni adayları

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Uzaktan Türkçe Öğrenimleri Üzerine Bir Değerlendirme

Öğr. Gör. Pınar Işık

Öğretim Üyesi Dr. Emrah Boylu

Ozet

Aralık 2019’da Çin’in Wuhan kentinde ortaya çıkan Covid19 salgınından sonra tüm dünyaya hızla yayılan hastalık sebebiyle dünyadaki hareketlilik durma noktasına gelmiştir. Bu durumdan en çok yaklaşık 2 milyar öğrencinin eğitim öğretim hayatı etkilenmiştir. Bir anda kesintiye uğrayan yüz yüze eğitim yerini uzaktan eğitime bırakarak bazı kurumları, öğretmenleri ve öğrencileri hazırlıksız yakalamıştır. Bu çalışma da zorunlu uzaktan eğitime geçildikten sonra yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yaşadığı deneyimleri tespit etmeyi amaçlamıştır. Karma yöntemle desenlenen araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Toplamda 307 öğrencinin katıldığı araştırmada, nicel veriler “Covid19 sonrası uzaktan Türkçe öğrenimi anketi” ile nitel veriler de açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmış ve nicel veriler yüzde frekans, nitel veriler ise betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre daha önce çoğunun uzaktan eğitimle bir dil öğrenmediği tespit edilen öğrencilerin motivasyonlarının orta seviyede olduğu, derse sesli olarak katıldıkları, uzaktan eğitimin en çok konuşma becerisine fayda sağladığı ve öğretmenlerinin bu konuda başarılı olduklarını düşündükleri saptanmıştır. Fakat olumlu yönlerine rağmen öğrencilerin çoğunun yüz yüze eğitimi daha faydalı buldukları ve pandemiden sonra yine yüz yüze eğitimi tercih edecekleri sonuçlarına ulaşmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe, uzaktan eğitim, uluslararası öğrenciler

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültür Aktarımı Bağlamında Şiir

Yüksek Lisans Öğrencisi Talat Özer

Prof. Dr. Namık Kemal Şahbaz

Özet

Dil öğretimi yalnızca dilbilgisi öğretimi olarak ifade edilemez. Öğrenilen dil kendine ait dünyayı farklı biçimde keşfetmeyi amaç edinir. Dil öğrencisi, kültürel iletisini öğrenmeyi ikinci bir hedef olarak belirler. Bu öğreti, öğrenilen dilin kültürel kodlarını, gelenek ve göreneklerini kapsadığı için yaşam becerilerine dönüşümüne katkıda bulunur. Yabancılara Türkçe öğretiminde dilin yapısal öğretimi kadar kültür aktarımı da önem ifade etmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, o dilin gerçekleştiği ortamın içerisinde var olan gelenek, görenek ve yaşantısal değerleri kapsar. Dünya dili Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretiminde çağdaş öğretim yöntemleri göz önünde bulunarak aktarımlar ve anlatımlar ve etkinlik örnekleri sunulmaktadır. Bu çalışmalar sonucunda Türkçe'nin dünya dilleri içerisinde hak ettiği yere ulaşması temel amaç olarak belirlenmiştir. Dilin kültürle bir bütün olarak algısal birlikteliği her zaman devam eder. Çalışmamızın temelinde Türk diline yabancı olan ve Türkçe öğrenmeye ihtiyaç duyan kişilere şiir yoluyla Türkçe öğretimi hedef olarak belirlenmiştir. Bu hedef kitlenin dil öğrenme başarısına nasıl bir etkide bulunduğu yabancılara Türkçe öğretiminde şiir metinlerinin kullanılmasının ne ölçüde yararlı olabileceği ortaya konulmuştur. Çalışmamızın amacı Türk şiirinden arı örnekler belirleyerek yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültür aktarımı bağlamında değerlendirmektir. Bu metinleri kültür aktarımı bağlamında şiir odaklı öneri etkinlikleri sunarak yabancılara Türkçe öğretimi alanına katkı sağlamaktır.

Anahtar Sözcükler: Yabancılara Türkçe öğretimi, şiir, kültür aktarımı

Slovakya Banská Bystrica Matej Bel Üniversitesinde Türkçe Öğretimi

Öğr. Gör. Ayşe Ünal

Özet

Bir dilin sınırları aşır farklı uluslarla iletişime geçmesi onun gelişmesine, zenginleşmesine yol açmaktadır. Türklerin tarihte çok farklı sahalarda yaşaması ve birçok toplumla ilişki içinde olması onun zenginleşmesine ve dünyanın pek çok bölgesinde konuşulmasına olanak sağlamıştır. Günümüzde Türkçe, en çok konuşulan diller arasındadır. Bugün ülkelerin gelişmişliği ve dünyada söz sahibi olmaları onların dilinin teknolojiye, sanatta yaygın olarak benimsenmesine katkı sağlamaktadır. Türkiye'nin de son zamanlarda gelişip adından sıkça bahsettirmesi nedeniyle Türk dilini öğrenmeye ilgi artmıştır. Bu ilginin sebepleri arasında siyasi, ekonomik, eğitim, turizm, tarihî vb. sayılabilir. Osmanlı Türkleri Orta ve Batı Avrupa ülkelerine yaklaştıkça adı geçen ülkelerde Türk diline ilgi uyanmıştır. 1526 Mohaç savaşından sonra, o zaman Macar Krallığının bir parçası olan Slovakya halkı 150 yıl sürecek olan Türk diliyle ilişkiye başlamıştır. Hem diplomatik görüşmeler, hem yeni komşularıyla gündelik ilişkiler için kaliteli çevirmenlere ihtiyaç duyulmuştur. 16. yüzyılda Türk dilinin öğretilmesine başlanmış, 18. yüzyılda bu öğretim akademik seviyeye yükseltilmiştir. 20. yüzyılda Türk diline ilgi yeniden uyanmışsa da Yunus Emre Enstitüsü'yle Bratislava'daki Comenius Üniversitesi arasında 4 Haziran 2006 tarihinde imzalanan işbirliği protokolüne kadar fazla bir ilerleme kaydedilmemiştir. Slovakya ve Türkiye arasında ilgili kurumlarca yapılan ikili antlaşmalardan biri de Millî Eğitim Bakanlığı ile 29.04.2008 tarihinde Matej Bel Üniversitesi arasında yapılmıştır. Böylelikle Matej Bel Üniversitesinde 24 öğrenciyle Türkçe öğretimine başlanmıştır ve günümüzde de devam etmektedir. Bu çalışmada, Türkçe'nin Banská Bystrica Matej Bel Üniversitesinde yabancı dil olarak öğretimi hakkında bilgi verilmiştir. Slovakya'da Türkçe öğretiminin tarihi, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin beklentileri, amaçları, kullanılan yöntemler, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri hakkında bilgiler verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Slovakya, Banská Bystrica, Matej Bel Üniversitesi, Türkçe öğretimi, Türk dili.

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğreniyorum Seti'ndeki Görsellerde Kültür Aktarımı

Öğretim Üyesi Dr. Erhan Yeşilyurt

Yüksek Lisans Öğrencisi Hatice Sarıdede

Özet

Dil öğretiminin ilk basamağını dört temel dil becerisinin kazandırılması ve dil bilgisi öğretimi oluşturmaktadır. Ancak bir dilin öğretimi, temel dil becerileri ve dil bilgisi öğretimiyle tamamlanmaz. Kültür aktarımı da dil öğretim sürecinin önemli bir parçasıdır. Bir dilin mensubu olduğu kültür dairesi tanınmadan dilin bütün sınırlarına ulaşamaz. Kültür aktarımının başarıya ulaşmasında ise ders kitapları en önemli unsurlardandır. Bu çalışmada Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğreniyorum 1, 2, 3, 4 ders ve çalışma kitaplarındaki görsellerde yer alan Türk kültürüne ait unsurlar incelenmektedir.

Anahtar Sözcükler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, görseller, kültür aktarımı

Azerbaycan'da Türkçe Öğreniminde Ortaya Çıkan Sorunlar

Doç. Dr. Elchin İbrahimov

Özet

Başka Türk cumhuriyetlerinden ve topluluklarından olan öğrencilerin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunlar şu şekilde sıralanabilir. Türkçeyi öğreten kişilerin yeterince profesyonel olmamaları, yabancılara Türkçe'yi öğreten ders kitaplarının yeterli olmayışı, değişen ve gelişen dil öğretim yöntemlerinin takip edilemiyor olması karşımıza çıkan ana problemlerdir. Yabancılara Türkçe'yi öğreten kadronun genellikle eğitimden geçmemiş kişiler olması ve bunların bu görevi geçici olarak üstlenmeleri Türkçe öğretim işinin bilinçli bir şekilde yapılamayışına neden olması bir başka problemdir. Bu problemi Azerbaycan üniversitelerinde Türkoloji ve Türk dili ve edebiyatı bölümlerinde eğitim alan öğrenciler sık sık yaşıyorlar. Bu araştırmanın amacı yurtdışında (keza Türkiye üniversitelerinde de) Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin (Azerbaycan ve diğer Türk uyruklu) karşılaştıkları sorunları belirlemek ve bunlara yönelik çözüm önerileri sunmaktır. Bu yazımız Türkçenin bugün dil özelliklerine ilişkin yaşanan sorunlar, temel dil becerilerine ilişkin sorunlar ve öğrencilerin görüşleri, düşünceleri doğrultusunda tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmamızın Türkiye'de ve diğer yabancı ülkelerde Türkçe eğitim alan Türk uyruklu yabancı (Azerbaycan ve diğer Türk dilli cumhuriyetleri) öğrencilerin karşılaştıkları sorunların çözümüne yönelik katkı sağlayacağını düşünüyoruz.

Anahtar Sözcükler: Türkçe öğretimi, Azerbaycan, Türk dilli Cumhuriyetler, Türkoloji, Türk uyruklu

Current Issues of Teaching Foreign Languages Online

Dr. Eleonora Babayeva

Many topics stand out in online foreign language learning. With the transition of courses from face-to-face to online to education and the different communication processes created by this training, innovations have emerged in subjects such as teaching types, participation, time management, feedback, measurement and evaluation tools. . In this study, in this study, individual experiences of the teacher were presented and compared in online educational environments. Such insights have highlighted areas of good practice and the basic challenges teachers face. Interaction issues; student autonomy; teacher, peer and self-feedback; It has been discussed in the context of leadership and institutional support.

Keywords: online learning, foreign language teaching , current Topics

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlere Yönelik Bir Sözlük Çalışması: Derlem Tabanlı Görsel Türkçe Sözlük

Arş. Gör. Dr. Sercan Halat

Doç. Dr. Hatice Fırat

Özet

Sözlükler sahip oldukları geniş kelime ağlarıyla yabancı/ikinci dil öğretiminde önemli bir yere sahiptir. İçerisinde yer alan madde başı kelimeler ve buna ilişkin kelime türü, tanım, örnek, sesletim, görsel vb. gibi biçimsel ve anlamsal birimler sayesinde sözlükler, söz varlığının geliştirilmesine önemli ölçüde katkı sağlamaktadır. Sözlüklere ilişkin bu özellikler, onları yabancı dil öğretiminde vazgeçilmez bir öğrenme kaynağı hâline getirmektedir. Ne var ki hâlihazırda, yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi için hazırlanmış öğrenci sözlüklerinin çok az sayıda olduğu ve bunların büyük çoğunluğunun kelime öğretimine ilişkin talebi karşılamada yetersiz kaldığı görülmektedir. Günümüzde yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler için hazırlanan sözlüklerin birçoğunda, teknolojinin imkânlarından yeterince faydalanılmaması, bilimsel bir disiplin olarak sözlükbilimin temel ilkelerinin çoğunlukla dikkate alınmaması, derlem dilbilim çalışmalarından yeterince faydalanılmaması ve görsel-işitsel unsurlarla birlikte tematik yaklaşımın, dil öğretimindeki olumlu etkisini ortaya koyan kuram ve çalışmaların göz ardı edilmesi başlıca eksikliklerdendir. Buradan hareketle araştırmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sözlükbilim ilkeleri doğrultusunda, derlem dilbilim çalışmalarından da faydalanarak, A1 dil düzeyindeki kullanıcıların söz varlığına katkıda bulunmak için hazırlanan Derlem Tabanlı Görsel Türkçe Sözlüğü tanıtmak ve hazırlık sürecinde elde edilen bilgi ve tecrübeleri paylaşmaktır. Bu yönüyle araştırma, sözlükbilim ve öğrenme yaklaşımlarını bir bütün olarak ele almakta ve bu doğrultuda hazırlanmış bir öğretim materyalini ortaya koymaktadır. Sözlük hazırlamaya ilişkin yeni bir bakış açısıyla, İkili Kodlama ve Çoklu Ortamla Öğrenme Kuramları doğrultusunda hazırlanan sözlük, görsel ve işitsel olarak desteklenmiş ve çevrim içi ortamda kullanıma sunulmuştur. Sözlükte yer alan temaların seçimi Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kitapları ve diğer diller için hazırlanan görsel sözlüklerdeki temalar dikkate alınarak yapılmıştır. Madde başı kelimelerin seçiminde başvurulan Türkçe Ulusal Derlemi'nde yer verilen sıklık ve frekans değerleri ölçüt alınırken, tanımlama ve örneklendirmelerde sözlükbilimin temel ilkelerinden ekonomiklik, basitlik ve verimlilik ilkeleri göz önünde bulundurulmuştur. Sözlükte kullanılan görsellerin seçimi aşamasında, kelime bağlamına, düzeye ve kültüre uygunluk gibi ölçütler esas alınmıştır. Ölçünlü dil kullanılarak yapılan seslendirmeler, sesbilim ilkeleri ışığında Türkçenin vurgu ve tonlama kurallarına uygun olarak yapılmıştır. Çevrim içi olarak kullanıma sunulan sözlükte, masaüstü ve mobil olmak üzere iki ayrı kullanıcı dostu arayüz tasarlanmıştır. Sözlüğün gerek hazırlanış şekli gerekse de kullanıcı odaklı yapısıyla yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde A1 dil düzeyi kullanıcıların söz varlığının zenginleştirilmesine, Türkçe telaffuzlarının geliştirilmesi ve

düzeltilmesine ve görsel kelime ağları sayesinde kelimelerin kendi bağlamı içinde öğrenilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca sözlüğün, kelimeleri kolayca bulma, pratiklik, zaman ve maliyet tasarrufu, ulaşılabilirlik vb. konularda basılı sözlüklere kıyasla da fazla yarar sağlayacağı ve etkili bir yardımcı ders materyali olarak kullanılabilceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Derlem tabanlı görsel Türkçe sözlük, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, öğrenici sözlüğü, derlem, söz varlığı.

Derlem Tabanlı Görsel Türkçe Sözlük Kullanımının Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Kelime Öğrenme Ve Kalıcılık Düzeyine Etkisi

Arş. Gör. Dr. Sercan Halat

Doç. Dr. Hatice Fırat

Özet

Toplumların geleneklerini, göreneklerini, inançlarını, evreni algılayış biçimlerini vb. yansıtan kelimeleri barındırması bakımından değerli birer hazine olarak görülebilecek olan sözlükler, aynı zamanda yabancı dil öğretiminin en önemli unsurlarındandır. Günümüzde sözlük çalışmaları, yaygın olarak kullanılan dillere yönelik olarak köklü bir biçimde yapılmaktaysa da Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için hazırlanan sözlüklerin yeterli sayıda olduğunu ve sözlükbilimin tüm teorik ve uygulamalı bileşenlerini içerisinde barındırdıklarını söylemek güçtür. Çevrim içi ve elektronik sözlüklerin yok denecek kadar az olması, hazırlanan sözlüklerin önemli bir bölümünde derlem dilbilim çalışmalarından hemen hemen hiç faydalanılmaması başlıca eksikliklerdendir. Öte yandan diğer bir eksiklik ise, özellikle başlangıç düzeyinde Türkçe öğrenenlere yönelik hazırlanan görsel sözlüklerin sayısı ve nitelik bakımından çoğunlukla yetersiz olmasıdır. Bu tür sözlüklerde var olan görsel yardımlar, doğası gereği tamamen yazılı olan tanımlardan daha etkili bir şekilde kelime öğrenmeye teşvik etmektedir. Özellikle başlangıç düzeyinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler için sözlükbilim ilkeleri doğrultusunda görsellerle desteklenmiş öğrenici sözlüklerinin hazırlanması bir gerekliliktir. Ayrıca sözlük kullanım araştırmaları bağlamında, hazırlanan bu sözlüklerin kullanıcı ihtiyaçlarına ne ölçüde yanıt verdiği incelenmeli, bu doğrultuda geliştirme ve düzeltmeler yapılmalıdır. Bu kapsamda araştırmanın amacı, sözlükbilim ve derlem dilbilim çalışmalarından faydalanarak araştırmacı tarafından A1 dil düzeyindeki kullanıcılar için hazırlanan ve çevrim içi ortamda kullanıma sunulan Derlem Tabanlı Görsel Türkçe Sözlüğün, yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin kelime öğrenme ve kalıcılık düzeylerine olan etkisini incelemektir. Araştırmada nicel ve nitel yaklaşımların birlikte yer aldığı karma yöntem desenlerinden açıklayıcı desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 yılı güz döneminde Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezinde öğrenim gören 48 katılımcı oluşturmaktadır. Yarı deneysel modelle tasarlanan araştırmanın nicel boyutunda kelime bilgisi başarı testi, ön test-son test-kalıcılık testi olarak deney ve kontrol gruplarına uygulanmıştır. Çalışmanın nitel boyutunda ise durum çalışmasından yararlanılmış ve 5 öğrenciyle yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen nicel veriler doğrultusunda, İkili Kodlama ve Çoklu Ortamla Öğrenme Kuramları bağlamında hazırlanan Derlem Tabanlı Görsel Türkçe Sözlüğün, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde başlangıç aşamasındaki öğrencilerin aktif kelime bilgi düzeylerinin geliştirilmesine ve kelimeye ilişkin kalıcılığın sağlanmasına önemli ölçüde katkı sağladığı tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, geleneksel sözlüklerin aksine görsel ve işitsel destekli metinlerle zenginleştirilmiş sözlüklerin, kelime formları ve anlamları arasında bağlantı kurmayı

sağlayarak, kelimelere ilişkin görsel bir imaj elde edilmesine yardımcı olduğunu ve öğrenmeyi daha somut hâle getirdiğini göstermektedir. Bu yönüyle görsel sözlükler, dil öğretiminin daha etkili, canlı, eğlenceli ve dinamik bir sürece dönüştürülmesini sağlayarak başlangıç dil düzeyindeki öğrencilerin, dil öğrenmeye ilişkin bariyerleri ortadan kaldırmasına yardımcı olmaktadır. Görüşmeye katılan öğrencilerin sözlüğe ilişkin görüşleri ise araştırmanın nicel verilerinden elde edilen sonuçları destekler niteliktedir. Buna göre katılımcılar, başta görsel ve işitsel öğeler olmak üzere sözlükte yer alan unsurların (tek dillilik, tematik yapı, sözlükteki arayüzler vb.), kelimeleri daha hızlı ve etkili şekilde öğrenmeye ve kalıcılığı sağlamaya katkıda bulunduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca görüşmelerden elde edilen veriler doğrultusunda sözlüğün çevrim içi ortamda kullanıma sunulmasının, göz atmayı kolaylaştırdığı, kelimelere ilişkin sözlüksel bilgilere daha hızlı ve tekrarlı şekilde ulaşılabilmeyi mümkün kıldığı ve bu sayede kelimeyi hatırlamaya katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, sözlükbilim, derlem tabanlı görsel Türkçe sözlük, söz varlığı.

Duygu Zıtlığı Temelinde Haritada Bir Nokta Hikâyesi

Doktora Öğrencisi Levent Şahin

Özet

Durum öykülerimizin aranan ustası Sait Faik ABASIYANIK; sanatını yaşamak, yazmak ve yazdığını okuyucuya inandırmak üzerine inşa etmiştir. Bu sacayağından sonuncusu; onu, diğer yazarlardan ayıran en önemli özelliğidir. Sait Faik, öykülerinde her ne kadar gözlemci göreviyle bulunsa da onun en önemli ustalığı, başkalarının öykülerini kendi öyküleri, bizim öykülerimiz haline getirebilmek, öyküdeki gerçekçiliği okuyucunun alınına vurmaktır. Yazar, hikâyelerindeki gerçekçiliği çoğu kez zıt duyguları kullanarak sağlamıştır. Onun hikâyelerinde gördüğümüz zıt duygular, ister kahramanların mimikleriyle, ister davranışlarıyla ister de nesnelerin hezimetleriyle olsun insan gerçeğine daha duru ulaşmanın aracı olarak kullanılmıştır. Bu bağlamda çalışmada, yazarın başat hikâyelerinden biri olan Haritada Bir Nokta hikâyesinde temel alınan duygu zıtlığı araştırılmış ve bu zıtlığı okuyucuda uyandıran olay ve kavramlar tablo halinde belirtilmiştir. Haritada Bir Nokta hikâyesinin temelinde umut-umutsuzluk duygularının zıtlığı olduğu, yazarın hikâyedeki umut gelgitlerini tanık olma dâhilinde ele aldığı ve yazarın tepki verme bilincini oluşturmayı amaçladığı tespit edilmiştir. Edebi metinlerin olanı göstererek olması gerekenin bilincini oluşturması ışığında, Haritada Bir Nokta hikâyesinin bireye tepki verme bilincini aşıladığı bu bakımdan da çok önemli bir eğitsel görevi üstlendiği görülmüştür. Sait Faik'in çoğu hikâyesinde yer verdiği duygu zıtlıklarının okuyucunun hislerini, iç dünyasını hedef alması bakımından ders kitaplarında ilgili etkinliklerde, bu yönüyle de ele alınması önerilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Duygu zıtlığı, Sait Faik Abasıyanık, umut, umutsuzluk, Haritada Bir Nokta

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Aracılık Etkinlikleri Kapsamında Edebiyat Metinlerinin Yeri: Diller İçin Avrupa Ortak Çerçeve Metni (2018) ve Yeni Yeterlilikler Kapsamında Dil Kullanıcısı

Öğr. Gör. Dr. Aslı Fişekcioğlu

Özet

Problem Durumu ve Amaç: 2001 yılında yayımlanan Diller İçin Avrupa Ortak Çerçeve Metni (TELC,2013) aracılık kavramını tanımlamış ve yabancı dil öğretiminde öneminden bahsetmiştir. Fakat aracılık kavramıyla ilgili ayrıntılı bilgi verilmemesi bu kavramın yeterince anlaşılmasını yol açmıştır. İlk metnin yayımlanmasından sonra yapılan projeler ve akademik çalışmalar sonrasında yazarlar, 2018 yılında Diller İçin Avrupa Ortak Çerçeve Metni Genişletilmiş Baskı adı altında yeni bir metin yayımlamışlardır. Bu metinde, ilk metinde bulunmayan birçok yeni yeterlilik ve kavram yer almaktadır. Bu yeni kavramlardan en önemlisi aracılık kavramıdır. Aracılık kavramı, aracılık etkinlikleri ve aracılık stratejilerinden ayrıntılı olarak bahsedilmiştir. Bu çalışmanın amacı henüz Türkçeye çevrilmemiş olan Diller İçin Avrupa Ortak Çerçeve Metninde (Genişletilmiş Baskı 2018) yer alan aracı metin kavramını edebiyat metinleri bağlamında tanımlamak ve aracılık etkinlikleri kapsamında çerçeve metin yazarlarınca hazırlanmış olan : “Edebi metinleri içeren yaratıcı metinlerin uyandırdığı etkilere verilen kişisel tepkiler” ve Edebi metinleri içeren yaratıcı metinleri inceleme ve eleştirme” isimli yeni basamaklandırma sistemini yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bağlamında tartışmaya açmaktır. **Yöntem:** Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Diller İçin Avrupa Ortak Çerçeve Metni (Genişletilmiş Baskı 2018) bağlamında aracılık kavramı edebiyat metinleri bağlamında incelenmiştir. Doküman analizi ve tarama modeli kullanılarak yapılan çalışmada aracılık etkinlikleri, aracı metin kavramı ile sınırlandırılmıştır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi bağlamında “Edebi metinleri içeren yaratıcı metinlerin uyandırdığı etkilere verilen kişisel tepkiler” ve Edebi metinleri içeren yaratıcı metinleri inceleme ve eleştirme” isimli etkinlikler tartışılmıştır. Çerçeve metnin 2018 yılında yayımlanan baskısı henüz Türkçeye çevrilmediğinden, doküman analizi çerçeve metnin Fransızca ve İngilizce aslından paralel okuma yöntemiyle Türkçeye çevrilerek yapılmıştır. **Bulgular:** 2018 yılında yayımlanan Diller İçin Avrupa Ortak Çerçeve Metninin (Genişletilmiş Baskı 2018) ortaya koymuş olduğu aracılık etkinlikleri kapsamında edebiyat metinlerinin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yeni bir bakış açısıyla yer alması gerektiği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, aracılık etkinlikleri, Edebiyat metni

Ortak Bir Dil Unsuru Bulunmayan Öğrencilere Türkçe Öğretiminde İzlenmesi Yollar Üzerine Değerlendirmeler

Öğretim Üyesi Dr. Şamil Çan

Bilim Uzmanı, Sibel Gümüş

Özet

Yüzyıllardır süregelen yabancı dil eğitimi; ekonomik, askeri, kültürel ilişkilerin artmasıyla ülkelerin desteklediği önemli bir alan haline gelmiştir. Günümüzde de yabancı dil eğitimiyle ilgili farklı metotlar geliştirilmekte ve bu metotlar doğal ortamında, düzenlenmiş bir sınıf ortamında ya da uzaktan eğitimle ilgili kişilere sunulmaktadır. Her ne kadar yeni yöntemler, projeler geliştirilmiş olsa da yabancı dil eğitiminde birtakım zorluklar yaşanmaktadır. Alfabe farklılığının başında geldiği bu zorluklar belli bir eğitim programının çizilmemiş olması, materyal çeşitliliğinin yetersizliği, kültür farklılığı vb. gibi sebepleri karşımıza çıkarmaktadır. Türkçe ile herhangi bir ortak dil unsurunun bulunmadığı durumlarda verilen eğitimin zorluğu ve yapılması gerekenler üzerine değerlendirmelerde bulunulacaktır. Çalışmada, bu tür eğitimlerde hangi metotların uygulanabileceği, eğitimlerin nasıl ortamlarda gerçekleşmesi gerektiği, ilk öğretilecek kavramlar üzerinde durulacaktır.

Anahtar Sözcükler: Yabancılara Türkçe öğretimi, konuşma becerisi, Türkçe öğretiminde ilk kelimeler, ortak dil unsurları

Türkiye Üniversitelerinde Dilbilimi Öğretiminin Genel Konsepti Üzerine

Prof. Dr. Kamil Veli Nerimanoğlu

Özet

Dilbiliminin, dilbilim tarihinin; kuram ve yöntemlerin, ekol ve akımları kapsayan geniş ve derin bir disiplin olarak Türkiye üniversitelerinde öğretiminin ciddi sıkıntılarla ilerlediği alanında uzman kişilerce belirtilmektedir. İlk olarak dilbilimi eğitimi ve öğretiminin aksamasının temel nedeni, üniversite ders müfredatlarında ona yeteri kadar dikkat ve zamanın ayrılmasıdır. İkinci olarak ise, dilbilimi konularını açıklayan, özellikle Batı menşeli dilbilim ekollerinin Türkçeye sınırlı sayıda çevirisi, terim sıkıntısı; kuramsal problemlerin üniversite eğitimi seviyesinde olmaması veya az olmasıdır. Bizce, bu öğretim sıkıntılarını ortadan kaldırmak için aşağıda belirtilenler son derece önem taşımaktadır: 1. Dilbilimin Batılı (Yapısal, işlevsel, dönüşümsel, üretici, yapıbozucu) ve Doğulu (Türk, Hint, Arap, Çin, Japon) yöntemlerinin açık ve belirgin şekilde ders kitaplarının hazırlanması ve okutulması, 2. Terimlerin ortak biçimde sunulması için üniversiteler arası bilimsel işbirliğinin gerçekleştirilmesi, 3. Yeni kuramsal kaynakların Türkçeye aktarılması ve onların açıklamalı biçimde sunulması, 4. Teorik meselelerin şematik görsel takdimi ve şematik dil öğretim yöntemlerinin işlenip kullanılması, 5. İnternet yolu ile dilbilimi veritabanı ve ağının hazırlanması ve uygulanması, Son olarak ise, dilbilimi eğitimi ve öğretiminin yenileştirilmesi, tekmilleştirilmesi; Türkiye'nin ve Türk edebiyatının lengüapoetik sisteminin öğrenilmesi ve öğretilmesi de büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Sözcükler: Dilbilim, Türkiye Üniversiteleri, ekol ve akım

Dildeki Öznellik Nesnellik İlişkisinin Toplumsal Yapıya Yansıması

Doç. Dr. Yusuf Avcı

Lisans Öğrencisi Almıla Satılmış

Özet

Dil, kendisini oluşturan toplumun en somut örneğidir. Dilin içerisinde topluma ait bütün değerlerin, kültürün ve düşünce yapılarının izleri görülmektedir. Bu sebeple dil öğrenmek demek dilin sadece yapısını öğrenmek anlamına gelmez. Sahibi olduğu toplumun düşünce, kültür ve sosyal yapısını da öğrenmek anlamına gelir. Bütün doğal diller oluşumları itibariyle ya nesnel özellik ya da öznel özellik gösterirler. Bu öznel özellikler cümle üzerinden incelenir. Bu araştırma dil ile düşünce ilişkisine bağlı olarak yüzeysel yapıya yansımış olan cümleye bakarak bir dilin nesnel yapı mı, öznel yapı mı gösterdiğini anlamayı amaçlamaktadır. Türkçenin başka kültürlerin etkisiyle öznel yapıdan nesnel yapıya kaydığı yolunda görüşler vardır. Bu kaymalar kendi kültürünü özümseyememiş kişilerin herhangi bir yabancı dil öğrendiğinde hedef dilin düşünce kodlarının etkisinde kaldığını gösterir. Bu kapsamda dilin düşünceler üzerine olan etkisini anlamak amacıyla yabancı dil eğitimi alan öğrencilerin düşünce yapıları incelenmiştir. Bu çalışma anket yöntemi ile yapılmıştır. Dillerin nesnellik ve öznellik durumları kaynaklar üzerinden tespit edilmiştir. Dillerin bu özelliğini dilin sahibi olduğu toplumun sosyal yaşantısında da görmek mümkündür. Araştırmanın sonucunda kullanılan dilin düşüncelerimizi ne kadar doğru yansıttığı verilerle tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Düşünce, dil, öznel yapı, nesnel yapı, toplumsal yapı, kültür, düşünce yapısı

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabında Gereklilik Kipinin Öğretiminin İncelenmesi

Öğretmen Azize Alhan Derinkök

Özet

Yabancılar için Türkçenin öğretimi son yıllarda önem kazanmış ve büyük ölçüde gelişme göstermiştir. Kültürel köklü bir geçmişe sahip olması ve dünyanın dört bir tarafında kullanıcısının olması Türkçenin ve Türkçe öğretiminin önemini artırmıştır. Tarih boyunca dil öğretiminde çeşitli yaklaşımlar, yöntemler ve materyaller kullanılmıştır. Dolayısıyla tüm yabancı dillerin öğretimi gibi Türkçenin öğretimi için de çeşitli ders materyallerine gereksinim duyulmaktadır. Bu materyallerin başında kuşkusuz ders kitapları gelmektedir. Ders kitapları hem öğrenciler hem de öğretmenler için temel kaynak niteliğindedir. İstanbul ders kitapları ise, İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi ve Yabancılar Türkçe öğretmekte olan çeşitli kurumlar tarafından kullanılan önemli kaynaklardan birisidir. İstanbul ders kitabı, her ünitesinde çeşitli dil bilgisi konuları içermekte ve dört temel dil becerisiyle bu konular desteklenmektedir. Dil bilgisi, yabancı bir dilin öğrenilmesindeki süreci etkileyen ve bu sürece yön veren yardımcı bir bilgidir. Bu çalışmada, dil bilgisi öğretimi gereklilik kipinin öğretimi ile sınırlandırılarak incelenmiştir ve verilerin toplanması için doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. İstanbul ders kitabında B1 düzeyinde gereklilik kipi öğretiminin etkililiği incelenmiş olup bulgular, dil bilgisi öğretimi bağlamında değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dil bilgisi öğretimi, kip öğretimi, gereklilik kipi, yabancılar Türkçe öğretimi, İstanbul ders kitabı.

Yap- Yardımcı Fiiliyle Kurulan Birleşik Fiillerin Türkçe Dil Öğretim Ders Kitaplarındaki Sıklığı Üzerine

(Yedi İklim Türkçe Ve Yesevi Türkçe Temel Düzey A1-A2)

Okutman İbrahim Kaplankıran

Türkçe Öğretmeni Erdem Kumsar

Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde en önemli kaynaklardan biri şüphesiz ders kitaplarıdır. Ders kitapları içerisinde yer alan temalar, metinler, kelimeler, görseller ve alıştırmalar öğren(i)cilerin Türkçe öğretimini doğrudan etkilemekte ve bu süreci hızlandırmaktadır. Burada dikkat edilmesi gereken husus hedef kitleye hangi düzeyde hangi tema, dil bilgisi ve kelimelerin öğretileceğidir. Tabii kitap içerisinde yer alan tema, metin ve kelimelerin düzeye uygun olması ve bunların orantılı bir şekilde dağılımı da istenilen başarıya mutlaka etki etmektedir. Öğren(i)cilerin okuduğunu ve dinlediğini anlayabilmesi, anlatmak istediklerini sözlü veya yazılı olarak iyi bir şekilde ifade edebilmesi kısacası doğru bir iletişim kurabilmesi için yeterli kelime hazinesine ihtiyacı vardır. Temel düzeyde ilk öğrenilen kelimeler bilindiği üzere isimler, sıfatlar ve basit fiillerdir. Bunun yanı sıra bazı durumları ifade edebilmek için yardımcı fiillere ihtiyaç duyulan kelimeler de bulunmakta olup bu yardımcı fiiller hayatın her alanında azımsanamayacak kadar aktif olarak kullanılmaktadır. Günlük hayatta en sık kullanılan fiillerden biri de *yap-* fiilidir. Olmasını sağlamak, gerçekleştirmek, oluşturmak gibi farklı anlamlarda kullanılan bu fiil, isim soylu kelimelerin hareketini ifade etmektedir. Özellikle *et-* ve *yap-* fiillerinin işlevlerinin birbirine benzer olmasından dolayı öğren(i)cilerin temel düzeyde bu kelimelerde daha fazla hata yaptıkları gözlemlenmiştir. Bu hatanın dikkatleri çekmesinden yola çıkarak belirtilen ders kitaplarında yer alan *yap-* yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiiller incelenmiştir.

Bu çalışmanın amacı, Yedi İklim Türkçe ve Yesevi Türkçe temel düzey (A1-A2) ders kitaplarında *yap-* yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiilleri tespit etmek ve karşılaştırmaktır. Çalışmada öncelikle belirtilen ders kitapları taranmış ve *yap-* yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiiller belirlenmiştir. Daha sonra ortak olan ve ortak olmayan birleşik fiiller şeklinde ele alınarak ders kitaplarındaki dağılımı incelenmiş ve önemli tespitlerde bulunulmuştur. Konunun daha iyi anlaşılması için grafik ve tablolardan da yararlanılmış olup bu doğrultuda belirtilen birleşik fiillerin ders kitaplarındaki sıklık analizi ortaya konulmuştur. Yapılan çalışmadan elde edilen bulgular neticesinde genel olarak *yap-* yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiillerin Yedi İklim Türkçe ve Yesevi Türkçe temel düzey ders kitaplarında aynı orantıda olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, birleşik fiiller, *yap-* yardımcı fiili, kelime sıklığı

İlkokul İkinci Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Temaların Disiplinlerarasılık Açısından Değerlendirilmesi

Öğr. Gör. Dr. Gözde Demirel

Özet

Türkçe ders kitaplarının disiplinlerarasılık açısından değerlendirilmesi hem Türkçe'nin ana dili olarak öğretilmesine hem de yabancı dil olarak öğretilmesine katkı sağlamaktadır. Disiplinlerarası yaklaşımın, temel eğitimin tüm alanlarında benimsenmesi öğrencilerin derslerde öğrendiklerini gerçek hayatla ilişkilendirmelerine ve bütün disiplinlerin birbirleriyle ortak noktaları olabileceğini görmelerine katkıda bulunup öğrencilerin kalıcı öğrenmeleri ve yaratıcılıklarının gelişmesi sağlanır. Bu çalışmada, Milli Eğitim Bakanlığı okullarında kullanılan ilkökul ikinci sınıf Türkçe ders kitabındaki okuma metinleri ve metinlerle ilgili etkinlikler disiplinlerarasılık açısından değerlendirilerek öneriler sunulmuştur. 8 ana temadan oluşan ders kitabındaki temalara benzer temalar ilkökul 3. Sınıf ve 4. Sınıf Türkçe ders kitaplarında da işlenmiştir. Ders kitabında işlenen okuma parçaları MEB izlencesinde belirlenen hedef kazanımlara uygun olarak düzenlenmiş olsa da etkinlikler öğrencilerin tüm beceri alanlarına aynı düzeyde hitap etmemektedir. Her ünite, okuma becerisine entegre bir biçimde konuşma, dinleme ve yazma etkinlikleri sunulmuştur. Okuduğunu anlamaya yönelik sorular öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerine tam olarak hitap etmemektedir. Metinle ilgili etkinliklerin gerçek hayatla ilişkilendirilebilmesi son derece önemlidir. Öğrencilerle metni okumadan önce, metin sırasında ve metin sonrasında içerikle ilgili etkinlikler yapılmalıdır. Aynı ünite, yer alan metinlerin içerik bakımından birbiriyle tutarlı olması gerekmektedir. Bu ders kitabında yer alan ana temaların her biri ayrı bir ünite olarak incelenmiştir. Ünite başlıkları sırasıyla şu şekildedir: Çocuk Dünyası, Milli Mücadele ve Atatürk, Erdemler, Milli Kültürümüz, Doğa ve Evren, Vatandaşlık Bilinci, Sağlık ve Spor, Bilim ve Teknoloji. Temalar öğrencilerin farklı disiplinlerle ilgili temel terimleri ve konuları anlamalarını sağlayabilecek niteliktedir. Ancak etkinlikler ve konuların işlenişi 2. sınıf öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal özellikleriyle tam bir uyum göstermemektedir. Her yaş düzeyinin bilişsel ve duygusal olgunluğunun aynı olmadığı dikkate alınarak ders kitaplarında işlenen metinler öğrencilerin yaş ve gelişim düzeyine uygun olacak şekilde düzenlenmelidir.

Anahtar Sözcükler: Disiplinlerarası yaklaşım, üst düzey düşünme becerileri, tema, beceri alanları

İki Dilli Türk Çocukların Türkçe ve Fransızca Kurdukları Cümleler Üzerine Bir İnceleme

Öğretim Üyesi Dr. Betül Ertek

Özet

Dünya genelinde iki dillilik ve çok dillilik kavramlarının önemi gün geçtikçe artmaktadır. Dünya nüfusunun en az %50'sinin iki dilli veya çok dilli olduğu kanıtlanmış olup, bu konu üzerinde birçok çalışma yürüten araştırmacıların da vurguladıkları gibi iki dillilik ve çok dillilik hızla yaygınlaşıyor (Akinci, 2017; Bialystok, 2009; Cummins, 2014; Ertek, 2017; Grosjean, 2015; Hamurcu-Süverdem & Akinci, 2016). Uzun yıllar iki dilliliğin özellikle çocuklarda zekâ becerikliliklerini ikiye böldüğüne ve genel performanslarını düşüreceğine inanılmıştır. Fransa'da bu düşünceyi savunanlar iki dilliliğin gelişmesini ve yaygınlaşmasını oldukça yavaşlatmışlardır. Fransa'da yaşayan göçmen kökenli iki dilli Türk çocuklarının evde kendi ana dilleri olan Türkçeyi konuşmaları okul yönetimi, öğretmenler, doktorlar, dil bozukluğu uzmanları tarafından kesinlikle önerilmeyip sadece Fransızca konuşmaları istenmektedir. Evde Türkçe konuşmanın iki dilli çocukların dil gelişmelerini olumsuz yönde etkileyeceği hatta ve hatta okuldaki başarılarını da düşüreceğini savunulmaktadır. İşbu çalışmanın başlıca amacı Fransa'da doğup büyüyen ilkökul seviyesindeki 6-10 yaş arası iki dilli Türk çocuklarının ana dilleri olan Türkçede ve ikinci dilleri olan Fransızcada kurdukları cümleleri analiz etmektir. Bu amaç doğrultusunda çocukların kurdukları cümleler incelenmiş olup, bazı kelimelerin ve kalıpların yerleşmiş olduğu ve birçok çocuk tarafından kullanıldığı fark edilmiştir. Bu çocukların ikinci dillerinden esinlenerek Türkçe kelime üretmekte oldukları veya tam aksine ana dilleri olan Türkçeden yola çıkarak Fransızca cümleler kurdukları görülmüştür. Ayrıca, kurulan bu cümleler birçok çocuk tarafından kullanılmaktadır ve birçok kez benzer cümlelerle karşılaşmıştır. Bazen de bu çocukların Türkçe düşünüp ikinci dilleri olan Fransızcaya uyarlayarak ya da tam aksine Fransızca düşünüp ana dilleri olan Türkçeye çeviri yaparak yeni kelimeler ürettikleri görülmüştür. Bu çalışmada, örneklerden yola çıkarak Fransa'daki Türkçenin durumu hatırlatılmış olup, ana dilimizin kullanımı ve korunması konularında önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Türkçe, Fransızca, ana dil, iki dillilik, Türkçe ve Fransızca cümleler

Çocuklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarındaki Metinlerin Çocuğa Görelilik İlkesine Göre İncelenmesi: ABC Türkçe Çocuklar İçin Türkçe Öğretim Seti

A1-A2 Ders Kitapları

Öğr. Gör. Ali Durmuşcan

Öğr. Gör. Kardelen Şendoğdu

Özet

Dil öğretimi, insanların iletişim süreçlerinde kullanmak zorunda oldukları dili belirli bir sistem ve program dahilinde çeşitli materyaller kullanarak insanlara öğretmeye çalışmaktır. Bu öğretim sürecinde kullanılan metinler dil öğretiminin önemli bir bölümünü teşkil etmektedir. Bu bağlamda metinlerin dil öğretiminde taşınması gereken birtakım özellikler bulunmakla birlikte bu metinlerin hitap ettikleri yaş grubunun özellikleri açısından uygun olup olmadığı da önemli görülmektedir. Söz konusu bu araştırmada literatür tarama tekniği kullanılarak Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen çocukların dil öğreniminde kullanmış oldukları “ABC Türkçe Çocuklar İçin Türkçe Öğretim Seti A1 ve A2 Ders Kitapları” isimli kitaplardaki metinler çocuğa görelilik ilkesine göre incelenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Anahtar kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, metin, çocuğa görelilik

Türkçe Öğretiminde Bir Materyal Olarak Sevgi Bir Kuş Çocuk Dergisi

Doç. Dr. Ülker Şen

Çocuk dergileri, çocuğun eğlenceli vakit geçirmesini, eğlenirken yeni bilgiler öğrenmesini sağladığı gibi dil becerileri açısından da çocuğa yararlar sağlamaktadır. Geçmiş yıllarda çocuk dergilerinin okuma becerisini ve yazma becerisini desteklemesi ön planda iken günümüzde teknolojinin de marifetiyle artık dinleme ve konuşma becerilerini de desteklediği görülmektedir. Çocuk dergilerinin dört dil becerisini de destekliyor olması çocuk dergilerini Türkçe öğretimi açısından önemli konuma getirdiği söylenebilir. Çocuk dergileri birçok çalışmaya konu olmuştur. Ancak araştırmaya konu olan Sevgi Kuş çocuk dergisi üzerine alandan yapılmış bir çalışmaya rastlanmamıştır. Sevgi Bir Kuş çocuk dergisi Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bir yayınıdır. İlk yayın hayatına 2015 yılında başlamıştır. 2020 yılı sonuna kadar 8 sayısı yayımlanmıştır. Çalışmanın amacı, Sevgi Bir Kuş çocuk dergisini Türkçe öğretimi bağlamında değerlendirmektir. Alt amaçları ise Sevgi Bir Kuş çocuk dergisini; Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan dil beceri bağlamında, Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan metin türleri bağlamında, Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan kök değerler bağlamında, Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan temalar bağlamında değerlendirmektir. Çalışma betimsel tarama modelindedir. Veriler, doküman inceleme yoluyla toplanmış, içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda Sevgi Bir Kuş çocuk dergisinin Türkçe öğretiminde okuma becerisi ve dinleme becerisi olmak üzere dört dil becerisinin kazanımında, bilgilendirici ve hikâye edici metin türü olmak üzere metin türü öğretiminde ve tematik metin kullanımında, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik başta olmak üzere kök değerlerin aktarımında bir materyal olarak kullanılabileceği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, çocuk dergisi, Sevgi Bir Kuş

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Öğretmen Adaylarının Staj Uygulamasına Yönelik Görüşleri: İAÜ/Aydın TÖMER Örneği

Öğr. Gör. Fatih Arslanbaş

Özet

Bu çalışmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğretmen adaylarının staj uygulamasının, mesleki gelişimlerine etkisine yönelik görüşlerinin belirlenmeye çalışıldığı bu araştırmanın çalışma grubunu İstanbul Aydın Üniversitesi Aydın TÖMER’de görev yapan 15 öğretmen oluşturmaktadır. Nitel araştırma yöntemi ile hazırlanan bu çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz yapılarak çözümlenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda Aydın TÖMER’de staj eğitimi tamamlayan ve sonrasında başarılı olup göreve başlayan öğretmenlere araştırma çerçevesi ve görüşmenin özelliği kapsamında açık uçlu bazı sorular sorulmuştur. Görüşmeler ses kayıt cihazıyla kaydedilip, araştırmanın güvenilirliği ve titizliği sağlanarak bazı bulgular saptanmıştır. Bu aşamada görüşmeler mesleki deneyim kriterleri göz önünde bulundurularak değerlendirilmiştir. Araştırmada ortaya çıkan bulgulara bakıldığında staj uygulamasının öğretmenlerin mesleki becerilerini geliştirmeye bir etkisinin olduğu ve bu etkinin de onların ders anlatma süreçlerine yansıdığı tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, staj, öğretmen adayı

Türkçe Dil Becerilerinin Suriyeli Öğrencilere Öğretimine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Doç. Dr. Esra Nur Tiryaki

Türkçe Öğretmeni İbrahim Oğraş

Özet

Bu çalışmanın temel amacı, PİCTES projesi kapsamında okuyan Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenim sürecine yönelik öğretmen görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubu, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Gaziantep'in Şahinbey ve Şehitkâmil ilçelerinde Suriyeli Öğrencilerin Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi (PİCTES) kapsamında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi okullarda ve geçici eğitim merkezlerinde (GEM) çalışan 40 öğretmen oluşturmaktadır. Bu çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından uzman görüşüne sunulan yapılandırılmış “Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenim sürecine yönelik öğretmen görüşme formu” kullanılmıştır. Yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen veriler, içerik analizi yöntem ile değerlendirilmiştir. PİCTES projesi ile birlikte dil öğretimi ilk defa bu düzeyde yapılması, literatürde bu alanla ilgili çalışmaların az olması ve öğretmenlerin dil öğretimini nasıl gerçekleştirdikleri merak konusu olması, araştırmayı önemli hâle getirmiştir. Araştırma sonucunda “Yabancılara Türkçe eğitiminde dil becerilerinin geliştirilmesine ve dil bilgisi öğretimine yönelik öğretmen görüşleri” temaları bulunmuştur. Bu temalardan çıkan sonuçlar sırasıyla şunlardır: Yabancı dil öğretiminde en çok zorlanılan becerinin konuşma becerisi olduğu, yabancılara Türkçe öğretiminde dil becerileri, dil bilgisi öğretiminin bir bütün halinde verilmesi gerektiği ve hedef dilin kültüründen bağımsız olarak öğretilmeyeceği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Dil öğretimi, yabancılara Türkçe öğretimi, PICTES, dil becerileri, öğretmen görüşleri.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreten Öğretmenlerin Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Başvuru Metni (CEFR) Hakkındaki Düşünceleri

Doktora Öğrencisi Burak Sözer

Doç. Dr. Hülya Pilancı

Özet

Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Başvuru Metni (veya Çerçeve Metni) olarak bilinen, kısa adıyla CEFR, Avrupa Konseyi Dilleri Birimi tarafından çokdilliliğin hayata geçirilmesi kapsamında hazırlanan ve dil öğretimi standartlaştırmayı amaçlayan bir ölçütler bütünüdür. Bir yabancı veya ikinci dilin dört temel becerisinin öğretiminde yararlanılan bu araç, dünya genelinde dil yeterliliğinin tanımlanmasında sıklıkla kullanılmaktadır. Özellikle yabancı dil öğreten öğretmenlerin, öğrenme çıktılarını değerlendirmede kullandıkları bu metin, 2000’li yıllardan itibaren Türkiye’deki dil öğretim programlarında da kullanılmaktadır. Yabancı veya ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde görevli öğretmenlerin bu metin hakkında bilgi sahibi olması ve metinden gerekli durumlarda yararlanması önemlidir. Ülkemizde son zamanlarda artan yabancı öğrenci sayısına ve bununla birlikte toplumsal, siyasi ve ekonomik nedenlerle Türkiye’ye yerleşen nüfusa baktığımızda, Türkçenin yabancı veya ikinci dil olarak belirli ölçütlere sahip bir eğitim-öğretim programı dâhilinde öğretimi bir ihtiyaç hâline gelmiştir. Türkçeyi bir bilim, kültür ve dünya dili hâline getirmede en büyük görevlerden biri Türkçe öğreticilerine düşmektedir. Bu süreçte öğretmenlerin, dil öğretiminde dünya genelinde kabul görmüş kriterleri bilmesi ve buna göre bir izleni belirlemesi gerekmektedir. Ayrıca Ortak Başvuru Metninin (CEFR) eksik yönlerinin de tespit edilerek vurgulanması gelecek çalışmalara katkı sağlayacaktır. Bu çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğreten ve Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan öğretmenler ile yapılan yapılandırılmamış anket çalışmasında elde edilen veriler ışığında, öğretmenlerin Çerçeve Metin hakkındaki düşünceleri betimsel araştırma yöntemiyle belirli kategoriler altında aktarılacak ve değerlendirilecektir.

Anahtar Sözcükler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, CEFR kullanımı

Yabancı Dil Ediniminde Öğrenen Kimliğinin Gelişimi: Eğitim Kimliğinin Yansımaları

İngilizce Öğretmeni Pınar Sekmen

Dr. Seda Gedik

Özet

Sosyal bir varlık olan insanın iletişim kurmasında temel olan dil, bireyin yalnızca kendi toplumu ile anlaşmasının ötesinde, farklı toplum ve kültürlerle ulaşmasında da doğal bir ihtiyaçtır. Günümüzde, yabancı dil öğrenimi, bireyin küresel düzeyde eğitim, kariyer ve sosyal yaşam hedeflerine ve ihtiyaçlarına ulaşmasında kaçınılmaz bir hal almıştır. Yeni bir dil öğrenmek yalnızca bireylerin değil, toplumların da değişim ve dönüşümlerindeki yerini belirleyen bir boyut kazanmıştır. Bu bağlamda, yabancı dil eğitimi ve öğretiminde ortaya çıkan yeni ve güncellenmiş uygulamalarla beraber bu doğal sürece ayak uydurmaya çalışan eğitimci ve öğrenen profilleri de dikkat çekmektedir. Kültürün, bir toplumun bireylerini maddi ve manevi değerleriyle bir arada tutabilmesinde başrolü oynadığı düşünüldüğünde, yabancı dil ediniminde de yeri ve önemi ortaya çıkmaktadır. Anadil kültürü, hedef dil kültürü, yabancı dil ediniminde kültürün önemi ve anadil kültürünün aktarımında rol alan öğretici kimliği ve yetkinliği, öğrenenin hedef dile bakışı, geliştirdiği aidiyet duygusu ve o dili içselleştirmesi bakımından temel belirleyici olabilmektedir. Öğreticinin içinde yaşadığı toplum ve toplumsal değerlerinin yanı sıra bireysel değerlerinin oluşumunda da etki sahibi olan aile, eğitim ve çevre koşullarının, anadil-hedef dil ilişkisinde nasıl ve ne boyutta yansımalar yapabileceği ve öğrenen kimliğini ne derece şekillendireceği örneklerle ve farklı eğitimcilere sahip 10 kişilik bir öğrenen grubuyla yapılan bir anket çalışması çerçevesinde sunumda yer alacaktır.

Anahtar Sözcükler: Eğitimci kimliği, öğrenen kimliği, kültür aktarımı

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Yazım Hatalarına İlişkin Okutman Değerlendirmeleri

Öğretim Üyesi Dr. Taşkın Soysal

Doç. Dr. Şaziye Anıl Rakıcioğlu Söylemez

Özet

Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğrenen A2 düzeyi öğrencilerin yazılı anlatım ürünlerinde yaptıkları hataların incelenmesi ve bu hatalara yönelik okutman görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla 2017-2018 öğretim yılının güz döneminde Batı Karadeniz’de bulunan bir devlet üniversitesine bağlı Türkçe Öğretim Merkezinde (TÖMER) öğrenim gören A2 düzeyi 45 öğrencinin yazma becerisi ile ilgili yaptıkları çalışmalar incelenmiştir. Çalışmada, araştırmacılar tarafından belirlenen konularda öğrencilerden dört hafta boyunca öyküleyici ve bilgilendirici yazılı anlatım ürünleri toplanmış ve “Paragraf Değerlendirme Çerçevesi”ne (Hedgcock ve Lefkowitz, 1992) göre incelenmiştir. Yapılan hataların tespit edilip kategorilere ayrılmasının ardından bu hatalarla ilgili okutman görüşleri alınmıştır. Çalışmada öğrencilerin yaptıkları hataların incelenmesinde doküman incelemesi, okutman görüşlerinin alınmasında yarı yapılandırılmış görüşme tekniklerinden yararlanılmıştır. Çalışmanın sonunda; hataların sistemli olarak düzeltilmesi, öğrencilerin dil seviyesine göre düzeltmenin yer ve zamanında esneklik sağlanması ve yapılan düzeltmelerin ders içinde çeşitli düzeltme türlerine yer verilerek (örn. akran düzeltmesi) yapılmasının gerekliliği vurgulanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Yabancı dil olarak Türkçe, hata analizi, okutman görüşleri, yazım hataları

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Özgün Metinlerin Dil Seviyelerine Uyarlanması: A2 Seviyesi Deneme Uyarlama Örneği

Arş. Gör. İbrahim Fatih Demirel

Özet

Günümüzde Türkçe pek çok bölgede pek çok insan tarafından konuşulmaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi çalışmaları ise bu duruma paralel şekilde; ekonomik, siyasi, kültürel pek çok gereke ile her geçen gün önem kazanarak devam etmektedir. Bu çalışmalarda kullanılan Türkçe öğretim setlerinin genellikle okuma metinlerine dayandığı görülmektedir. Dolayısıyla okuma becerisinin geliştirilmesi öğrencinin anlama ve anlatma yetisi kazanmasında önemli bir noktada durmaktadır. Bu metinlerin kullanımında genellikle özgün/otantik metin üzerinden metin uyarlama işlemi yapılmaktadır. Bu çalışmada, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde kullanılan özgün metinlerde, uyarlama işlemlerinin (orta özgünlük bakışı ve anlamsal ögeler, sözcüksel ögeler, sözdizimsel unsular, söylem unsurları açısından) nasıl olması gerektiği verilen bir örnek metnin A2 seviyesine uyarlanması uygulaması ile açıklanmaya çalışılmıştır. Metin uyarlama türleri, metin uyarlama işlemindeki bakış açıları ve uyarlama işleminde anlamsal ögeler, sözcüksel ögeler, sözdizimsel unsular ve söylem unsurları çerçevesinde yapılan değişiklikler çalışmanın kapsamını oluşturmaktadır. Alanyazında kabul gören metin uyarlama işlemindeki bakış açıları, Krashen'in öne sürdüğü 'Anlaşılır Girdi Kuramı' ve metin uyarlamanın basamakları çalışmanın kuramsal temelini oluşturmaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan başlıca öğretim setlerinde, okuma metinleri önemli bir rol üstlenmektedir. Burada kullanılan metinlerde öğrenci kendi dil seviyesinin üzerinde dilbilgisel ve anlamsal yapılarla karşılaşırsa metni anlamakta zorlanacak ve buna bağlı olarak çıkarımlarda bulunamayacaktır. Bu durumu ortadan kaldırmak için daha sistematik ve metindilbilimsel süreçler çerçevesinde yapılacak metin uyarlama işlemleri gereklidir. Öğrencinin dil seviyesine uygun şekilde uyarlanmış okuma metinleri ile öğrencilerin anlama ve anlatma yetilerinin olumlu anlamda destekleneceği düşünüldüğünden bu tarz çalışmaların sistemli ve kurallı şekilde daha fazla yapılmasının alan için faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Metin uyarlama, metin uyarlama türleri, metin uyarlama bakış açıları, otantik metinler, uyarlanmış metinler

Uluslararası Öğrencilerin Akademik Türkçedeki Yazma Becerilerinin Değerlendirilmesi

Öğr. Gör. Dr. Hüseyin Göçmenler

Öğr. Gör. Dr. Yasemin Dinç Kurt

Prof. Dr. Alemdar Yalçın

Özet

Akademik okuryazarlık ile ilişkili olarak değerlendirebileceğimiz Akademik Türkçe konusunda yapılan çalışmalar son zamanlarda farkındalık kazanmıştır. Çok önemli bir ihtiyaç olduğu gün geçtikçe daha da belirgin hâle gelen Akademik Türkçede hedefler öncelikli olarak okuma ve yazma becerileri üzerine yoğunlaşmaktadır. Öte yandan bu beceriler üzerindeki çalışmalarla diğer beceriler de gelişmektedir. Bu hedefler yapısal özellikleri ve içeriğinden hareketle metnin türünü tanıyarak konu, ana fikir, yardımcı fikirleri tespit edebilmek; paragraf yapılarını, anlatım biçimlerini belirlemek; metin hakkında yorum yapabilmek ve eleştirel bakış açıları getirebilmek, metin üzerinde doğru bir diksiyon ile konuşabilmek; uygun dilde, yapıda paragraf ve metin yazabilmek; bütün bunları yapabilmek için bilgiye ulaşma yolları, akademik yazım kuralları ile sözlük, kütüphane kullanımı vb öğretmek, akademik bir metni okuma ve yazma becerisini geliştirirken akademik becerileri de desteklemektir. Akademik Türkçedeki en önemli sorun yazma becerilerinde görülmektedir. Uluslararası öğrencilerin bu konuda daha fazla desteğe ihtiyacı vardır. Günümüzde Türkiye’de lisans ve lisansüstü öğrenim gören uluslararası öğrenci sayısında ciddi artış söz konusudur. Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı tarafından önemli sayıda uluslararası öğrenciye burs verildiği bilinmektedir. Söz konusu burslarla beraber YTB tarafından ilgili sivil toplum kurumlarının desteklenmesi vasıtasıyla ihtisas grupları da oluşturulmaktadır. Bu kapsamda öğrencilerin üniversitedeki derslerinin dışında başta Akademik Türkçe olmak üzere uzmanlar tarafından çeşitli seminer programları yürütülmektedir. Bu çalışma, 2018-2019 yılları arasında Türk Dünyası Parlamenterler Vakfı Asya İhtisas Grubunda verilen Akademik Türkçe derslerine katılan yüksek lisans ve doktora düzeyindeki öğrencilerle gerçekleştirilmiştir. Çalışmada öncelikle öğrencilerin dil ihtiyaçlarının analizi yapılmıştır. Türkçe öğrenme amaçları, Türkçe öğrenme yöntemleri, Türkçe bilgi düzeyleri belirlenmiştir. Bu amaçla Akademik Türkçe için çeşitli araştırmalar sonucu en etkili öğrenme yöntemleri belirlenmiştir. Öğrencilerin yazma ve okuma becerilerinin ölçülmesi için etkinlikler; metin okuma ve eş zamanlı yazma, özet, makale çalışmaları üzerine yoğunlaşmıştır. Öğrencilerin ihtiyaçları esas alınarak paragraf ve metin üzerinde değerlendirmeler yapılmış, öğrencilerin sıkça yaptığı yanlışlar tespit edilmiştir. Bu esnada öğrencilerin Akademik Türkçe dersi kapsamında yapılan etkinliklerdeki yazılı anlatım hataları üzerine odaklanılmıştır. Araştırmada doküman incelemesi yöntemi uygulanmış, elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile toplanmıştır. Bu kapsamda Asya İhtisas Grubundaki Ankara’da farklı üniversitelerde lisansüstü öğrenim gören 24 öğrenciye yazılı ödevler verilmiş ve ödevler çerçevesinde yaptıkları hatalar kategorize edilmiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerin Akademik

Türkçe konusunda oldukça yetersiz oldukları değerlendirilmiştir. Başta yazım ve noktalama yanlışları olmak üzere özne yüklem uyumsuzluğu, edilgen kullanımlar, bağlaçların yerinde kullanımı, özet çıkarma, alıntılama, gibi birçok konuda öğrencilerin yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Akademik Türkçe, uluslararası öğrenciler, yazma becerisi, yabancılara Türkçe öğretimi

Dijital Dünyanın Yazma Becerisi Üzerindeki Etkisi (Google Classroom Örneği)

Yüksek Lisans Öğrencisi Oğuzhan Sakoğlu

Yüksek Lisans Öğrencisi Banu Kolcuoğlu

Özet

Pandemi sürecinde eğitimde kaçınılmaz değişimler meydana gelmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde birçok eğitim kurumu çevrim içi eğitime geçerken yazma becerisinin yüz yüze eğitimde olduğu gibi üzerinde daha az durulan bir beceri olduğu gözlemlenmiştir. Günümüzde son zamanlarda kalemle yazma gittikçe azalmaktadır. Klavye veya dokunmatik ekranlarla yazma hayatımıza her alanda girmiştir. Bu nedenle ekrana yazmanın, kâğıda yazmayı geride bıraktığını söylememiz mümkündür. Dolayısıyla yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de ekrana yazmayı daha fazla gündeme almak elzemdir. Bu bağlamda çevrim içi yazma becerisinin geliştirilmesinde Web 2.0 araçlarının kullanılması gerekmektedir. Bu çalışmada dijital dünyanın yazma becerisi üzerindeki etkisi ele alındıktan sonra Google Classroom uygulaması ile yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi çalışmaları tanıtılacaktır. Google Classroom programının tanıtımının örneklerle açıklanması amaçlanmaktadır. Uygulamanın, verilen yazma ödevine son teslim tarihi atanması yoluyla öğrencileri takip etme açısından kolaylıklar getirdiği, Google Drive ile eş güdümlü çalışması sebebiyle oldukça kullanışlı olduğu, mobil cihazlardan da rahatlıkla kullanılması dolayısıyla yazma ödevi yapmayı kolaylaştırdığı görülmüştür. Ayrıca yazma geri bildirimini öğretici açısından da kolaylaştırarak en sık problemlerden biri olan ölçeksiz yazma puanlamasını her ödevde puan anahtarı tanımlama yoluyla ortadan kaldırdığı görülmüştür. Uygulama yoluyla tüm öğrencilerin çalışmalarını tek bir yerde görüntüleme ve böylece süreç odaklı gelişimi takip etme, öğrenci yazmalarının üzerine not yazma da mümkündür. Uygulamanın olumsuzlukları arasında yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin klavyelerinin Türkçe olmaması ve bundan kaynaklı hataların ve zaman problemlerinin meydana gelmesi, az gelişmiş ülkelerden gelen öğrencilerin teknoloji kullanımıyla ilgili daha fazla problem yaşamaları, çalışmaların internet ortamında yapılması dolayısıyla dilbilgisi-çeviri yönteminden daha fazla yararlanması sıralanabilir. Sonuç olarak biçimlendirici ölçme etkinlikleri ve süreç odaklı yazma çalışmalarının öne çıktığı günümüzde ekrana yazma uygulamalarının kullanımı ve gelişiminin arttırılmasının gerekliliği, öğrencilerin ders dışı yazma etkinliklerinin kontrolüne dikkat edilmesinin önemi ortaya çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma, teknoloji tabanlı yazma, çevrim içi yazma, Google classroom

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Uzaktan Türkçe Öğretimine İlişkin Görüşleri

Dr. Bahadır Gülbahar

Doç Dr. Sadık Yüksel Sıvacı

Öğr. Gör. Muhammed Mazhar Şahin

Özet

Artan dünya nüfusuna bağlı olarak günümüzde eğitimle ilgili ihtiyaçların da arttığını, çeşitlendiğini söylemek mümkündür. Ülkeler, eğitim ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla çeşitli girişimlerde bulunmaktadır. Bunlar; daha çok okul açma, daha çok öğretmen yetiştirme, eğitim kurum ve donatılarını etkili kullanma, öğrenim süresini uzatma şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Ancak kaynakların yetersizliği, ekonomide yaşanan sorunlar anılan bu ihtiyaçların karşılanması önünde bir engel teşkil etmektedir. Buna bağlı olarak dünyada, eğitim ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik yeni arayışlara yönelme söz konusudur. Uzaktan eğitim, yeni yaklaşım ve yöntemler bulma sürecinde ortaya çıkmış seçeneklerden biridir. 2019'un son aylarından itibaren dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitim neredeyse tek eğitim yöntemi hâline gelmiştir. 2019-2020 Akademik Yılı devam ederken tedbirler kapsamında, TÖMER'lerde de yüz yüze eğitime ara verilmiş, eğitim uzaktan eğitim şeklinde devam ettirilmiştir. Bu çalışmanın amacı, yabancı uyruklu öğrencilerin uzaktan Türkçe eğitimine ilişkin görüşlerinin belirlemektir. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemine göre tasarlanmıştır. Çalışma grubunu, 2019-2020 Akademik Yılı'nda Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi TÖMER'de öğrenim gören B1, B2 ve C1 seviyesindeki 30 yabancı uyruklu öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak açık uçlu sorulardan oluşan yapılandırılmış görüşme soruları kullanılmıştır. Çalışmanın verileri içerik analizi tekniğiyle çözümlenecektir. Veri analizi süreci devam ettiği için araştırmanın bulguları henüz tam olarak saptanamamıştır. Çalışmanın sonunda yabancı uyruklu öğrencilerin uzaktan Türkçe eğitimine ilişkin çeşitli görüşleri farklı kategoriler / temalar altında sunulacaktır.

Anahtar Sözcükler: Uzaktan eğitim, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, öğrenci görüşleri.

Yabancı Dil Olarak Türkçe'nin Yüz yüze ve Uzaktan Öğretimi

Dr. Mustafa Sarper Alap

Özet

Son yıllarda tüm dünyada etkisini gösteren pandemi nedeniyle dünyanın birçok ülkesinde yüz yüze eğitime geçisi bir süre ara verilmiştir. Türkiye’de üniversitelerde Türkçe Öğretim Merkezlerinde verilen Türkçe eğitimlerinde Yunus Emre Enstitüsü ve diğer yayınlarla birlikte beyaz tahta ve akıllı tahta kullanılarak dilin en önemli dört becerilerinden Okuma, Yazma, Dinleme ve Konuşma eğitimleri verilmektedir. Akıllı tahtalarda özellikle Türkçe Eğitimi veren çeşitli yayınlar ve Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan interaktif görsel materyallerle eğitimler gerçekleştirilmekteydi. Pandemiden sonra da yüz yüze eğitimler gerçekleştirilmeye devam edecektir. Yüz yüze yapılan eğitimlerde dünyanın birçok ülkesinden Türkiye’ye misafir olarak gelen öğrenciler kendi aralarında Türkçe konuşarak Türkçelerini geliştirmektedirler. Pandemi döneminde yüz yüze eğitim bir süre yapılamamıştır. Bu dönemde Türkiye’de çok hızlı ve etkin bir çalışmayla uzaktan dersler başlamıştır. Uzaktan derslerde özellikle belli canlı yayın uzaktan eğitim programlarla uygulanmaya başlamıştır. Uzaktan eğitimde akademisyenler aynı sınıftaymış gibi öğrencilere ders anlatmaktadırlar. Bunun yanında masaüstü paylaşımları ile beyaz tahta ile de akademisyenler hem not yazdırmaktadırlar hem de beyaz tahtada çeşitli şekiller çizerek bazı Türkçe nesnelere öğrencilerine öğretmektedirler. Özellikle alfabe, meyveler, sebzeler, aile üyeleri, hayvanlar, kurumsal binalar öğretmenin resim çizme yeteneği ile birlikte hem yazılı hem de sesli bir şekilde öğrencilere aktarılmaktadır. Tüm bunların yanında yüz yüze eğitim döneminde kullanılan interaktif materyaller de uzaktan eğitim derslerinde verilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Türkçe, uzaktan, yüz yüze, eğitim

Yurt Dışındaki Türk Çocukları İçin Türkçe Ve Türk Kültür Derslerinde Web 2.0 Araçlarına İşlerlik Kazandırmanın Önemi

Öğretmen, Aysun Kaya

Özet

Özet Yurt dışındaki Türk çocuklarının Türkçe ve Türk Kültür Dersleri hedeflerinde web 2.0 araçlarının kullanımı 21. Yüzyıl becerileri paralelliğinde önem kazanmıştır. Teknolojik okuryazarlığı destekleyen, birçok derse ahenk sağlayan web 2.0 araçlarının kültür aktarımına sağlayacağı faydalar ve Türk Kültür dersinde web 2.0 araçlarının önemi bu çalışmada vurgulanacaktır. Bildirinin amacı yurt dışındaki Türk Çocuklarının Türkçe ve Türk Kültürü derslerinde konuşma becerilerini geliştirebilecek web 2.0 ses araçlarının ve yazma uygulamalarında günlük tutma araçlarının önemine değinmektir. Bunun dışında Türk Kültür Dersleri çerçevesinde kültür öğelerimizin ve milli bilincin kazandırılmasında kullanılabilir; animasyon, resim, karikatür uygulamalarından ve sosyal becerileri, iş birlikli çalışmayı arttıracak web 2.0 araçlarının öneminden bahsedilecektir.

Anahtar Sözcükler: Web 2.0 araçları, Türk kültür dersleri, 21. Yüzyıl becerileri

Nicolas Murat'ın Fransızca-Türkçe Konuşma Kılavuzu (Guide De La Conversation En Français Et En Ture) Adlı Eserinin Yabancılara Türkçe Öğretimi Açısından İncelenmesi

Dr. Ebubekir Eraslan

Özet

2000'li yıllarla birlikte büyük gelişme gösteren Yabancılara Türkçe Öğretiminin geçmişi çok eskilere dayanmaktadır. XIX. yüzyılla birlikte resmi olarak Batı'ya yönelen Osmanlı Devleti'nin konuştuğu dili öğrenmek için hem ülkemizde hem de ülkemizin dışında çeşitli eserler hazırlanmıştır. Hazırlanan bu eserlerin içerisinde konuşma kılavuzları da önemli bir yekunu tutmaktadır. XX. yüzyıla gelindiğinde devam eden konuşma kılavuzu yazma geleneği, bu asırda Türkçeyle ilgili pek çok eser yazan Nicolas Murat'ın kaleme aldığı "Guide De La Conversation En Français Et En Ture" adlı konuşma kılavuzuyla devam etmiştir. 1908 yılında kaleme alınan bu konuşma kılavuzunun en önemli özelliği Fransızca sözcüklerin Arap harfli Türkçe karşılıklarına değil Latin harfli Türkçe karşılıklarına yer verilmesidir. Yani bu konuşma kılavuzu Fransızca ana dili olanlar için Türkçe sözcüklerin Latin harflerine göre okunuşlarını yansıtan bir eserdir. Ayrıca bu konuşma kılavuzu sadece sözcüklerin birebir karşılıklarının verildiği bir çalışma da değildir. Kitapta; Fransızca ana dili olana birinin anlayabileceği fonetik tarzda Latin harfleriyle yazılmış Türkçe cümle örneklerine, işletim eki almış sözcüklere, fiil çekimlerine, İstanbul'daki yer isimlerine de yer verilmektedir. Bu yönüyle "Guide De La Conversation En Français Et En Ture" adlı yapıt Osmanlı dönemindeki klasik konuşma kılavuzlarından ayrılmakta ve çağdaş kaynaklara yaklaşmaktadır. Bu çalışmamızla; geçmişte Yabancılara Türkçe Öğretiminde kullanılan konuşma kılavuzlarının amaç, yöntem ve sonuç çıktılarını tespit ettikten sonra ortaya çıkacak verilerin literatürde kullanılabilmesine katkıda bulunmak hedefindeyiz.

Anahtar Sözcükler: Yabancılara Türkçe öğretimi, Fransızca, Türkçe, konuşma kılavuzu, Nicolas Murat

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Öğrenen Özerklikleri

Öğr. Gör. Ercan Sertdemir

Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde akademik başarıyı etkileyen faktörlerden biri de Türkçe öğrenenlerin özerk öğrenme yeterlikleridir. Bu bağlamda özerk öğrenme yeterliğine sahip olan öğrenciler kendi öğrenme sorumluluklarının bilincinde olmakla birlikte bu yeterliğe sahip olan öğrencilerin tespit edilmesi ve eğitim içeriğinin bu bağlamda şekillendirilmesi önemli bir husustur. Bu çerçevede şekillenen çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin öğrenme özerkliklerine ilişkin görüşlerini tespit etmektir. Nicel araştırma yöntemlerinden tarama yöntemi kullanılan bu çalışma, Aydın TÖMER’de yabancı dil olarak Türkçe öğrenen B1, B2 ve C1 seviyesindeki öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri Orakçı ve Gelişli (2017) tarafından geliştirilen “öğrenen özerklik ölçeği” ile toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulardan hareketle öğrencilerin özerk öğrenme yeterliklerinin yaş, cinsiyet, ülke, öğrenim durumu, kur düzeyi, Türkçe dışında bildiği yabancı diller, ne kadar zamandır Türkçe öğrendiği, Türkçe öğrenme amacı, daha önce bir dili yardım almadan kendi kendine öğrenip öğrenmediği, Türkçe öğrenmenin zor olup olmadığı, en çok zorlandığı beceri, en iyi olduğu beceri gibi değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediği tespit edilecektir.

Anahtar Sözcükler: Yabancılara Türkçe, öğrenen özerklik, dil öğretimi

A1 Ve A2 Seviyesindeki Arap Öğrencilerin Türkçe Öğretiminde Karşılaştığı Ses Sorunları (Ürdün Yermük Üniversitesi Modeli)

Öğr. Gör. Mahmut Sami Doğancı

Arş. Gör. Seher Kaynamazoğlu

Özet

Araplar ve Türkler arasındaki tarihteki ilk ilişkiler Halife Ömer zamanına kadar dayanır. Halife Ömer'in liderliğinde Türk coğrafyasında başlayan komşuluk ilişkileri, bu iki kavim arasında yıllarca sürecek olan dini, siyasi, iktisadi, ticari, sıhhi, coğrafi ve de dilsel pek çok işbirliğinin önünü açmış olup; bu iki kavmin ve de dillerinin kelime haznesinde bu ilişkilerin ve tarihsel birliğin varlığına dair kelime alış- verişinin olmasına sebebiyet vermiştir. Zaman zaman bu iki millet arasındaki kelime, terim, gramer eki ödünçlemesi duraksasa da, Arapça ve Türkçe arasındaki alıntılar doğrudan ya da dolaylı olarak bin yılı aşkın süredir devam etmektedir. Arapçanın Sami dil ailesinin Güney Kolu içerisinde yer alması buna karşılık Türkçenin Ural- Altay dil ailesinin Altay dil koluna mensup olması; iki dil arasında gramatikal yakınlığı azaltmıştır. Bu yüzden, meydana gelen dilsel alıntı, her iki dilin mevcut dilsel hüviyeti içerisinde sınırlanmış olup; diller arasındaki bu baskın hüviyet, Türkçenin yabancı Arap öğrencilere öğretiminde ses zorluklarına sebebiyet vermiştir. Özellikle Arapça ve Türkçe arasındaki ortak kelimelerde görülen bu ses zorlukları yanlış telaffuzlara da sebep olmuştur. Bu yüzden, bu çalışmanın odak noktası her iki dilin ses bilgisi açısından incelenmesi, farklılıklarının, ortak noktalarının tespiti ve bu noktaların Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde olumlu ve olumsuz izdüşümlerinin Yermük Üniversitesi örnekleme ile tespiti olacaktır.

Anahtar Sözcükler: Türkçe Öğretimi, Arap öğrenciler, ses sorunları, Yermük Üniversitesi modeli.

Yabancı Dil Öğretiminde Konuşma Becerisinin Geliştirilmesi ve Ölçme Değerlendirme Süreçlerine Yönelik Düşünceler: Öğretici Yeterlikleri

Öğr. Gör. Ezgi İnal

Özet

Yabancı dil öğretimi, öğrencinin dört temel dil becerisine sahip olması ile birlikte hedef dilde iletişim becerileri kazanabilmesi süreçlerini içerir. Bu bağlamda yabancı dil öğrenenlerin, konuşma becerisinde başarılı sayılabilmeleri için temel gereksinimlerinden biri Avrupa ortak dil çerçeve metninde de yer aldığı üzere sözlü üretim becerisi kazanabilmeleri; bir diğeri ise rahat ve akıcı bir biçimde diyalog kurabilmeleri, bir başka ifade ile öğrendiği dilin toplumuna ait iletişim ortamlarında sosyal aktör olarak aktif bir biçimde yer alabilmeleridir. Yabancı dil öğrenen bireylerin konuşma becerilerini geliştirebilmeleri için kişisel çabalarının yanında öğreticinin tutumu, tercihleri ve yönlendirmesi, öğrenmenin hedef düzeyde gerçekleşebilmesini sağlayan önemli etkenlerdendir. Ayrıca yabancı dil sınavlarında konuşma becerilerinin ölçme ve değerlendirilmesi sürecinde sınav sorumlusu öğreticilerin tutumu, uyguladıkları sınav stratejileri ve kişisel tercihleri de hedef dil sınavındaki başarı ve motivasyonun sağlanabilmesi için oldukça kritiktir. Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminden hareketle sınıf içi konuşma uygulamalarının öğretici tercihleri ve yeterlikleri çerçevesinde şekillenmesi, konuşma sınavlarında standart ölçütler ve genel sınav kurallarının olmaması gibi nicel tespiti zor meselelere değinilmiştir. Çalışmada literatür taraması yapılarak yabancı dil öğretiminde konuşma becerisinin geliştirilmesi için verimli çalışmaların gerçekleştirilebilmesi, öğrencilerin görev odaklı çalışmalarla sınıf dışında da desteklenebilmesi ve bunun kontrolünün sağlanabilmesi, tarafsız ve sağlıklı konuşma sınavlarının uygulanabilmesi için hangi unsurlara dikkat edilmesi gerektiği konuları vurgulanmıştır. Ayrıca öğretici yeterliklerinin konuşma becerisine yönelik hemen her süreçte ve sonuçtaki yeri tartışılmış, alan uzmanlarına bu çerçevede işlevsel tavsiyelerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Öğretici yeterlikleri, konuşma, dil becerileri, yabancı dil öğretimi, yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi.

Kültür Aktarımı Bağlamında Türkçe Ve Türk Kültürü Ders Kitapları

Dr. Efecan Karagöl

Özet

Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğretiminde Millî Eğitim Bakanlığının neşrettiği Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Seviyeler) ile bu program rehberliğinde hazırlanan Türkçe ve Türk Kültürü ders kitapları önemli rol oynamaktadır. Söz konusu kitaplar -ilgili öğretim programında da belirtildiği gibi- dinleme, konuşma, okuma ve yazma temel becerilerinin yanı sıra öğrencilerin kendi kültürlerini öğrenmeleri için de içerik sunmaktadır. Bu araştırmanın amacı, yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe ve Türk kültürü dersi için hazırlanan kitaplarda yer verilen kültür öğelerini belirlemektir. Nitel bir durum çalışması olarak tasarlanan araştırmada doküman analizi yöntemi kullanılacaktır. Araştırmanın inceleme nesnesini Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2019 yılında yayımlanan Türkçe ve Türk Kültürü Ders Kitapları (5-8) oluşturmaktadır. Araştırmada içerik analizi tekniğine başvurulacaktır. Araştırmanın ön bulgularına göre dil, din, tarih ve geleneklere yönelik çeşitli kültürel örneklere ders kitaplarında yer verildiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kültür aktarımı, Türkçe ve Türk kültürü dersi, yurt dışındaki Türk çocukları.

Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Okuma Ve Dinleme Becerisi Metinlerinin

Söz Varlığı

Öğr. Gör. Dr. Ramazan Şimşek

Özet

Yabancılara Türkçe öğretiminde söz varlığı kavramı öğretim sürecinin en önemli başlıklarından birini teşkil etmektedir. Bu araştırmanın amacı yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla hazırlanan ders kitaplarında yer alan okuma metinleri ve dinleme metinlerinin söz varlığını derlem tabanlı incelemektir. Araştırmanın veri kaynağını yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanan ders kitaplarından yurt içinde ve Maarif Vakfı Okullarında, Türkçe öğretim merkezlerinde en çok tercih edilen yayınlardan Türkçeye Yolculuk C1 düzeyi ders kitabı oluşturmaktadır. Türkçeye Yolculuk C1 düzeyi ders kitabındaki okuma ve dinleme metinleri derlem tabanlı olarak incelenmiştir. Araştırmada kelime sıklığını belirlemek için “WordSmith Tools 7.0” kullanılmıştır. Çalışmada Türkçeye Yolculuk C1 düzeyi ders kitabındaki okuma metinleri ve dinleme metinlerinin söz varlığı unsurları belirlenmiş olup; okuma ve dinleme becerisi metinleri kelime sıklığı ve çeşitli açılardan karşılaştırılmıştır. Araştırma neticesinde okuma ve dinleme becerisi metinleri ortak kelime düzeylerinin farklılaştığı, type/token oranının iki beceri alanında da önemli oranda değiştiği tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yabancılara Türkçe öğretimi, C1, hedef kelime listesi, kelime sıklığı, derlem

Türkçenin İkinci Dil Olarak Öğretiminde Ontolojik Yaklaşımına Göre Örtük Kelime Öğretimi

Öğr. Gör. Dr. Hüseyin Göçmenler

Öğr. Gör. Dr. Yasemin Dinç Kurt

Prof. Dr. Arif Altun

Özet

Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretimine yönelik son yıllarda çok sayıda öğretim materyali üretilmiş ve bu materyaller üzerinde akademik çalışmalar yapılmaktadır. Söz konusu materyallerin başında ders kitapları ilk sırada gelmektedir. Ders kitaplarının üretim süreçlerinde birçok farklı yöntem, strateji kullanılmaktadır. Ancak dil öğretiminde oldukça önemli bir boyutu oluşturan kelime öğretimi konusunda derinlemesine çalışmalar yapılmadığı görülmektedir. Bu konuda yapılan çalışmaların oldukça sınırlı olduğu söylenebilir. Kelime öğretimi konusunda yeni bir yaklaşım olarak ontolojik tabanlı yaklaşım son yıllarda önem kazanmıştır. Ontolojik yaklaşım disiplinler arası bir bakış açısı ile kelime öğretimi daha kapsamlı ve derinlikli olarak ele almaktadır. Kelimelerin arasındaki anlamsal bağların ön plana çıkarılmasıyla zihinsel bir kelime haritası ortaya çıkmaktadır. Bu çerçevede kelimelerin arasındaki anlam ilişkilerinin somutlaştırılması/görünür kılınması hangi kelimelerin birbirleri ile ilişkilendirilebileceği konusunda bize fikir verecektir. İkinci dil olarak Türkçe öğretiminde kelimelerin birbirleri arasındaki söz konusu ilişki kullanılarak yeni kelimelerin işlevsel ve kalıcı olarak öğretilebileceği öngörülmektedir. Bu çalışma yarı deneysel bir çalışma olup bilgiler ön-test ve son-test yöntemi ile toplanmıştır. Araştırmanın örneklemini Türkiye’de lisansüstü öğrenim görmekte olan 24 kişilik bir grup oluşturmuştur. Çalışmada örtük kelime öğretimine yönelik bir dijital oyun geliştirilmiştir. Öğrencilerden öğrenmesi beklenen kelimeler oyun içerisine örtük olarak yerleştirilmiştir. Ön-test ile öğrencilerin kelimeleri bilip bilmediği ölçülmüştür. Daha sonra oyun uygulanmış ve öğrencilere son test yapılmıştır. Böylece oyun oynarken örtük olarak kelimeleri ne kadar öğrendikleri ölçülmüştür. Çalışmada ortaya çıkan sonuçlar SPSS programına göre analiz edilecek ve yorumlanacaktır. Bu bağlamda çalışmanın sonuç ve öneriler kısmı oluşturulacaktır.

Anahtar Sözcükler: Örtük kelime öğretimi, ontolojik yaklaşım, ikinci dil olarak Türkçe öğretimi

**Yabancılara Türkçe Öğretmek Amacıyla Yazılmış Grammar of the Turkish Language (1709) ile
A Simple Transliterated Grammar of the Turkish Language with Dialogues and Vocabulary
(1877) Adlı Kitapların İçerdikleri Söz Varlığının Karşılaştırılması**

Öğr. Gör. Dr. Bahattin Şimşek

Özet

Bir dilin sahip olduğu söz varlığı, o dil ile iletişim kuran ya da o dil ile bilim, sanat vb. alanlarda eserler veren insanlar için önemli bir unsurdur. Çünkü diller, sahip olduğu söz varlığına göre iletişim yeteneği yüksek ya da zayıf olarak sınıflanmaktadır. Bu bağlamda yeni bir dil öğrendiğimizde her ne kadar dil bilgisi kurallarını iyi bir şekilde öğrenecek bile iletişim kurmada bildiğimiz sözcüklerin sayısı ve çeşitliliği önemli bir yer tutmakta ve dili kullanma yeteneğimizi bu ölçüte göre derecelendirmekteyiz. Bu bilgilerden hareketle yüz yıllardır insanlar iletişim için yeni bir dil öğrenmekte ve öğretmektedirler. Tarihin eski zamanlarından beri birçok kişi gerek kendi anadilini gerekse bildiği bir dili başka milletlere ya da kendi milletine öğretmek için eserler vermişler ve günümüzde de vermektedirler. Bu eserler, yıllar içinde farklı yöntemlerle dil öğretmeye çalışsalar da ortak bir nokta olan söz varlığı her zaman öğretilmek istenen asli unsurlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada yukarıdaki verdiğimiz bilgilerden hareketle 18. yy. başlarında Thomas Vaughan, tarafından yazılan Grammar of the Turkish Language adlı Türkçe dil bilgisi kitabının son bölümünde kitabı okuyan ve kitaptan Türkçe öğrenen kişiler için hazırlanmış sözlüğün ihtiva ettiği söz varlığı ile 19. yy. sonlarında Edwin Arnold tarafından yazılan A Simple Transliterated Grammar Of The Turkish Language With Dialogues And Vocabulary adlı kitabın sözlük bölümünde bulunan söz varlığının karşılaştırılması yapılacaktır. Bu çalışmadaki amaç ise yüzyıllara göre söz varlığını karşılaştırarak iki dönem arasında dil öğretiminde hangi türde sözcüklere daha fazla ihtiyaç duyulduğu ve ya hangi sözcüklerin seçildiği ve öğretilmek istenen söz varlığının benzer ya da farklı yönlerinin neler olduğunu ortaya çıkarmaktır. Çalışmada doküman inceleme yöntemi kullanılacaktır. Çalışmadan çıkarılacak sonuçlar ile alan yazında söz varlığı ile ilgili çalışmalara destek sağlanacak ve dil öğretiminde dönemler arasında öğretilmek istenen sözcüklerde farklılaşmanın nasıl olduğu ortaya çıkarılarak yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde karşılaştırmalı çalışmalara katkı sağlanacaktır.

Anahtar Sözcükler: Söz varlığı, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, Türkçe dil bilgisi

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Kelime Öğretimi Stratejileri Açısından İncelenmesi: Yedi İklim Türkçe ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı Örnekleri

Yüksek Lisans Öğrencisi Mehmet Kürşat Güzel

Doç. Dr. Bayram Baş

Özet

Dil edinimindeki ilk ve en önemli unsurlardan biri olan kelime, temel dil becerilerinin kazanılmasında ve tüm öğrenmelerin temelinde yer almakta, bu sebeple yabancı dil öğrenim sürecinde öncelik göstermektedir. Kelime öğretimi çalışmaları da yabancı dil öğretiminin yapı taşı oluşturmaktadır. Yabancı dil öğretiminde kelime öğretimi için çeşitli stratejiler ve etkinlikler kullanılmaktadır. Bu araştırmada Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki kelime öğretimi stratejilerini karşılaştırmalı olarak tespit etmek amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması ile gerçekleştirilen araştırmada iç içe geçmiş tek durum deseni kullanılmıştır. Araştırmada iç içe geçmiş durumları Karadağ (2013) tarafından belirlenen ve “bilinmeyen bir kelime ile karşılaşıldığında kelime anlamını çözmek için kullanılan stratejiler, kelime anlamını kesinleştirmek ve kelime hazinesini derinleştirmek için kullanılan stratejiler, yeni kelime ve kavram öğretmek için kullanılacak stratejiler” şeklinde kategorilendirilen kelime öğretimi stratejileri oluşturmaktadır. Araştırmada inceleme nesnesi olarak Yedi İklim Türkçe A1, A2, B1 ders kitapları ve İstanbul Yabancılar için Türkçe A1, A2, B1 ders kitapları kullanılmıştır. İnceleme nesnesi olan ders kitaplarının doküman olarak kabul edildiği araştırmanın analiz süreci doküman incelemesi ile yürütülmüştür. Ders kitaplarındaki kelime öğretimi stratejilerini belirlemek amacıyla alan uzmanlarının görüşleriyle bir inceleme formu geliştirilmiş ve kitaplarda yer alan kelime öğretimi etkinlikleri tespit edilmiş ve bu etkinlikler Karadağ (2013) tarafından belirlenen ve 3 ana, 14 alt kategoriden oluşan kelime öğretimi stratejilerine göre içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizi ile kategorilendirilen verilerin yorumlanmasında betimsel analizden faydalanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan 3 seviyedeki 2 ders kitabında yer alan kelime öğretimi stratejileri karşılaştırılmış; bu stratejilerin dil düzeylerine ve öğrenme alanlarına göre farklılıklar gösterdiği sonucuna ulaşılmış ve ders kitaplarında kelime öğretimi sürecinin daha verimli ve etkin bir şekilde gerçekleştirilmesine yönelik öneriler getirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, ders kitapları, kelime öğretimi, kelime öğretimi stratejileri

Çeviri Çocuk Kitaplarının Türkçe Dersi Öğretim Programındaki Temalara Göre İncelenmesi

Arş. Gör. Osman Turhan

Öğr. Gör. Fatma Karaca Turhan

Özet

Çeviri çocuk edebiyatı, çocukların farklı kültürleri ve yaşantıları tecrübe etmesi, çocukların duygu ve düşünce dünyasını genişletmesi ve zenginleştirilmesi açısından işlevsel bir role sahiptir. Temalar bir kitabın içeriğini öz bir şekilde yansıttığı için bu çalışmada çeviri çocuk edebiyatındaki temaların incelenmesi amaçlanmıştır. Yapılan inceleme ile çeviri çocuk kitaplarının Türkçe dersine kaynaklık etme potansiyeli tespit edilmiştir. Durum çalışması niteliğindeki bu çalışmada ölçüt örneklem doğrultusunda farklı edebi türlere ait toplam altı yüz otuz bir çeviri çocuk kitabı seçilmiştir. İnceleme; Tudem, Can Çocuk, Bilgi ve Günışığı Kitaplığı yayınevlerine ait kitap katalogları üzerinden yapılmıştır. Bu kataloglarda çocuk kitaplarının teması ve konusuyla ilgili bilgilere yer verilmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda çeviri çocuk kitapları, Türkçe dersi öğretim programındaki temalara göre nitel ve nicel içerik analizine tabi tutulmuştur. Yapılan inceleme doğrultusunda çeviri çocuk kitaplarında on dört tema tespit edilmiştir. Bu kitaplarda en çok Kişisel Gelişim teması işlenmektedir. Çocuk Dünyası, Birey ve Toplum, Erdemler, Duygular, İletişim temaları da sık işlenmektedir. Bu temaları Zaman ve Mekân, Vatandaşlık, Doğa ve Evren temaları takip etmektedir. Hak ve Özgürlükler, Bilim ve Teknoloji, Sanat, Sağlık ve Spor, Okuma Kültürü temaları ise düşük ya da çok düşük düzeyde işlenmektedir. Çocuk kitaplarında daha çok işlenen temalar konu açısından zengin bir içeriğe sahipken, daha az işlenen temalar sınırlı bir içeriğe sahiptir. Ancak hem çok işlenen hem de az işlenen temalarda sınırlı sayıda konuya odaklanılmaktadır. 2019 Türkçe dersi öğretim programı tematik açıdan metin dışı ve metinler arası okumaya fırsat vermektedir. Bu doğrultuda ders sürecinde yalnız ders kitaplarından değil, farklı çocuk kitaplarından da faydalanılabilmektedir. Yapılan incelemeye göre çeviri çocuk kitaplarının Türkçe dersi için kaynak olarak kullanılma potansiyeli bulunmaktadır. Bu potansiyel genel kapsamlı temalarda (Kişisel Gelişim, Birey ve Toplum, Duygular vb.) daha yüksek, özel kapsamlı temalarda (Hak ve Özgürlükler, Bilim ve Teknoloji, Sanat, Sağlık ve Spor) daha düşüktür. Son olarak temalarda sınırlı sayıda konuya odaklanması da söz konusu potansiyeli sınırlamaktadır.

Anahtar Sözcükler: Çocuk edebiyatı, çeviri çocuk kitapları, tema, konu

Sığınmacı Öğrencilerin Bulunduğu Sınıflarda Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar

Öğretim Üyesi Dr. Mehmet Ali Bahar

Özet

Bu çalışmada sığınmacı öğrencilerin bulunduğu sınıflarda görev yapan Türkçe öğretmenlerinin Türkçe öğretiminde yaşadıkları sorunları belirlemek ve onların çözüm önerilerini betimlemek amaçlanmıştır. Araştırma olgubilimsel (fenomolojik) araştırma yöntemine göre Yozgat ili Merkez ilçesinde bulunan 5 ortaokulda görev yapan ve çalışmaya gönüllü katılım gösteren Türkçe öğretmenleriyle gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların yarı yapılandırılmış görüşme formlarına verilen yanıtlar, kodlamalar ve kodlayıcılar arası uyum çalışmaları sonrasında QSR NVivo 10 programı üzerinde içerik çözümlenmesiyle incelenmiştir. Buna göre sığınmacı öğrencilerin çoğunlukla Türkçe derslerinde etkin katılım gösteremedikleri; dinleme, okuma, yazma ve konuşma alanlarında ciddi sorunlarla yüzleştikleri, öğretmenlerin bu konuda kendilerini yetersiz buldukları saptanmıştır. Çalışma, Türkçe öğretimine dahil edilen sığınmacı öğrencilerin bulunduğu sınıflarda yaşanan sorunları olgubilimsel araştırma yöntemiyle ele alınmasıyla öne çıkmakta, Türkçe öğretmenlerinin yabancı dil öğretim yöntem ve teknikleriyle ilgili bilgi birikimi edinmelerinin altını çizmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil öğretimi, iki dillilik, Türkçe öğretimi

Göçmen ve Mülteci Öğrencilere Türkçe Öğretiminde Okulda Yapılan Oryantasyon Çalışmalarının Rolü

Öğretmen Döndü Nur Temiz

Özet

Mülteci; ülkesinde ırk, din, sosyal konum, siyasal düşünce ya da ulusal kimliği nedeniyle kendisini baskı altında hissederek kendi devletine olan güvenini kaybeden, kendi devletinin ona tarafsız davranmayacağı düşüncesi ile ülkesini terk edip, başka bir ülkeye sığınma talebinde bulunan ve bu talebi o ülke tarafından kabul edilen kişidir. Göçmen ise; mülteci tanımında bulunan nedenlerin dışında, çoğu zaman ekonomik gerekçelerle, ülkesini gönüllü olarak terk ederek başka bir ülkeye, o ülke yetkililerinin bilgi ve izni dahilinde yerleşen kişidir. Göçmen ve mültecilerin gerçekleştirdikleri göç olayları sonucunda farklı kültürlerle sahip insanların bir arada yaşama zorunluluğu, bazı sorunlara neden olmuştur. Ortaya çıkan en mühim sorunlardan biri de eğitimidir. Eğitimde ise öncelikli sorun mülteci ve göçmenlerin ana dilinin Türkçe olmamasıdır. Bu sebeple bu sorunlar arasından Türkçe öğretimi öncelik kazanmıştır. Türkçe öğretimi için Milli Eğitim Bakanlığı, üniversiteler ve sivil toplum örgütleri çeşitli kurslar açmıştır. Ancak göçmenler ve mülteciler yabancı dil olarak Türkçe öğreniminde birçok sorunla karşılaşmışlardır. Bu sorunlardan bazıları çözülsede Türkçe öğrenimde eksiklik devam etmektedir. Çalışmamızda göçmen ve mülteci öğrencilere Türkçe öğretiminde okulda yapılan oryantasyon çalışmalarının rolü üzerinde durulacaktır. Bu çalışma, 2019-2020 eğitim- öğretim yılında Düzce ilinde mülteci, göçmen ve Türk öğrencilerin beraber eğitim gördüğü iki tane devlet okulunda yürütülmüştür. Bu nitel çalışmada, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu eğitim kurumlarında görev yapan ve sınıflarında göçmen veya mülteci öğrenci bulunan 6 öğretmen ile yine bu okullarda eğitim gören 9 mülteci ve 3 göçmen öğrenci ile görüşülmüştür. Verileri analiz etmek için betimsel çözümleme yöntemi kullanılmıştır. Analiz sonucunda liselerde eğitim gören göçmen ve mülteci öğrencilerin okula adapte olmaları için yapılan oryantasyon çalışmalarının ve liselerde organize edilen sosyal etkinlik faaliyetlerinde göçmen ve mülteci öğrencilere daha fazla yer verilmesinin bu öğrencilerin Türkçe öğrenmelerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Bu çalışmadan yola çıkarak sayıları Türkiye’de her geçen gün artan göçmen ve mültecilere yönelik sosyal faaliyetlerin sayısının artması gerektiği söylenebilir.

Anahtar Sözcükler: Yabancılara Türkçe öğretimi, göçmen, mülteci, okul oryantasyon çalışmaları, sosyal etkinlik

Suriyeli Sığınmacılara Türkçe Öğretiminde Bir Yöntem Önerisi

Öğretim Üyesi Dr. Ali Taştekin

Özet

Ülkelerindeki olumsuz koşullar nedeniyle Türkiye'ye sığınan Suriyeli geçici sığınmacı statüsündeki hedef kitlenin tamamına yakını Arapça bilmektedir. Bu insanların yaş, statü, bilgi ve becerileri bakımından ölçünlü (standart) dersliklere planlanarak, seviyelerine göre Türkçe öğretim programlarına tabi tutulmalarının yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle sığınmacıların tamamına yakınının Arapça konuşuyor ve yazabiliyor olmaları dikkate alınarak, yine büyük çoğunluğunun ezbere bildiği var sayılan Kur'an surelerinden Türkçe öğretiminde yararlanmanın öğretim süresini kısaltacağı ve öğrenme becerilerini daha kalıcı hale getireceği değerlendirilmektedir. Bir çalışmada; çok kullanılan namaz sureleri ve bazı dualar ile "Yasin" suresinin Türkçe meali orijinal metinlerle birlikte verilerek, Türkiye Türkçesinin söz dizimi özellikleri tespit edilmiş, tümünden gelim yöntemine göre bütün cümleler tahlil edilmiştir. Bu sayede hafızada bulunan ana dile ait cümle ve metin kalıplarının hedef dilde öğrenilmesi, ilk defa karşılaşılan kavram ve ifadelere göre daha kolay gerçekleşmektedir. Özellikle soyut kavramların öğretiminde ana dilin imkânlarından yararlanmak işi kolay kılmaktadır. Hedef kitlenin hafızasında bulunan veya en azından duyarak veya görerek aşına olduğu Kur'an sureleri ve bilinen bazı dualardan oluşan metinleri hedef dilde anlayarak öğrenmede zorlanmayacağı düşünülmektedir. Bu öğretim yöntemine göre, önce cümleler topluca ve bireysel olarak öğrencilere tekrar ettirilecek, sonra da cümlelerin anlamları verilerek; kelime grupları, kelime tür ve şekilleri ile ses olayları öğretilecektir. Türkçenin ses ve şekil bilgisi, cümle bağlamında daha kolay ve etkin öğretilmektedir. Esasen dil öğretiminde amaç konuşma ve yazma becerileri kazandırmak olduğundan; önce pasif davranış gerektiren dinleme ve okuma becerileri geliştirilmeli, sonra da aktif kullanım yeteneği kazandırılmalıdır. Gramer bilgi ve becerilerini öğretme uygulamaları; ileri seviye kurslarda öne çıkarılmalı, başlangıç ve orta seviye kurslarda dil bilgisi kuralları ile öğrencilerin gözü korkutulmamalıdır. Bilinen cümle kalıplarıyla dil öğretme yöntemi, öğretmen ve öğrencilerin eğitim ve öğretim sürecinden zevk almalarını sağlayacak ve eğitim ortamının sürekli cümle, kelime grubu ve kelime tekrarları ile canlılık kazanması sonucu, öğrencilerin dil bilgi ve becerilerini davranıştan edinime doğru kalıcı bir kazanıma dönüştürmeleri mümkün olacaktır. Kurs/ders başlamadan önce yapılacak seviye tespit sınavına göre bilgi ve beceri bakımından yakın seviyedeki öğrencilerden oluşan dersliklerde 15- 20 kişilik hedef kitle belirlenmesi dersin verimliliğini artıracak, hangi düzeyde eğitim verileceğinin belirlenmesi de dersleri zevkli hale getirecektir. Bilgi ve beceri bakımından homojen olmayan öğrencili sınıflarda ve çok kalabalık ders ortamlarında dil öğretiminde tam başarı mümkün görülmemektedir. Arapça Bilenler İçin Kısa Surelerle Kısa Sürede Türkçe yöntemiyle, öğrencilerin sözcükleri anlamlandırma sıkıntıları, okuduğunu anlamada zorluk çekme, kendilerini ifade konusunda yetersiz kalma, doğru sözcük seçememe, telaffuz bozuklukları, yetersiz sözcük bilgisi, alfabe farkı

nedeniyle yazmada zorluk yaşanması, sözcüklerin terim anlamı ile diğer anlamlarını karıştırma, güzel ve etkili konuşamama, yazım ve dil bilgisine yönelik sıkıntıları vb. aşmak daha kolay olacaktır.

Anahtar Sözcükler: Suriyeli sığınmacılar, Türkçe öğretimi, Arapça, Kur'an Sureleri.

Yabancı Uyruklu Yükseköğretim Öğrencilerinin Türkçe Akademik Yazma Konusunda Yaşadıkları Güçlükler ve Sorun Alanları

Yüksek Lisans Öğrencisi Meryem Yavuz

Özet

Ülkemize farklı ülkelerden gelen binlerce öğrencinin yükseköğrenimlerini gerçekleştirirken Türkçe öğrenmeleri gerekmektedir. Akademik yazma Yükseköğretim kurumlarında öğrencilerin ve akademisyenlerin sık kullandıkları bir yazma çeşidi olmasına rağmen yazma becerisi genellikle sona bırakılan veya üzerinde diğer beceriler kadar durulmayan bir beceridir. Bu bakımdan akademik yazma becerilerinin geliştirilmesi yabancı uyruklu öğrenciler için ayrı bir önem teşkil etmektedir. Alanyazındaki çalışmalar incelendiğinde yabancı uyruklu öğrencilerin yazma becerisini kullanmada sorun yaşadığı görülmektedir. Öğrencilerin akademik metinleri okumaları, anlamaları ve özgün konularda kendi akademik metinlerini üretmeleri beklenmektedir. Fakat öğrencilerin hem temel düzeyde yazma becerilerini kullanmada sorun yaşadıkları hem de akademik yazmada istenen düzeye ulaşamadıkları görülmektedir. Bu çalışmada yüksek lisans düzeyindeki öğrencilerin akademik yazma konusunda karşılaştıkları sorunların belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Gaziantep Üniversitesinde yüksek lisans eğitimi görmekte olan yabancı uyruklu öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmanın bütüncül bir yaklaşımla aydınlatılabilmesi için araştırmanın yöntemi fenomenoloji olarak belirlenmiştir. Araştırmada veriler, her bir katılımcı ile yapılmış yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilmiştir. Yeteri sayıda dolgunluğa ulaşıldığı için görüşmeler dokuz kişi ile sınırlandırılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya katılan her bir katılımcının görüşü değerlendirilmiş ve karşılaşılan sorunlar tespit edilerek kategoriler oluşturulmuştur. Bulgular, belirlenen kategoriler çerçevesinde değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Araştırmada elde edilen kategorilere her biri için onu en iyi temsil ettiği varsayılan açıklamalardan örnekler seçilerek bulgular bölümünde verilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin görüşleri sonucunda tespit edilen sorunlar dört kategoride toplanmıştır. Bu kategoriler; öğrencilerden kaynaklanan sorunlar, öğrencilerin eğitim gördükleri bölümlerde geçen terimsel kavramlardan dolayı yaşanan sorunlar, ölçme ve değerlendirme sisteminden kaynaklanan sorunlar, alfabe farklılığı ve yazı şeklinden kaynaklanan sorunlar olarak başlıklara ayrılmış ve yorumlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Yabancılara Türkçe öğretimi, akademik yazma, yabancı uyruklu öğrenci

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Şiirin Yeri

Doç. Dr. Mesut Gün

Yüksek Lisans Öğrencisi İsmail Demirtaş

Özet

Türkçe, günümüzde yaklaşık 250 milyon konuşur sayısı ile dünyada 5. büyük dil olarak varlığını sürdürmektedir. Bu duruma siyasal ve sosyal sebepler de eklendiğinde Türkçe; Yabancıların ilgisini çekmekle kalmayıp her geçen gün konuşur sayısını da arttırmaktadır. Yabancılara Türkçe Öğretimi, ülkemizde Türkçe Öğretim Merkezleri(TÖMER) ve diğer dil merkezleri aracılığıyla yürütülen kurslarda yapılmaktadır. Yabancılara Türkçe öğretimi için ihtiyaç duyulan ve alanında uzman kişilerin de katkılarıyla hazırlanan kaynak kitapların büyük çoğunluğunda ise şiire yeterince yer verilmeyerek, Türkçe'nin kültürel zenginliği hem arka planda unutulmuş hem de öğretim çeşitliliği ve yöntem farklılığı sağlanamamıştır. Bizim bu çalışmayı yapmamızdaki amaç; Yabancılara Türkçe öğretiminde şiir ve şiir türü metinlere ne oranda yer verildiği tespit edilerek, bu alanda bir çalışma eksikliği varsa onun giderilmesi için çaba harcamak ve sonraki kitap yazım çalışmalarında da şiir türü metinlere daha fazla yer verilmesinin önünü açmaktır. Çalışma yapılırken ilk etapta; Ankara Üniversitesi TÖMER'in çıkardığı Yeni Hitit 1(A1-A2), Yeni Hitit 2(B1), Yeni Hitit 3(B2-C1), İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi tarafından hazırlanan, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı(B1), İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı(B2), İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı(A2), Gazi Üniversitesi TÖMER'in hazırladığı Yabancılar İçin Türkçe(A2), Yabancılar İçin Türkçe(B1), Yabancılar İçin Türkçe(C1), Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan Yedi İklim Türkçe(A1), Yedi İklim Türkçe(B1) ve Yedi İklim Türkçe(C2) kitaplarına erişim sağlanmıştır. Bu setlerde literatür taraması yapılarak kitapların seviyesine bakılmış ve her kitapta kaç adet şiir bulunduğu tespit edilip, şiirlerin kullanım amacını da kapsayan veriler oluşturulmuştur. Ortaya çıkan sonuçlar değerlendirildiğinde ise şiirin, Yabancılara Türkçe Öğretimi setlerinde yeterince yer bulamadığı, yer verildiği kitapların birçoğunda ise şiirlerin serbest okuma parçası veya basit düzeyde dinleme etkinliği olarak yer aldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, şiir, kitap setleri, önem

Yabancılar İçin İleri Seviye Okuma Kitaplarındaki İsim Soylu Sözcüklerin Yaygınlığı

Türkçe Öğretmeni Selma Fidan Duman

Türkçe Öğretmeni Bahar Şen

Öğretim Üyesi Dr. Gökçen Göçen

Özet

Bütün dillerde kullanım açısından öne çıkan sözcükler vardır. Bu sözcükler dili kullananların yaş grupları, dil seviyeleri gibi birçok faktörden etkilenmekte ve kullanıcılar arasında farklılık göstermektedir. Bir dilde kullanılan sözcüklerin ne kadar kullanıldığını ortaya koyan çalışmalar, sözcük sıklığı çalışmalarıdır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sıklık çalışmaları kadar yaygınlık çalışmaları da önemlidir. Yaygınlık, bir sözcüğün kaç farklı metinde, seviyede kullanıldığını göstermektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sözcüklerin yaygınlığı önemli bir konudur çünkü öğrenenlere ilk olarak dilde sık olarak kullanılan sözcüklerle birlikte yaygın olarak kullanılan sözcüklerin öğretilmesi söz konusudur. Yaygınlık çalışmalarıyla bireysel kullanımların sözcük öğretiminde oluşturabileceği yanlış değerlendirme sürecinin de önüne geçilebilecektir. Söz varlığı üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde, bu çalışmaların çoğunlukla yabancılar için Türkçe ders kitapları üzerine yapılmış olduğu görülmektedir. Ders kitaplarının yanında yabancılar için Türkçe okuma kitapları üzerinde de söz varlığı araştırmalarının yapılması bir gerekliliktir. Okuma kitaplarının incelenmesi, ders kitapları dışında kullanılan hedef sözcükler hakkında araştırmacılara fikir verecektir. Ayrıca öğrenenler, ders kitaplarının dışında okuma kitaplarından da yeni sözcükler öğrendiklerinden okuma kitaplarında var olan sözcüklerin incelenmesi yeni kitapların yazım sürecinde eğitimcilere ve yazarlara yardımcı olacaktır. Alanyazındaki ilgili çalışmalar incelendiğinde, çalışmaların genellikle sözcük sıklığı üzerine yapıldığı görülmektedir. Oysaki yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sözcüklerin yaygınlığının belirlenmesine de ihtiyaç vardır. Böylece oluşturulacak sözcük listeleri daha güvenilir oluşturulabilecek; sözcüklerin öğretim sürecinde ve ders materyallerine seçiminde bir birlik olabilecektir. Buna göre çalışmada, yabancılar için Türkçe okuma kitaplarında yer alan sözcüklerin yaygınlığının belirlenmesine karar verilmiştir. Yaygınlık çalışmasının derinlemesine olabilmesi için okuma kitapları, ileri seviye okuma kitaplarıyla sınırlandırılmıştır. İleri seviye kitaplarının seçilmesinin sebebi, bu seviye kitaplarında sözcük kullanım kapsamının daha geniş olmasıdır. Yabancılar için ileri seviye okuma kitaplarında yaygınlığı belirlenecek sözcükler de isim soylu sözcükler ile sınırlandırılmıştır. Böylece, yaygınlık incelemesi çok daha derinlemesine bir şekilde yapılabilecektir. Bu bağlamda çalışmada “Yabancılar için Türkçe okuma kitaplarında kullanılan isim soylu sözcüklerin yaygınlığı nedir?” problem cümlesinden hareketle Yunus Emre Enstitüsü tarafından yayınlanan B2-C1 seviyesi Dede Korkut Hikâyeleri ve Erdem Yayınları tarafından yayınlanan C1 seviyesi yabancılar için Türkçe okuma kitaplarındaki isim soylu sözcüklerin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla doküman analiziyle oluşturulan çalışmadan elde edilen sonuçlara

bakıldığında, yabancılar için Türkçe okuma kitaplarında isim soylu sözcüklerin kullanımı açısından farklılıklar olduğu görülmektedir. Bu farklılığın sebebi olarak okuma kitaplarının ileri seviye okuma kitapları olması, farklı temaları ele alması ve sözcük kullanımlarının yazarların kişisel tercihlerine bağlı olması gösterilebilir.

Anahtar Sözcükler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, yabancılar için okuma kitapları, sözcük öğretimi, sözcük yaygınlığı, yaygınlık

Türkçe Atasözü ve Deyimlerde Argo

Doç. Dr. Selim Emiroğlu

Servet Özbayrak

Zeynep Sarıgül

Özet

Toplumun bir bölümünün kendi içinde kullandığı özel dil denilebilecek argo, kültürün ve algının önemli bir yansımasıdır. Argoyu ayrı bir dil olarak değil, dilin söz varlığının parçalarından biri olarak görmek de mümkündür. Argonun teklifsiz konuşma, kaba konuşma, senli benli konuşma, hakaret yollu konuşma, amiyane konuşma, sokak dili, halk ağzıyla-sokak ağzıyla- konuşma gibi adlandırmaları da vardır. Samimi insanlar arasındaki konuşmanın yapısı ve seyri başkadır. Eğitim aşamasında ise argo sözcüklerin öğretilmesi, öğrencilerin dilin kültür ve algısını fark etmelerini, anlamalarını sağlayacaktır. Argo sözcükleri bilen öğrenciler Türkçenin inceliklerine ve zenginliklerine farklı bir pencereden bakma olanağına kavuşacaklardır. Bu anlamda, argo bir tabu olarak görülmemeli ve Türk argosu, öğrencilere öğretilmelidir. Atasözleri ve deyimler bu noktada öne çıkmaktadır. Çalışmada doküman incelemesi yöntemiyle Türkçede argo anlam taşıyan atasözü ve deyimler tespit edilmiş ve bu verilerden yola çıkarak Türkçenin kültür ve algısına dönük değerlendirmelerde bulunulmuştur. Çalışmada ortaya çıkan bulgular, Yabancılara Türkçe öğretiminde de kullanılabilir. Özellikle sınıf içi uygulamalarda Türkçenin kültür ve algısını yansıtan bu tür dil malzemeleri, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin dile ve kültüre hâkimiyetlerini artıracaktır.

Anahtar Sözcükler: Atasözü, Deyim, Argo, Dil, Kültür

Danimarka’da Türkçe Öğretimi

Öğretim Üyesi Dr. Mete Yusuf Ustabulut

Özet

Avrupa’daki Türkçe öğretimi kesinlikle Türkiye’deki Türkçe öğretiminden farklı olmalıdır. Ancak bu güne kadar uygulanan uygulamalar arasında hiçbir fark olmamıştır. Türkçe öğretmenleri ya Türk devleti tarafından gönderilmiş ya da Avrupa’da bazı kurumlarda öğretmen olarak yetişmişlerdir. İsveç, Danimarka ve Hollanda gibi bazı ülkeler Türkiye Cumhuriyeti’nin gönderdiği öğretmenleri kabul etmemekte Türkçe öğretmenlerini kendileri seçmektedirler. Ancak bu ülkelerde Türkçe öğretmenliği yapan bir kısım öğretmenin uygun diplomasının dahi olmadığı değişik kaynaklarda belirtilmektedir. Biz de çalışmamızda “Danimarka’daki Dil ve Eğitim Politikası” “Danimarka Eğitim Sisteminde Türkçe Öğretiminin Yeri” başlıkları altında ele aldık. Sorunların çözümü bulunulan ülkenin dil politikasıyla yakından ilgili olduğu için dil politikalarının iyi bilinmesi ve kaliteli eğitim yolunda bundan yararlanılması gerektiğini düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Göç, Danimarka Türkçe eğitimi, dil politikaları.

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğretenlerin 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlikleri

Doç. Dr. Hatice Altunkaya

Dr. Mehmet Emre Çelik

Özet

Bu çalışmanın amacı, Türkçeyi yabancı dil olarak öğretmenlerin 21. yüzyıl becerileri kullanım yeterliklerini çeşitli değişkenlere göre tespit etmektir. Araştırmanın çalışma grubu, özel ve resmi kurumlarda görevlerine devam eden 90 öğreticiden oluşmaktadır. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden tarama deseni ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, Orhan-Göksün (2016) tarafından geliştirilen "21. Yüzyıl Öğreten Becerileri Kullanım Ölçeği" veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS Statistics 22 programından yararlanılmıştır. Araştırmanın sonuç bölümünde elde edilen verilere göre çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, 21. yüzyıl becerileri, öğretici yeterlikleri

Çocuklar için Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimine Yönelik Yayımlanan Yunus Emre Enstitüsü Çocuklar için Türkçe ve Türkçe Öğreniyorum Öğretim Setlerinin "MEB 6-12 Yaş Yabancılara Türkçe Öğretimi Programı" ile Uyumluluğu

Öğretmen Orhan Savaş

Özet

Çocuklar için yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi, 2010 yılından bu yana giderek önem kazanmaktadır. Bununla beraber Türkiye’de öğrenim gören yabancı çocukların sayısında da önemli artışlar görülmektedir. Bu çocukların öğrenim gördüğü derslerde başarılı olması ve kendi gündelik iletişimlerini sorunsuz sağlayabilmeleri için Türkçe öğrenmeleri gerekmektedir. Ortaya çıkan dil öğrenme ihtiyacı çerçevesinde Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Yabancı Diller Yabancılara Türkçe Öğretimi (6-12 Yaş) 1. Seviye, 2. Seviye, 3. Seviye Kurs Programı ile iki adet Türkçe öğretim seti hazırlanmıştır. Ancak hazırlanan bu Türkçe öğretim setleri, nicel ve nitel bakımdan Türkçe öğretimine yeteri kadar katkı sağlayamamıştır. Ortaya çıkan bu sorunun giderilmesi amacıyla özel yayınevlerince hazırlanan Türkçe öğretim setleri önem arz etmektedir. Bu çalışmada, Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan Çocuklar İçin Türkçe (ÇİT) ve Türkçe Öğreniyorum öğretim setleri incelenmiştir. İncelenen bu setlerin, Yabancı Diller Yabancılara Türkçe Öğretimi (6-12 Yaş) 1. Seviye, 2. Seviye, 3. Seviye Kurs Programı’na göre uygunlukları ortaya çıkarılmıştır. Bu çerçevede betimsel tarama modellerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. İnceleme sonuçları tablo ve grafikler ile açıklanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Dil, çocuk, kurs programı, Türkçe öğretim seti.

Çinli Türkoloji Öğrencilerine Uygulanan Yaz Okulu Projesinin Çıktılar ve Öğrenci Görüşleri Bakımından Değerlendirilmesi

Öğr. Gör. Ömer Faruk Işık

Öğr. Gör. Pınar Işık

Özet

Bireyler eğitim, ticaret, turizm ve evlilik gibi çeşitli sebeplerden dolayı ikinci dil öğrenmek istemektedirler. Bu bağlamda öğrenmek istedikleri dil için kendi imkânlarıyla ya da burs/proje gibi imkânlarla hedef dili yerinde öğrenmeye yönelmektedirler. Bu çalışma da Çin’de lisans olarak Türkçe bölümünde okuyan öğrencilerin Türkçe seviyelerini yükseltmeleri ve Türk kültürünü yakından tanımaları için düzenlenen İpek Yolu’nun Türkçe Kervanı: 2019 İstanbul Yaz Okulu isimli projenin değerlendirilmesini kapsamaktadır. Araştırmanın katılımcılarını Zhejiang Uluslararası Çalışmalar Üniversitesi’nde 9’u kız 1’i erkek olmak üzere toplam 10 Çinli Türkçe bölümü öğrencisi oluşturmaktadır. Nitel araştırma deseni kullanılan çalışmada öğrencilerin Türk kültürüne dair edindikleri bilgi ve deneyimler ile proje hakkındaki görüşlerine yönelik veriler betimsel analizden yararlanılarak elde edilmiştir. Öğrencilerin proje hakkındaki görüşlerini toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanmış 4 maddelik “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” vasıtasıyla veriler toplanmıştır. Bununla beraber yaz okulu programı için geliştirilen kitapçıktan örnek sayfalara yer verilmiştir. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), İstanbul Aydın Üniversitesi ve Zhejiang Uluslararası Çalışmalar Üniversitesinin ortaklaşa düzenlediği proje 3 hafta sürmüştür. Bu süreçte öğrencilerin Türkçe dil becerilerinin geliştiği gözlemlendiği gibi Türk kültürünü yakından tanıyarak olumlu hislerinin kuvvetlendiği de tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Çin, Türkoloji, Türkçe öğretimi, yaz okulu

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi / Yabancılara Türkçe Öğretimi Alanındaki Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi: YÖK Veri Tabanı Örnekleme

Türkçe Öğretmeni Aysun Erdoğan

Özet

Bir konuyla ilgili bilimsel çalışmalar, o konunun hangi boyutlarıyla ele alındığını göstermesi bakımından önem taşımaktadır. Herhangi bir konuyla ilgili yapılmış araştırmaların incelenmesi, sonraki çalışmalara yön vermesi bakımından önem arz eder. Nitel yaklaşımlı bu araştırmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi / yabancılara Türkçe öğretimi alanındaki lisansüstü tezleri; lisansüstü düzeyi, amaç / konu, yaklaşım, yöntem, desen, katılımcılar, veri toplama yöntemi ve temel sonuçları bakımından incelemektir. Araştırma verileri, YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan lisansüstü tezlerden 2019 ve 2020 yıllarında hazırlanmış olan ve erişim izni bulunan Türkçe ve İngilizce tezlerle sınırlıdır. Bu koşulları haiz tez sayısı 89'dur. Veriler, doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Veriler, betimsel analiz yöntemiyle çözümlenecektir. Veri analizi süreci devam ettiği için araştırma bulgu ve sonuçları henüz tam olarak belirlenmemiştir.

Anahtar Sözcükler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, Yabancılara Türkçe öğretimi, lisansüstü tezler, doküman inceleme.

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Alanında Yapılan Bilimsel Çalışmaların Betimsel Analizi

Doç. Dr. Arif Çerçi

Yüksek Lisans Öğrencisi Ayşenur Şahin

Özet

Bu çalışmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılan lisansüstü tezleri ve akademik makaleleri sistematik bir şekilde incelemektir. Bu amaç doğrultusunda Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinde indekslenen yüksek lisans ve doktora tezleri ile ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri Tabanında indekslenen makaleler taranacaktır. Tespit edilen bilimsel çalışmalar, araştırmacılar tarafından belirlenen çeşitli değişkenlere (çalışmaların hangi yıllarda yapıldığı, çalışmaların konu dağılımı, çalışmaların desenleri, çalışmaların yazarları vb.) göre incelenecektir. Verilerin toplanmasında doküman incelemesi modelinden yararlanılacak, verilerin analiz edilmesinde betimsel analiz yöntemi kullanılacaktır. Araştırma sonucunda elde edilen verilerden hareketle yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılmış olan bilimsel çalışmaların eğilimi belirlenecektir. Çalışma sonucunda elde edilecek veriler doğrultusunda önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Sözcükler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, bilimsel çalışmalar, betimsel analiz

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Suriyeli Mültecilere Öğretimi Konulu Makaleler Üzerine Bir İnceleme

Arş. Gör. Sadık Duran

Özet

Yaşanan iç savaş nedeniyle Suriyelilerin ülkemize gelmeye başlamasından itibaren geçen sekiz yıllık süre zarfında, geçici koruma statüsündeki bu insanların bazı sorunlarının giderilmesine dönük sosyal uyum çalışmaları yapılmaktadır. Sosyal uyum için eğitim, eğitim için de Suriye uyruklulara yabancı dil olarak Türkçenin eğitim-öğretimi oldukça önem arz etmektedir. Dolayısıyla bu doğrultuda yapılan bilimsel çalışmaların ve aradan geçen süre zarfında alanyazında geldiği noktanın incelenmesi, yapılacak yeni çalışmalar açısından da yararlı olacaktır. Çalışmanın amacı, 2011-2020 yılları arasında Suriye uyruklulara Türkçe öğretimi konusunda yayımlanmış makalelerin çeşitli ölçütlere göre betimlemesini yapmaktır. Bu amaç doğrultusunda Suriyelilere Türkçe öğretimi konusunu ele alan 34 makale Çiltaş, Güler ve Sözbilir (2012) tarafından hazırlanan “Yayın Sınıflama Formu” ölçütlerine incelenmiştir. Araştırma betimsel içerik analizi yaklaşımına göre yürütülmüştür. Yapılan çözümleme sonucunda makalelerde daha çok nitel yöntemin, veri toplama aracı olarak da görüşme tekniğinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Örneklem sayısı olarak daha çok otuzun altında katılımcının yer aldığı çalışmalarda, örneklem olarak öğrencilerin ve veri analiz tekniği olarak da içerik analizinin çoğunlukla kullanıldığı belirlenmiştir. Yazar sayısının daha çok bir veya iki araştırmacıdan oluştuğu çalışmaların büyük oranda eğitim öğretim sorunları ve öğrenme alanlarında yoğunlaştığı görülmüştür. Nitel çalışmaların fazlalığı meta tematik analiz çalışmalar için zengin veri kaynağı anlamı taşımaktadır. Dolayısıyla bu çalışmaların verileriyle bu türden yeni çalışmalar yapılabilir.

Anahtar Sözcükler: Alanyazın incelemesi, betimsel içerik analizi, Suriyeli mülteciler, yabancılara Türkçe Öğretimi.

Yabancılar İçin Türkçe C1 Düzeyi Kitaplarında Okuma Becerisi Metinlerinin Sözcük Türleri Bakımından Derlem Tabanlı İncelenmesi

Öğr. Gör. Dr. Ramazan Şimşek

Özet

Yabancılara Türkçe öğretiminde söz varlığı kavramı öğretim sürecinin en önemli başlıklarından birini teşkil etmektedir. Bu araştırmanın amacı yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla hazırlanan ders kitaplarında yer alan okuma metinleri ve dinleme metinlerinin söz varlığını derlem tabanlı incelemektir. Araştırmanın veri kaynağını yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanan ders kitaplarından yurt içinde ve Maarif Vakfı Okullarında, Türkçe öğretim merkezlerinde en çok tercih edilen yayınlardan Türkçeye Yolculuk C1 düzeyi ders kitabı oluşturmaktadır. Türkçeye Yolculuk C1 düzeyi ders kitabındaki okuma metinleri derlem tabanlı olarak incelenmiş; kelimeler dilbilimsel ayıklama süreçlerinden geçirilerek kök haline getirilmiştir. Araştırmada kelime sıklığını belirlemek için “WordSmith Tools 7.0” kullanılmıştır. Çalışmada Türkçeye Yolculuk C1 düzeyi ders kitabındaki okuma metinlerinin söz varlığı unsurları belirlenmiş olup; okuma metinleri kelime sıklığı ve sözcük türleri bakımından derlem tabanlı incelenmiştir. Araştırma neticesinde Türkçeye Yolculuk C1 düzeyi ders kitabında sözcük türleri bakımından en sık kullanılan fiil, sıfat, isim türleri ile Türkçede en sık kullanılan kelimelerin ortaklık düzeyleri saptanarak bu benzerlik düzeylerinin geliştirilmesi gerektiği saptanmıştır

Anahtar Sözcükler: Yabancılara Türkçe Öğretimi, C1, hedef kelime listesi, kelime sıklığı, derlem

Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Okuma ve Dinleme Becerisi Metinlerinin Söz Varlığı

Öğr. Gör. Dr. Ramazan Şimşek

Özet

Yabancılara Türkçe öğretiminde söz varlığı kavramı öğretim sürecinin en önemli başlıklarından birini teşkil etmektedir. Bu araştırmanın amacı yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla hazırlanan ders kitaplarında yer alan okuma metinleri ve dinleme metinlerinin söz varlığını derlem tabanlı incelemektir. Araştırmanın veri kaynağını yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanan ders kitaplarından yurt içinde ve Maarif Vakfı Okullarında, Türkçe öğretim merkezlerinde en çok tercih edilen yayınlardan Türkçeye Yolculuk C1 düzeyi ders kitabı oluşturmaktadır. Türkçeye Yolculuk C1 düzeyi ders kitabındaki okuma ve dinleme metinleri derlem tabanlı olarak incelenmiştir. Araştırmada kelime sıklığını belirlemek için “WordSmith Tools 7.0” kullanılmıştır. Çalışmada Türkçeye Yolculuk C1 düzeyi ders kitabındaki okuma metinleri ve dinleme metinlerinin söz varlığı unsurları belirlenmiş olup; okuma ve dinleme becerisi metinleri kelime sıklığı ve çeşitli açılardan karşılaştırılmıştır. Araştırma neticesinde okuma ve dinleme becerisi metinleri ortak kelime düzeylerinin farklılaştığı, type/token oranının iki beceri alanında da önemli oranda değiştiği tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yabancılara Türkçe Öğretimi, C1, hedef kelime listesi, kelime sıklığı, derlem

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Alanında Hazırlanan Kelime Öğretimi Tezlerinin İncelenmesi

Okutman Bircan Nazife Selvi

Dr. Arzu Çevik

Özet

Dil öğretiminin temel unsuru kelime öğretimidir. Çünkü yabancı dil öğrenen bireyin konuşacağı ve anlayacağı konu bildiği kelimeler çerçevesiyle sınırlı olacaktır. Dolayısıyla bir öğrenci ne kadar kelime biliyorsa anlama ve anlatmada bildiği kelime sayısı oranında başarılı olacaktır. Dil öğrenen bireylerin dile karşı tutumunun olumlu ve özgüveninin tam olabilmesi için ve dolayısıyla kelime hazinesini zenginleştirmesi amacıyla pek çok akademik çalışma yapılmıştır. Bu çalışmada, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında yapılan kelime öğretimi tezlerini incelemek amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda YÖK tarafından erişime açılan son beş yıla ait tezler incelemenin konusunu oluşturmaktadır. Çalışmada tezlerin “türü, bağlı oldukları enstitü türü, seçilen yöntem/model/yaklaşım/analiz/örneklem, beceri alanı ile hangi dil seviyesi”nde yapıldığı belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden “betimsel analiz”den yararlanılmıştır. Araştırmada ‘Yabancı’, ‘Türkçe’ ve ‘kelime’ anahtar kelimeler aracılığıyla yapılan taramada 2015-2019 yılları arasında yapılan 23 yüksek lisans tezi çalışma grubunu oluşturmaktadır. Bu tezlerden erişimi kısıtlı olan ve alan dışı kabul edilen üç tez kapsam dışı bırakılarak 20 tez incelemeye alınmıştır. Çalışmanın bulgularına bakıldığında kelime öğretimine ilişkin 16 adet yüksek lisans, 14 adet de doktora tezi yazıldığı görülmektedir. Tezlerde nitel yöntemin diğer yöntemlerden daha fazla kullanıldığı görülmektedir. Araştırmalara örneklem olarak öğrenci gruplarının daha fazla kaynaklık ettiği ve çalışmaların deneysel yöntemle yürütüldüğü çalışmada ulaşılan sonuçlardandır.

Anahtar Sözcükler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, kelime öğretimi, yüksek lisans tezi.

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı Ortaokul Kademesi Kazanımlarının Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi

Yüksek Lisans Öğrencisi İzzet Koyuncu

Özet

Son yıllarda Türkiye Cumhuriyeti'nin küresel ölçekte kazandığı itibar, Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilmesine olan ilginin çoğalmasını sağlamış ve bu alan üzerine yapılan çalışmaların sayısında ciddi bir artış gözlemlenmiştir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde alandaki en büyük eksiklik, standart bir öğretim sürecinin oluşmamasında en büyük pay sahibi olan bir öğretim programının yoksunluğu olarak ifade edilmiştir. Bugüne kadar kurum ve kuruluşların yürüttüğü çalışmalarda birlik, Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni ile kurulmaya çalışılmış, bu çaba belirli bir standarda ulaşma adına olumlu olarak nitelenmiş ancak Türkçeye özgü bir programın olmayışı bir eksiklik olarak değerlendirilmeye devam etmiştir. Türkçenin yapısını yansıtan bir program çalışması iki yıllık bir gayretin sonucunda Türkiye Maarif Vakfı öncülüğünde geliştirilen Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı'dır. Program okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise kademelerine göre yapılandırılmış ve örgün eğitimde kullanılması amaçlanmıştır. Dinleme, sözlü üretim, sözlü etkileşim, okuma ve yazma becerilerine yönelik kazanımlar, dil işlevi, dil yapısı ve örnek söz varlığını içeren izlencelerle sunulmuştur. Bu çalışmada, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı ortaokul kademesi okuma kazanımlarının Yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne göre incelenmesi amaçlanmaktadır. Belirtilen amaç doğrultusunda çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelenmesi kullanılmış ve okuma kazanımları, taksonominin aşamalarına uygun olarak değerlendirilmiştir. Ulaşılan bulgular gruplanmış ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi adına bir ilk olma özelliği taşıyan Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı okuma becerisi boyutuyla değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı, kazanım, Bloom Taksonomisi, ortaokul.